

קונטראס

סדר

הכנה

לקט מדברי רבותינו
ודבריו הדרכה שנשמעו
בכנסי 'סדר הכהנה' של 'דרכו'
לבני היישוב מס'ימי יישבות קטנות
העלים ליישבות גדולות

י"ל ע"י ארגון
'דרשו ד' ועוזו'
קרן עולמית לחיזוק ועידוד לימוד התורה
רחוב הקבלן 45 ת.ד. 43064 ירושלים
טל. 02-5609000

סדר עימוד והפקה:
חמד" - מ. מנ 02-6516515

תוכן עניינים

בפתח.....ג

הרבי בנימין בירנבויג שליט"א

שלשת הפסיבותה

אחד הרבנים שליט"א

עשרה הכלליםו

הרחה"ג רבבי דוד הופשטייך שליט"א – נשיא דרשו'

וכארוי יהנשאיא

מן הגראות שך זצוק"ל

סוד קיום עם ישראלו

מן הגריש אלישיב זצוק"ל

מעילתם של בני התורה בדורנוכח

מן הגרמי ליפקוביץ זצוק"ל

היישיבה בנין יסוד החייםכב

מרין הגראייל שטיינמן שליט"א

שםחתה הכניתה לישיבה גדולה כח

מרין הגרייג אדלשטיין שליט"א

הכונה והדרך לבאים בשעריו היישיבה גדולה ל

הגאון הגדול רבי משה היל הירש שליט"א

חשיבות היישיבה בחיי האדם לא

הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א

היישיבה בית היוצר ליצירה הנעה ביותר בבריאות מר

הגה"ץ רבי אוריה יימבלום שליט"א

היישיבה הגדולה שאופה לנגדות מה

מותיקות התורה כיצד?

שאלות ותשובות ממרגן ורבנן גדולי ומרביzahl התורה שליט"א נט

השיעור - חסיבותו ומעלותו בחיי היישיבה הגדולה

שיח קודש של גדולי ראשיה היישיבות ומרביzahl התורה שליט"א ע

היישיבה בית חיינו עט

מאמר יהודי לבן היישיבה בימינו פא

כל העליה בדורינו פח

בפתחה

בחור יקר הילן

מסים שיעור ג'

העולה בשנה הבעל"ט לישיבה גדולה

בימים אלו הנקע מוסמך של פריק נכבד ונעלמה בנסיבות העליה הרוחנית של נערינו ישראל, כשהוא מסיים את לימודיו במסגרת היישיבה הקטנה.

במהלך למודיך בישיבה הקטנה עוצבה אישיותך, הפקת מילך לנער וקיבלה על עצמן את נעם עול התורה. שיעורי עיון ובקיאות, מוסר והלכה, הפכו לסדר יומני – סדר יומו של בן תורה. ערכי הנצח של עמינו הנברח ננסכו בך בעוז ותעכומות כשהנך לבש צורה של בן עליה, משתלם במידות ובידראת שמים טהורה וחותר אל עונמך מוחשבת עבודות התפילה.

הישיבה היא בית היוצר של העם היהודי לדורותיו!!!

הישיבה מעמידה את הנער על דעתו, מעניקה לו את מבט ההשקפה הנקונה על מהות חייו וקיומו של האדם עליו אדרמות ונוסכת בו את הכוחות המיוחדים ואת הכללים שעימים יצעד לאורך שביל עלייתו הרוחנית ובهم יבנה את ביתו – בית ד'. מה גודלה ונכבדת השעה בה הנך ניצב על מפתן הכניסה להיכל הישיבה הגדולה.

הثورוני בעל המיניד חנקייף בייתר עברו מי שזכה להיקרא בתואר הנכספ" ב"ן תורה". שלב נכבד ונעלה נוסף במסכת חי העליה הדרותנית. הישיבה הגדולה היא הבניין בישיבה הגדולה אתה עומד בפני המעבר מעולמו של נער לעולמו של בן תורה - בוגר.

האתגר הרוחני והתורני העומד בפניך עם כניסה לישיבה הגדולה הוא עצום ודורש התייחסות מעמיקה ומקיפה. לא הרי ההתמודדות היומיומית בישיבה הקטנה כגודל החשיבות שחובה עליך לייחס למטרות הנעלמות הניצבות בפניך בישיבה הגדולה וההתמודדות עימן.

וככל ענייני תורה ומצוות, כגודל הכהנה – משובחת התוצאה. ככל שתעמעין בהכנה הגדולה לךראת כניסה להיכל הישיבה הגדולה, הן מבחינת הלימוד, ההנאה, הרצון והכוונה להשיקע כל שבך על מנת לגודול ולפרוח בכרם בית ד', כך תהיה הצלחתך גדולה וככירה בבחינת השילימות הנכפת.

על כן, בעצה ובהדרכה של מרדן גדוֹלִי יִשְׂרָאֵל וראשי היישיבות שליט"א, נטל על עצמו ארגון 'דרשו' לעזרך עבור בני היישיבות הנכנים לעולמה של הישיבה הגדולה, את כנס סדר הכהנה המתקיים זה כמה שנים אשר בו נשמעו דברי הדריכה והכוונה לבני היישיבות מפי גדוֹלִי יִשְׂרָאֵל, משגיחים ואישי חינוך.

מה נادر היה מראה למליה מאלף והמש מאות הבחורים מסימני היישיבות הקטנות אשר ישבו בכנס האחרון והאוינו בקשב רב לשיחות ההדרכה של מרדן וראשי היישיבות שליט"א. זכות הייתה לנו, להיות לעוזר ותועלת לשותים ב策מא את הדברים, לחיזוקם ולהכנתם לךראתם עתידם הנעללה.

لتועלות רבים, ליקטו בחברת זו, הדרכה מגדוֹלִי יִשְׂרָאֵל ומדבריה ההדרוכה שנמסרו בכנסי 'סדר הכהנה' של 'דרשו' משנה זו והשניים שעברו, שבוואדי יהו ל佗עלת לאלפי בני היישיבות הי"ז.

אב תשע"ז

חזקו ואמצו לךראת עלייתכם,

הנהלת 'דרשו'

רב רבי בנימין בירנצוויג שליט"א

שלשות הטעםם שם אחד! למהות השם יישיבה גדולה'

הריגליות היא לקרות ליישיבה לצערירים – יישיבה קטנה, ולישיבה למתבגרים – יישיבה גדולה. אך באמת לימודינו רבותינו כי החם יישיבה גדולה יש בו מהות של המושג המקודש זהה, שהוא האבן פינה לגודלו ובעינו הרוחני של האדם! ושלש הגדרות מציינו בזה שHon אחת:

א

במשנה בתחלת מסכת מגילה כתוב "מתי קוראין את המגילה בכפרים ועיירות גדולות" ושאלת הגם' מה נחשב עיר גדולה? ונחשב אנו מה היינו מותrzים על שאלת הגמרא? בודאי היינו אומרים כי עיר גדולה היא ניו יורק שיש שם כמה עשרות מיליון תושבים, מדינה גדולה זה סין שם יש יותר ממיליארד אנשים כמעט שליש העולם! והנה הגם' מתרצת מה זה עיר גדולה – שיש בה עשרה בטלנים!! והיינו שבטים מלאכחים ופנוים כל זמנה ללימוד!! פלא! זה עיר גדולה? זה עיר עניה זה עיר ברמה סוציאקונומית נמוכה, למה זה נחשב לעיר גדולה?

א

יסוד נפלא הוציא מדברי חז"ל אלו הגה"ץ רבינו אוריה ויסבלום שליט"א המשגיח דנהלת הלוים, שרואים כאן שהמילה 'גדולה' בענייני חז"ל זה לא כפי שאנחנו מבינים שהוא עניין של גודל במידה ומניין, אלא גודלה הכוונה – גודלות! כן, עיר גדולה הכוונה שיש בה גודלות, זו עיר שיש בה מניין קבוע של ת"ח שישובים ועסקים בתורה.

והביא מדברי הח"ח זיע"א שהיה אומר שם מסתכלים במפת העולם, מנסים לראות את מוסקבה ורוסיה כי הם תופסים מקום נכבד במפת העולם הן

גודלות במידה שאף במפה קטנה וואים אותן, אבל כשמחפשים את העיירה רадין, זו עיר קטנה שכלל לא מסומנת במפה! ואמר הח"ח זה כאן בעולם הזה, אבל בעולם הבא כשנבווא לב"ד של מעלה, המפה שם מסומנת אחרת לגמריו, ארץ כמו סין שיש שם מליארכ אנשים בכלל לא נראה, כי אין שם כלל רוחניות אין שם כלל גודלות! אבל רадין הקטנטנה, שם במפה היא תופסת מקום נכבד וגוזל, כי יש שם ישיבה, יש שם בתיה נסות ובתי מדרשות, יש שם גודלות! ו'גודל' שם בעולמות העליונים נקבע לפי רמת הגדלות הרוחנית של המקום.

זו הסיבה, מאיר עינינו המשגיח שליט"א - ישיבה לבוגרים נקראת 'ישיבה גדולה', כי לא מהותה ישיבה לבחורים שמתבגרים, אלא ישיבה בזמן של גודלות רוחנית לזמן שבו האדם יש בו את הכוחות לצמוח ולגדול והוא נמצא במקום שונים לו את הכלים לגדלות.

- ישיבה גדולה מקום זמן של גודלות ועליה!

ב

הגואר בא מגילה (כז, ב) מביאה מחלוקת תנאים ורבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי בפירוש הפסוק במלכים (ב. כה, ט) "וכל בית גדול שרע באש" מהו הבאר 'בית גדול'? חד אמר - מקום שמאגדים בו תורה, חד אמר - מקום שמאגדים בו תפילה".

והנה לא נכתב כאן 'בית שלומדים בו תורה' 'בית שמתפללים בו תפילה', אלא בית שמאגדים תורה ותפילה! ומשמעות מהגאון הגדל רבי דוד כהן שליט"א ראש ישיבת חברון הכנסת ישראל, לבאר, שפטות הדברים שמאגדים בו תורה ותפילה, היינו שמטיעלים וגדלים בתורה ותפילה ובלשונו שעושים שטייגן! כל מהות של לימוד התורה וכן התפילה זה ההתעלות וההתגדלות שנעשה על ידי התורה והתפילה.

הרי לנו הגדרת חז"ל למושג 'בית גדול' למושג הקדוש 'ישיבה גדולה' לא גדול במידות בכמות ובמנין, אלא מלשון 'גדלות'! מקום שמאגדים וגדלים בו בתורה ובתפילה, מקום של עלייה והתרומות!

- ישיבה גדולה מקום זמן של גודלות ועליה!

ג

אחד החפצים שהתקדשו בקדושת עולם היישבות הוא 'הסתנדר'!
אותו שלחן אישי שמחובר ומהבר כל לומד לב הגמara
בקשר בל ינתק! מהיין הגעה תגלית נפלאה זו להיכלי היישבות?

ראיתי SMBIAMS בשם מרון המשגיח הגה"ץ רבינו שלמה וולבה זצוק"ל, שאט הסטנדר הכנס ליעולם היישבות מרון הסבא מסלבודקה זיע"א, מרון הסבא שהיא רב אומן בכוחות הלב והנפש, ראה לנכון להחדר גם דרך הריהוט שבבית מדרש את הדרך לעליה וגדלות בתורה.

דרךו והבנתו הייתה שישיבה גדולה אינה הגדרה למקום שבו אפשר ללמוד בצדota עם ריבוי לומדים! ההגדירה של ישיבה במשמעותו הייתה, מקום גדייה של כל אחד ואחד לפיו אופיו ותוכנותו [אלף ננסים למקרא ואחד יוצא...]. אך איך עושים זאת במקום שיש רביהם? אף שברור הוא שיש מעלה עצומה בריבוי הלומדים באוירה ובמחיב וצד' מעילות רבות ומחיבות, אבל היכן התבטא הגידול של כל אחד ואחד? لكن הכנס את 'הסטנדר' שבylimood בו הוא מבديل ומגדל את האחד! גידול של רבים יכול להיות מסביב לשולחות בו יושבים ביחד רבים ולומדים, אבל את 'האחד' חסר זהה, 'האחד' לא מקבל את ביטויו מהותו ודרכו בלימוד הרבים, כיצד אם כן אפשר לשלב את 'האחד' בתוך הרבים? הסטנדר! הסטנדר! מגדל את האחד - אני במקומות תורה של רבים ובתוכם אני גם 'אחד' עם השולחן שלי - בדרכי והליכות במוחותי ותוכנותי.

בחנהגה זו מתחדד לנו היסוד שישיבה גדולה היא לא סתם מקום של ריבוי לומדים בגילאים שונים, אלא בעיקר מקום שיש אפשרות להתגדל שיש אפשרות לכל אחד להוציא מהכח לפעול את כוחותיו הטמוניים בו.

- ישיבה גדולה מקום זמן של גדלות ועלייה!

אחד הרבניים שליט"א

עשרה הכללים

למעבר לעולמה של יישיבה גדולה'

א לחיות עם מטרה ותכנית

לבקר לעצמו חובתו ומטרתו בעולמו, לבנות סולם ערכיים אמיתי וברור מה עיקר ומה טפל, התייחסות נכונה לכל ענייני העולם הזה, לדעת מטרת בואו לישיבה ומה שואף לקנות בה.

א

ב לחשוב!

לא לחיות סתם על פי מלומדות הרגל. להתבונן לעומק ולהשוו בכל דבר, מה עושה, למי עושה, ואין עושה וכו'.

ב

ג הק舍 לבורא יתברך

עיקר ויסוד חי היהודי, הוא הקשר החזק הפנימי והאמתית לאביו שבשמים, וכל חייו סובבים סביב הקשר הזה, שנבנה על ידי תפילה מתווך הכהנה ובמקום קבוע ובכונה הרואה, לימוד מוסר בקביעות, והש��עה רבה בכל ענייני יראת שמיים.

ג

ד הסiegoוק וההנאה בלימוד התורה

לדעת את דרך הלימוד הרואה ללימוד העיון וללימוד הבקיאות, חברותות טובות לעמל ברצינות וברציפות, להרבות בחזרות.

ד

ה כבוד עצמי, נכבדות

לדעת ערך עצמו היהודי וככון תורה בפרט. בניין האישיות, עבודה ותיקון המידות בגדר נאים דרכיו מותוקנים מעשיין, דוגמא אישית, קידוש ה' בכל מקום וזמן.

ה

ו החברה והשפעתה

הקשר החובי עם החברה, התמודדות מול החברה, עמידה בנסיבות, להיות משפייע ומושפע רק לטובה.

ג

ז התמודדות עם נפילות

לדעת שהנפילות הם חלק מחיי העליה, לקבל כל דבר מתוך מנוחת הנפש ורוגע פנימי, לפטור כל בעיה בשכל הישר, לא להבהיר מזמן ירידה, לנצל זמנים כאלו ללמידה ולהתרומות מהם.

ג

ח להתייעץ לשמעו ולהקשיב

ישנה מסותות רובה ועניפה בכללים ועצות להצלחה בחיי התורה והישיבה لكن יש להתייעץ בצורה בוגרת וחכמה עם הוריו ורבותיו.

ח

ט סדר זמינים

העורובה הגדולה להצלחה, לחיות עם סדר ומשטר עצמי בשעות שנייה וקימה, לשמורת הסדרים וניצול הזמן, בהיליכותיו ובחפציו.

ט

ו שמירת צרכי הגוף

לאכול ולישון רפואי, לנוח לפי הצורך, לזכור ששמירת הגוף היא חלק עיקרי בעבודת ה'. אולם, יש לזכור: לצורך הלימוד – מצוה. שלא לצורך – סכנה לעבודת ה'.

ו

בהצלחה רבה

הרה"ג רבי דוד הופשטיין שליט"א

נשיה 'דרשו' ומה"ס 'דרש דוד' ומועד לדוד

וכاري יתנשא

הימים הללו הם ימים של חכינה לקראת אחד התקופות המבריאות בחיוו
של כל בן תורה – תקופה המעבר מישיבה קפנה לישיבה גדולה.

לבך מעצם השינוי בחיוו של בן הישיבה, המסתגל בתקופה זו למושגים
חדשים ולעלומות חדשות, יש חשיבות גדולה מאר לתקופה זו מצד הויתה
הימור והראשת של השנים בהן מבשילה ונגמרת מהותו של האדם ומתגבשת
צורתו כבן תורה וישיבה. ובשם שהבני צולו תלוי ועומד בחזק יפודתי,
כך גם הצלחתן של כל השנים הללו תלואה ועומדת בראשיתן.

מה הוא התפקיד המוטל על בן הישיבה ביחס לכך? כיצד יוכל לקוות
באמת שהראשת, שלו בישיבה הגדולה תהיה שורש פורה לעלייה בתורה
וביראת שמיים ויסוד איתן לבניינו הרוחני?

כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק

את התשובה לך יש למצוא במהותם של ימי השנה בהם חלה תקופה זו,
ימי הרחמים והסליחות, שהם בעצם ימי היסוד והראשת של השנה הבאה
עלינו לטובה.

חדש אלול הוא חדש של חכינה ליום הדין. בתשובה – על ידי וידוי
וחרטה וקבלת עתידי של 'سور מרע', בתפילה – על ידי אמרת סליחות
ותחינות, ובצדקה – בנתינת צדקה לעניים ובצדוק דרכינו ב'עשה טוב'. ברם,

ביום הדין עצמו, בראש השנה, אין בכלל התפילות לא יידי ולא חרותה ולא סליחות [זולת בתפילה אבינו מלכנו], אלא עיקר תפילות היום מיוסד על גילוי כבוד מלכותו יתברך. ויש להבין, הלא לכוארה ביום הדין עצמו היה לנו להרבות בוידויים ובאמירות סליחות יותר מ滥用 הימים שלפנינו, כדי שתתקבל תשובתנו לרצון, וכפי שאנו עושים ביום הכיפורים.

עוד יש להבין, את מה שפסק בשולחן ערוך (או"ח סי' תרג): "אף מי שאינו נזהר מפת של כתמים, בעשרה ימי תשובה צריך ליזהר" – מה טעם יש להחמיר בדבר שאין לו כוונה להחמיר ממש כל ימי השנה? הרי הוא נראה בכך כמעמיד פנים!

וראיתי בספר שירות דוד (מהגר"ד הקשר זצ"ל, מאמרים עמ' שסב), שהאריך לבאר שככל הדין והמשפט בראש השנה הם כתוצאה מגילוי מלכותו יתברך, ולכן עיקר התפילות בראש השנה הוא על עניין של גילוי כבוד מלכותו יתברך, ועובדת התשובה ביום זה ובעשרת ימי תשובה היא בקבלת המלכות, ורק על ידי זה זוכים למחילת העוננות.

ולפי זה ביאר את טעם הדבר שמחמירים ביום אלו בדברים שאין מחמורים בהם בשאר ימות השנה, משום שבימים אלו של גילוי מלכותו הרי זה נחשב כאילו שאנו נמצאים בשער המלך ובאים לחצר המלך, ואין לבוא אל שער המלך בלבוש شك, כלומר, אין להתנהג ביום אלו כפי שמתנהגים כל השנה, אלא צריך להחמיר יותר, כפי שראוי להתנהג בחצר המלך.

אשרי נשוי פשע

באופן נוסף יש לבאר את העניין, על פי דברי המדרש (בראשית רבה פ' כב אות ו) על הפסוק (תהלים לב, א): "אשרי נשוי פשע" – "אשריו לאדם שהוא גבוה מפשעו ולא פשעו גבוה ממנו". מה הוא המובן של עניין זה – להיות "גבוה מפשעו"?

נראית, שהכוונה היא שיש אדם שחוטא וחוזר בתשובה כראוי, באופן שמתווודה ומתחרט ומתקבל על עצמו בכלל לב שלא לשוב לכסלה עוד, אבל הוא עצמו, האדם, נשאר באותה הרגשה שפלה כמו קודם התשובה. ואפשר שהשפלות זו היא מצד תוכנת הטוב שלו, שהוא נכלה ובועש במעשהיו אפילו בין לבין עצמו,

אבל למשה אסור להחזיק בשפלות זו לאורך זמן – שכן היא עצמה מהוות פתחה לחטאים נספים, ועתה היצור היא שיתמיד בהרגשה זו, כմבוואר ביסוד התשובה לרובנו יונה – אלא הדרך הרואה היא, שוגם אם חלילה נפל האדם בראש יצורו ונלכד בה, מכל מקום כאשר נתעורר לבו ושב בתשובה שלימה, יתנסה לבו-careי, לומר אני עוד במדרגה זו שהייתי בה, אלא אדם אחר נעלם ומירוםם שאינו ראוי ואינו כדי להיכשל עוד בחטא זה.

ואפשר שדבר זה נרמז בלשון הכתוב בבראשית (ד, ז): "הלא אם תיטיב - שאת", שבתרגום וברשי"י פירושו "שאת" מלשון מוחילה, שם יטיב את דרכיו ימحل עוננו. אולם הרמב"ן והספרונו פירושו מלשון התורומות, דהיינו, אם יטיב את דרכיו יזכה להטנשא ולהתרומות. ולפי האמור יש להוסיף בכוונת הכתוב בהז' שהמהלך של "תיטיב" צריך להיות דוקא על ידי "שאת", דהיינו, על ידי התורומות והтенשאות מהמצב של החטא, להיות גבוה מפשעו.

זה הוא גם יסוד העניין של החומרות בהלכה בעשרה ימי תשובה, ומהילת העוננות בראש השנה על ידי קבלת המלכות. כי גם לאחר ה"תיטיב" – מעשה התשובה בימי אלול, על ידי יידוי וסליחות וקבלות טובות וכו', עדין צריך את ה"שאת" – את התרומות וההתנשאות למדרגה אחרת, וזה היא קבלת המלכות בראש השנה.

לבן כל טיפולותינו ביום זהה מיסודות על גילוי כבוד מלכותו יתברך, שכן ביום זהה אנו עושים תשובה על ידי התורומות והתנסאות מהמצב של החטא, מתרומים ומתרנשאים מהמצב של החטא למצב חדש של עבדי ה'. וכן גם יש מקום לנוהג בחומרות שאין נהוגה כל ימות השנה, שכן המועד החדש אליו מתרומות האדם בימים אלו, מחייב עזיבה של הקולות בהן נרגע עד עכשו, ואני שאיינו מקבל על עצמו בפירוש לנוהג בהן גם במשך השנה, מכל מקום שמא שביאנו ההתרומות והתנסאות של הימים הללו לנוהג כן גם בשאר ימות השנה.

התנשאות והתרומות לישיבה גדולה

זה הוא גם מהלך התקופה העומדת לפני בני היישובות לצעירים, המתעדדים בעזחש"ת עלולות לישיבה גדולה. אל התקופה הזאת של ההתחלת, חייבים לגשת עם מבט, עם הרגשה, של "שאת". להתנסא ולהתרומם מהמצב הקודם,

להיות גבויים מימי הילדות והנערות. כמעט לכל בחור בישיבה קטנה יש ורגעים ואפיו זמנים של שפל, שבהם הוא מרגיש שעדיין לא נגמר מלאכתו להיות כלי קיבול לתורה. אבל בעת, כשעלולים לישיבה גדולה, צריך להתייחס לכל הבעיות והקשיים שהיו בישיבה קטנה חלק מהעבר, לראות בהם חלק מההכנה וההבשלה, ועכשו זה הוא הזמן להתרומות ולהתנסות למדרגה של בן יישיבה בכל רמה"ח אברוי ושות"ה גידי.

ובענין זה יש להוסיף, כי טעות מצויה היא אצל הצעירים, שאומדים את כוחותיהם ואומרים לעצם: "זה מה שאני יכול לעמל, זה מה שאני יכול להציג, ואילו המעלות הרמות שעליהם מדברים ראשי הישיבות המשגיחים, הן למעלה מיכולתי ומהשגתני". ואם כך הוא בישיבה קטנה, הרי שכשMessengerם לישיבה גדולה ורואים שם את הקולות ואת הברקים במלחתה של תורה, את הבחרים המבוגרים יותר שכבר עמלו בתורה כמה שנים ולבשו צורה של בני תורה אמיתיים, אז מתגברות עוד יותר ההרגשות הללו, ונכנס קצת יאוש לבב – "היאך ואוכל אני הקטן לחדש מערכות של חידושים כאלו, לרכוש כל כך הרבה ידיעות, ולא כל שכן להגיע לשיקעות בלימוד, להתמדה ודביבות בתורה, מי אני ומה אני שאוכל לעמוד בכל זה".

אבל באמת כל האומדן שאמדו את עצם איינו מוכח כלל ועיקר, ואין זה אלא דברים שבלב מעצת היצר, שמסתיר מהאדם עצמו את הכוחות הטמונה בו. ולכן צריך להתנסות גם נגד ההרגשות האלו, לעזוב את ההרגשות של "ונער אנכי" ולהתרומות עליון, להיות גבוה מהן ולהרגיש שהוא יכול ומסוגל, כי באמת כן הוא, עם הזמן מתגלים היכולות והכשרונות שיש לכל אחד ואחד, אף שלא העלה בדעתו שהם קיימים בקרבו. והעיקר הוא להאמין ולקיים לסייעתא דשמיा המובטחת לכל מי שיגע בתורה, ובבד שתהיה כל מגמותו לגдол רק בתורה, ולא יבקש לעצמו גדולה בדברים אחרים.

עשה לך רב

ማידך, יש לזכור, שלמרות שיש לכל אחד כוחות וכשרונות שיוכל על ידם לגדול ולצמוח בתורה, ולמרות שמצוים ספרים ובים של שיעורים וחידושים בלימוד שיש בהם תועלת מרובה, מכל מקום, בלי הנחיה נכונה והדרך מתאימה,

גם צמח רב פארות יכול לצמוח עקום או אפילו לנבול חלילה. ولكن, נחוץ מאד לכל בן ישיבה שישתדל להתדבק ברובתו, ראשי הישיבה, הרמי"ם והמשגיחים, כל אחד לפיו מוה שלבו חפץ, ולקבל מהם תורה ויראת שמים בדרך בלתי-אמצעית.

ולא זו בלבד, אלא אף זו, כי עצם הקירבה לאדם גדול בתורה וביראה, משפיעה רבות על כוחות הנפש של האדם, וכפי שאמרו בغمורה בעירובין (ג ע"ב): "אמר רבי, האי דמחדדנא מחבראי, דחזיתיה לרבי מאיר מאחרויה; ואילו חזיתיה מקמיה, הויה מחדדנא טפי [זה שאני מחוודה מחברי, מפני שאתה לרבי מאיר מאחרויו, ואילו ראיתו מלפני, הייתה מתחדד יותר]. וע"ן בתורת חיים שם (ד"ה חזיתיה) שהביא בשם הירושלמי (ביצה פ"ז ה"ב) שרבי לא ראה את רבי מאיר אלא פעם אחת بعد החלון, וביאר התורת חיים שמה שנתחדר רבוי על ידי ראייה זו, הוא משומש שהשכינה הייתה שורה על רבי מאיר, ولكن מי שזכה לראותו היה ממש עליו שפע רוח הקודש.

ובעצם זה הוא אותו מהלך של העבודה בראש השנה כפי שהتابאר לעיל, שעל ידי הדביקות בבורא עולם וקבלת מלכותו יתברך, אנו מתורומים ומתתנסאים ממצבנו, וכן גם על ידי הדביקות ברובותיו יכול כל בחור להתרום ולהתנסה לגובה מעלה גביה, להיות אדם גדול בתורה וביראה ובכל מידת נכונה.

ובכן, העוברים, ברכת ה' אליכם, ברכנו אתכם בשם ה', שתזכו להתנסה ולהתרום למדרגה של בני ישיבה אמיתיים, ולנצל את השניהם הנפלאות הללו לקנות חכמה ודעת ולהתעלות במעלות התורה מtower ישוב הדעת ובריאות הגוף והנפש, לעשותות נחת רוח לבורא יתברך שמו, אכ"ר.

סדר הכלה

לקט מדברי רבותינו
ודבריו הדרוכה שנשמעו
בכנסי 'סדר הכהנה' של 'דרכו'
לבני היישובות מסיני ישיבות קטנות
העלים ליישבות גדולות

רבינו האבי עורי

מרן הגרא"ם שך זוק"ל

סוד קיום עם ישראל היא הבנת התורה הערכה

"...מןני שאנו בני ישראל יש לנו דרך אחרת איך להתקיים. אנו לא בחרב ולא בחנית. יש לנו דרך איך להתקיים, ע"פ חז"ל שמיימות אבותינו לא פסקה ישיבה מדם, אאע"ה זקן ווישב בישיבה, יצחק אבינו זקן ווישב בישיבה, יעקב אבינו זקן ווישב בישיבה, זהו מה שירשו לנו אבותינו...".

יש להתבונן שבהרבה ממצוות האדם הסובבים את סדר יומו כתוב בהם זכר ליציאת מצרים, ואילו לגבי חג הפסח, כל המצוות שנאמרו בו זהו ממש הצלום והתרגם של יציאת מצרים גופו, וחיב אדם לראות את עצמו כאילו הוא עצמו יצא מצרים, ועל כל זה המצוות מראות.

ובכל אחד צריך להתבונן איך הייתה יציאת מצרים, אחרי מאותים ועשר שנים שעבדו בפרק, לא יום ולא לילה, תבן לא נתן להם ולבנים תנתנו, יותר ממה שבן אדם יכול בכוחו, להביא ולעשות לבנים אף שאין נותנים לו חומר הגלם لكن, אבל כך הייתה הגזירה. וסבירו סבל שאי אפשר לתארו. היה במצרים מקור הטומאה, שנקראת טומאת מצרים, תועבת מצרים. כל פינה, כל איש ואשה היו מלאים טומאה ותועבות, ומתוך כל טומאת מצרים נשארו נקיים וזכים, שלא פגעה בהם הטומאה, לא התבוללו ולא התערבו עם כולם, לא שינו את לשונם ולא שינו את לבושם, הכל כמו שירשו מייעקב אביהם ע"ה.

— — — — —
ממשו של מרן ראש הישיבה הגרא"ם שך זוק"ל משנת תשמ"ב בחנוכת הבית לישיבת "בית אליהו" ישmach משה.

איך זה יתכן, מהו הכח שנתן להם זאת, איך כח אנושי יכול לעשות זאת. מצד אחד היו המצריים חופשים שאין מעוצר לפניהם, ומצד השני הגזירה של "כל הילוד היורה תשיליכוهو", שהמצריםים רדפו והרגו ושהחטו ועבדו בהם בפרק, ובכל זאת עם ישראל נשארו קיימים ושלמים.

ועוד, גם עם ישראל יצאו ממצרים ורק מעט, וכמש"כ בפסוק "וחמושים עלו בניי מארץ מצרים", ויש דעה בחז"ל שרק אחד מחמושים עלו, דהיינו תשעים ושמונה אחוז לא יצאו, רק שני אחוז ממנה יצאו ממצרים, והם היו הנקיים בעם, איך זה.

אלא דהסוד שלנו זהו דברי חז"ל, שבזמן ש يوسف הוזמן את אביו לגור למצרים וקבע לו שיגור בארץ גושן, כתוב בפסוק "וأت יהודה שלח לפניו" ופרש"י בשם חז"ל קודם שגיא לשם שלח את יהודה שיתקן לו בית מדרש שמשם יצא הוראה. קודם שהיה שם אנשים, לפני بواس כל, הדבר הראשון שהיה זה ישיבה, חדר, בית ספר חרדי, זה היה היסוד של האומה, וזה סוד קיומם בכל אותן שנים השיעבוד. ובבית ההוויה שהקים יהודה ינקו את כח קיומם.

מן שאנו בני ישראל יש לנו דרך אחרת איך להתקיים. אנו לא בחרב ולא בחניתה. יש לנו דרך איך להתקיים, ע"פ חז"ל שמיומות אבותינו לא פסקה ישיבה מהם,આע"ה ז肯 ויושב בישיבה, יצחק אבינו ז肯 ויושב בישיבה, יעקב אבינו ז肯 ויושב בישיבה, זהו מה שירשו לנו אבותינו. אברהם אבינו היה היחיד בעולםו, נתאר לעצמו היו מלכים ושרים ומשפחה שכולם היו נגדו, כל העולם היה נגדו, ואברהם אבינו היה בעולם שדרש רק אחדות השם, השיליכוهو לבשן האש ומסר נפשו על קדוש השם, גלה מארציו ונתנטה בעשרה נסיונות ועמד בכולם. זהה הירושה שלנו, שאנו יכולים להיות היחיד בעולם, וקייםנו ע"י התורה שמחזקת ומעמידה אותנו להיות עם סגולה. את יהודה שלח לפני לגושן, שלחו לתקן ישיבה ובלי זה יכולים להיות עם, אבל לא עם ישראל, עם ישראל זה רק ע"י התורה וזיהי תרבותינו. כי מה היא תרבותינו, אנגלית, צרפתית, גרמנית? התרבות שלנו זה החז"ל, הגמרא הקטנה זו, היא התרבות שלנו, ואם אנחנו עוזבים אותה אין לנו שם, איבדנו את שמו כעם וממילא אנו מתבוללים. סוד החיים הוא ההתחברות ללימוד

לְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל

התורה שנוסכת שמחה עצומה בלב הלומדים וمبיאה אותם להעמק ולהתחזק
ביתר שאת בלימודה.

יחיד מותך מיליוןים צריך חיזוק, כי אם לא, יטמע ויתבולל, כך אומה בין
שבעים זבים – ישראל בין אומות העולם גם צריכים חיזוק, אין
להשאר בתורם עם ישראל ומה מקיים אותנו. לא הבניינים, יש בניינים יותר
יפים בפאריז, יש בניינים יותר מפוארים באסתנובל ובינוי יורק ובכל מקום,
יותר גודלים ויותר יפים. אנחנו לא יכולים להתחזר עם כל האומות זהה,
ובמה אנו יכולים להתגאות ולהתחרות באומות העולם, רק בתורה שלנו ובמוסד
שלנו. ובלי זה רואים עד הין אפשר להגיע, לעשות ע"ז מאייה משחקים,
חושבים שהזה כבוד וקיים לעם ישראל אם ינצח בצדorus של באיזה מקום,
זהו קיומו וזה מחזקנו? הם בטלים אותנו הבונים. מיהו הבונה של עם
ישראל, חז"ל אומרם שכל שרי האומות נתקצטו אצלם וביקשו שיקלל
את עם ישראל, אמר להם צאו וראו אם יש תינוקות שמצויצין בבייהם"ד
לא תוכלו להם. אם יש עוד בימד"ר, אם יש עוד חידר, עוד חינוך העצמאי
אי אפשר לנצח אותנו, וזהו סוד קיומו.

ובכל מקום שמתקיימת ישיבה זה היסוד של קיומו, על שלשה דברים
העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמilitות חסדים, ומהו תורה,
לא תורה שמנחת בקרון זיות, שמנחת בארון וקוראים בה רק בשבות ובסני
וחמיישי, תורה זה מה ש洩מודים בה ומקבלים את המוסר שלה. אין לנו במא
להתביחס במוסר התורה, היא הייתה הראשונה שכתבה את כל המידות הטובות
בזמן שכל אומות העולם היו עובדי עבודה זרה וגילולים. והتورה קבעה למשך
מאות אלפים שנה "ה' אלקינו ה' אחד".

יש בחז"ל שבשלשה דברים נתנה התורה, באש, במים ובמדבר. באש דכתיב
"השמע עם קול אלוקים מדבר אליו מותך האש ויחי", רק האומה
הישראלית יכולה להראות דבר זה שככל מצב שיש, אנו שומעים את דבר
ה'. במים, היינו קודם קריית ים סוף שמצד אחד היו המצרים ומצד שני
הים, וקפצו לים מותך האמונה בה' ית', וזה הטעיה בעם את הכח הזה.
ובמדבר, זהו מקום שאין בו כלום, אין אף" ד' אמות ושומם דבר, ואנחנו
עברנו דבר שאין אומה ולשון לא עברו ועשוי נזאת, שאנו יכולים להתקיים

בגלות אלפי שנים, עם גזירות ורדיפות והריגות, ואנחנו ב"ה חיים וקייםים, מפני שיש הבטהה של הקב"ה.

ו Анаהנו צריכים להמשיך בזה ולא ברעיונות אחרים, לא בשיטות אחרות, אלא בשיטה הישנה שלנו שירשנו מאמותינו, תורה ציוה לנו משה מורשה קהילת יעקב, זהה ירושה לנו ואנו צריכים להחזיק בה, להטיב הבנותינו בה ולשקוד על תלמידה יומם וליל.

ויש ל��ות שהקב"ה יעזר בכל מקום תורה יהיה לו קיום והמשר לעולמי עד ולא תיפסק ישיבה בישראל.

דרכי הלימוד הנצרכים לומדים בישיבה

זוהי עלייה מובהקת

"טעןמו וראו כי טוב ה'", מי ששוקע בלימוד יחד עם מחשבה ותפילה הוא יכול להשיג הרוצה לדעת, יודע. וכל אחד צריך להתחזק. ברוך ה' שהצליחו ששה עשר בחורים בישיבה לגמור את המסתכתא, זהה באמות הצלחה, כך היה הלימוד מاز' ומתמיד, ובאתרי חזק עניין זה, וכאשר יצליחו לגמור בזמן הבא מסכת נוספת ועוד מסכת, זהה עלייה מובטחת. ומתוך זה בא החידוש, בודאי לא לומדים רק את ה"עברי טייטש" [פירוש המילות], אלא לומדים ומתקשים, מעיינים ומדברים זה עם זה, ואם לא מבינים, מדברים עם מי שגדל יותר, שואלים ואם לא מבינים עדין, ממשיכים הלאה, ובחרזה נספת מתברר יותר. כך הוא דרך הלימוד, וכך ראוי מתוך הנסיוון. אני נזכר כמה פעמים למדתי מסכת גיטין, אבל בכל פעם שאני לומד מתישב לי מה שהיא קשה לי מז'. "כי ה' יתן חכמה - מפיו", כאשר לומדים ברצינות וווצים ללמידה ולדעת, ה' עוזר.

בל אחד צריך להתחזק. זהה ההתחלת, שהתחילה לדעת מסכתא, לגמור את המסכתא ולדעת אותה. זהה ההצלחה הגדולה ביותר שישנה. מי שהוא ריק, באים אצלו כל המחשבות השונות,ומי שמלא כריסו בש"ס ופוסקים, הכל שונה והוא יעזור שתהיה ההצלחה.

(מתוך שיחה בסוף זמן בישיבת גורדונא, 'מחשבות זקנים' עמ' רמ"א)

כל ימי בעמוד וחזר קאי

ראשית דבר יש לשים לב להתמדה בלימוד, אני מבוגר מכם, יודע מותן הנסיוון הרב שכל אחד ואחד יכול לגודל. ואין יוצא מן הכלל, בין בעל כשרונ גודל ובין מי שאינו כשרוני, כל אחד יכול לגודל בתורה. הפסיק אומרים "כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה",ומי שלומד עולה, מי שאינו מתמיד ואני לומד, גם אם הוא כשרוני אינו גדול, אך מורה הנסיוון, וכן שמעתי גם מזודדי רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל שהיוצא גדול בתורה הוא מי שלמד ולאו דוקא השרוני, אמנים אי אפשר לבדוק את העליה בזמן קצר אלא לאחר תקופה, ובמשך כמה זמן רואים את התועלת.

והדרך הוא ללימוד את הגמ' ולהזoor כמו פעמים, ללימוד מהר יותר ולהזoor הרבהה. להזoor על מה שלמדו בזמן שעבר, ולהתקדם במסכת שלומדים. לדעת לפחות חצי מסכת זהה כדיית מסכת קטנה, בזמן נוספת מסכת נוספת, וכשידעים כמה מסכתות נעשים גדול. בצעירותי הזורת שמונה פעמים, ולא חזורה מיד על הגمرا שלומדים, אלא להזoor לאחר לימוד של כמה דפים, ולאחר שגמורים פרק להזoor שוב, וכן בסוף שבוע ביום שישי חזורה נוספת. צריך להזoor בתמידות, וכך אמר הגר"א לרבי חיים ואלו זינר שהתפלא שאל על כך שהזoor סדר מועד י"ד פעם ועודין איננו מוחור אצלו, ואמר לו וכי מ"ד פעמים אתה רואה שתדע? אלא כל ימי בעמוד וחזר קאי.

(מתוך שיחה בתמוז תשמ"ז בישיבת נחלת הלוים, 'מחשבת זקנים' עמ' רס"ב)

מגן ראש היישוב

הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל

**משא היוק והדרך בכינוס הגדול סדר הכנה למס'ימי
היישבות לצעירים בארץ הקודש**

אולמי היבלי מלכות - ז' מנהג אב תשס"ט

הבנייה לשינה היא תחילת בניין יסודות החיים

ברשות כל הנאספים תלמידים יקרים, שהקב"ה יתן עליהם ועלינו את התועלת מהדברים שבזה"י נדבר.

הנה תקופה זו של הכינסה לישיבה גדולה הוא התקופה של בניית היסודות לכל החיים. ידעה זו לא מספיק במידעה בלבד אלא צריך לשנן זאת שהישיבה היא המקום להשגת גודלות בתורה ובנהוגת התורה וכל קניין המעלות של ידם יזכה לבחור בחיים לחי עוה"ז מאושרים ומכל שכן וכ"ש שזה מקום ההכנה לזכות בחיי נצח חי עוה"ב ולאחר מכן שנזכה לגואלה שלימה ותחיית המתים כמבואר באורוכה ברמ"ס הל' תשובה. ולכן נזכיר כאן את היסודות שמי שيشתדל בהם יזכה לגודל ולהצלחה.

עשה לך

הנקודה הראשונה . הוא מה שהתנא באבות [פ"א מ"ו] כתב עשה לך ולבסוף יש להבין הרי הרוב הוא גדול בתורה והאם התלמיד הצעיר הוא יעשה לרבי הרוי והוא רב בזכות עצמו? אמן כשנדייק לשונו של התנא הרי הדברים פשוטים שאין הכוונה כלפי הרבה שהוא מקבל את גדולתו בתואר רב עיי' התלמיד, אלא עשה "לך" רב, היינו שהתלמיד צריך לעשות את עצמו להיות כלי מקבל מהרוב בהכנה בתורו תלמיד, ובלי شيء התלמיד את הרוב על עצמו לרבו לא יוכל לקבל מהרוב תורה על אף גדולתו הגדולה של הרוב,

לעומת הכהנה ♀ מושגיה נסרים במלואה.

דבר זה צריך התלמיד להבין! שבכדי להתלמד איך להבין דף גمرا על בוריין, ואיך לנכנסים לעומק הסוגיא צריך לקבל מרבית מהנו דרכי הלימוד וההבנה.

בעירות כשלמדתי בזילנא אמר לי המשגיח הקדוש רב' שמחה פלוטקין זצוק"ל
דע לך! שהנץ לומד אצל הרבה הרבה דף גمرا, אינו מלמד אותך רק את
הדף של המסכת הנלמדת, אלא אתה לומד ממנו כל התורה כולה, כיון שעל
ידו אתה בניו להבין בכל התורה כולה. וכך רואים מכל גודלי ישראל שקיבלו
מפני רב. וכך יש גם לדiyik כל ביתוי וביטוי של הרב, זכייתך לקבל תורה ממוריהם
ורבי ורבינו רב' שלמה היימן זצ"ל והיה צריך לדiyik כל ביתוי בדבריו, כי ככלא
דיאיקו בדבריו הרי הדברים כבר קיבלו משמעות והבנה אחרת.

"**כ"י** נער ישראלי ואוהבבו". זהה המידה להישאר בבחינת נער שמרגש שעדיין
אין שלם ואין מתגאה בעצמו אלא מבקש לקבל מרבותיו.

ובשמחפשים את ביקוש האמת זוכים ללמידה בדרך הנכונה, ע"י שמידיקים את
לשון הגمرا כפי שיש לך הרבה להבין כל המומ"ם בין האמוראים,
وروאים שבלי רשיי א"א להבין ולפרש את לשון הגمرا, וגם כשמדייקים את
קיצור לשונו של רשיי [כפי שמקובל שלא יצא מתחת קולמוסו טיפת דיו]
יתירה] צריכים עדין הגיעו גם לפירושם של רבותינו הראשונים, שהקב"ה נתן
לכל אחד מהם סגנון שונה מחייביו, שככל סגנון מביא את הלומד בדרך אחרת
של יגעה ועמל בתורה. [כגון הרמב"ן בחידושים מוכרכה יגעה ועמל רב, הרשב"א
ג"כ צריך יגעה אבל הרבה יותר קל מהרמב"ן והריטב"א כל יותר מהרשב"א].

קנה לך חבר

הנקודה השנייה. הוא החלק השני בדברי התנאה שם באבות, "וקנה לך חבר".
חבר צריך לקנות הינו כמו שנכנסים לחנותו לפחות עד לתפור חליפה,
הרי בודקים את טיב הבד ואת הדוגמא, ואח"כ נתונים לחיטט לתפור ומדקדקים
שהחליפה תהיה לפי המידה ותעמוד על הגוּג בצדקה נאותה, יותר מכל זה צריך
להקפיד בקניית חבר, מכיוון שהשפעה של חבר היא השפעה גדולה מאוד כמו
שאמרו חז"ל [תענית ז'] הרבה למדתי מרבותי ומחייבי יותר מרבותי. ומכך
בזמןינו שההתדרדות של הרחוב גדולה מאוד, מצב הרחוב הוא נורא ואיום, רח"ל

איבדו צורת אדם, לא רק שנابד צורת גודל בתורה וצורת ת"ח אלא נابד צורת אדם, ולכן צריך זהירות גדולה ובדיקות וחקירות על החבר והחברה שהם לא נדבקו ח"ו ברעל של ההפקרות השורר בעולם, זהירות זו צריכה להיות הן בקביעת חברותא ללימוד והן כשקובעים את חברי החדר בפנימה, שיהיה הנוגתם ישרה וראויה ולא מallow ההופכים את הימים ליליות לימים.

דעו! שהזהירות ברכישת חברים הוא יסוד החיים!

האדם תמיד נתון בעליות וירידות

נקודה שלישית. כתוב רבינו חיים מואלזין ז"ע באספר רוח חיים על אבות ו"ל: והנה האדם הוא תמיד עולה ויורד ובעת ירידתו נדמה לו כי כל מה שעושה עכשו מן התורה ומן העבודה, איינו כלל בלב שלם ואין מצליח לו, והיה רוצחה לנוח ולהתגרות בשינה עד שייעבור אותו הזמן וישוב לזריזותו, וזה ידוע הרבה להולך בדרך התורה. אבל באמת איינו כן כי האדם בקהל יוכל לעלות למדריגתו אם הוא עוסק אפילו על ידי התרששות משלא עוסק כלל, כי יתרחק מן התורה ויתר יקשה לו להזדווג.

דברי קדשו אלו של רבינו בעל הנפש החיים ז"ע מאיירים את כל מהלך החיים של האדם, שהעמידה בנסיונות הוא תכלית כל חי' העווה"ז, כמו שכותב המסייעת ישרים בפ"א שככל תכלית האדם בעווה"ז הוא עברו ג' דברים, שהם לקיים מצוות, לעבד [אייזהו] עבודה שבלב זהה תפילה], ולעמדו בנסיון. ובמחשבה שיטחית מבנים שלעמדו בנסיון הוא כשמיינן לאדם ايיזה מאורע מיוחד שעומד במצב של נסיון האם יקיים רצון הש"ת, צריך הוא להתגבר ולעמדו בנסיון, אולם כשמתבוננים הינה זו היא בטעות יסודה, כי הנסיונות אצל האדם אינם באים רק באיזה מאורעות מיוחדים אלא כל רגע ורגע עומד האדם תחת נסיון האם יבחן בטוב או ח"ו להיפך. ולדוגמא בעת שלומד עם חברותא ונזכר באמצעות לימודו בסיפור שרוצה לספר לחברו, הרוי עומד הוא תחת נסיון האם יפסיק מלימודו או לא, וכן בכל רגע ורגע במהלך מהלך החיים אם בדבר הקשור לראית העיניים ואם בדבר הקשור בדיור וכנה רבות.

[הנה בעניין זה של הפסק בשעת הלימוד, הנני נזכר כתעת מה שמסופר על הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצוק"ל שבעת שלמד בחברותא הגיע טלגרמא

לעומת הכהן ♀ משא חיזוק והדרכה

מהבית והכנס לכיס ולא פתח לראות מה כתוב בו. ורק בגמר הלימוד פתח וראה ששלהו להודיעו שנולד לו בן, ונכנס לרבו מרן החפץ חיים ז"ע לשאל האם לנסוע לבירת, וענה לו הח"ח בשאלת האם אין מוחל שימול את בנה? אם יש מוחל הרי הברית יתקיים בלבדין, וכמוון שהגאון ר' אלחנן נשאר ברайдין ללימוד ולא נסע לבירתה].

כל סיבת המשברים שקורים לבני היישוב, ולדאבוניו אוי! אוי! כמו רבים הם המשברים שיש לבני היישוב, א"א לפרט. אבל הרבה מהם נובעים מהסיבה כי חשבים "הנה לא הולך לי", זה טעות כפי שכabbת ובני חיים ז"ע כי כל אחד נתון בעליות וירידות וגם התלמיד שהוא רציני ומתעלם בתורה ויר"ש, הוא נתון נתון בעליות וירידות וזה תכלית האדם בימי חייו לעמוד בנסינות ולהתגבר ולעלות.

ובן יש הרבה שסיבות השברון אצלם מחמת מידת הקנאה, שרואים שהבריו מצליח יותר, ואע"פ שאמרו קנאת סופרים תרבה חכמה זה רק בקנאה שאינה גואה במידות רעות אלא בקנאה לש"ש, וכי זה שיכול להיות בדרגה זו.

תורה עם יראת שמים היא עז החיים

אחוזה ליקוט משלי ט"ו אורח חיים למעלה למשכיל, אין אורח חיים אלא דברי תורה, שנאמר עז החיים היא למחזיקים בה.

ורבינו חיים מולازין רוח חיים פ"ו המשיל זאת למי שטובע בנהר ומתחזק לאחוז בעז למען ינצח, ואם ח"ו לרוגע אחד יעוז את האחיזה בעז הרי גלי הימים הסוערים וזועפים יHAMO עלייו ויטבעו, - הם גלי היצ"ר של ים התאות פועלים להטביע את האדם ואם לא יחזיק בעז החיים היא התורה הק' הרי ח"ו הוא נתון בסכנה להיכחד מן החיים. - אם רוח המושל עליה עליון מקומך אל תנח.

במה גלי הימים נמצאים כתעת בזמןינו, ואם לא יחזיק בעז החיים של התורה הרי ח"ו יטבע, אמנם כדי שההתורה תהיה עז החיים להצילו מגלי הימים הוא ע"י לימוד המוסר, ולימוד מוסר צריך ללימוד מוסר מותן התפעלות ולא מוסר של ידיעת המוסר.

קטע של לימוד במסילת ישראלים מתוך התפעלות ובעיון כמה זה מעורר את הלב! כמה זה מעורר את המחשבה! כמה עצות בכל דרכי החיים מוצאים בכל ביתוי וביטוי של המסילת ישראלים. ולימוד זה לא מספיק לימוד של פעם אחת אלא צריך ממש להיות בוגדר של עמוד וחזר תמיד. וכן דברי ההקדמה של המסילת ישראלים הם דברים חוזבים להבות אש בא רמיים חיים לרווחת את הצימאון לחיים אמיתיים.

[**המשגיח** בעל אור יחזקאל אמר לי לחלק את ימי הלימוד מוסר בשבוע, כמה ימים ללימוד מסילת ישראלים וכמה ימים שערית תשובה שער ג' שם מבקר רבינו יונה את כל מצוות התורה ודברי סופרים וקניני המעלות].

תורה ותפילה קשרורים זה בזה

בגמ' נדה [דף ע']. אמרו מה יעשה אדם ויחכם, אמר להם הרבה הרבה בישיבה, אמרו הרבה עשו כן ולא הועיל להם, אלא יבקשו חכמה מומי שהחכמה שלו, שנאמר כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. תניא ר' חייא משל מלך בשיר ודם שעשה סעודת לעבדיו ומשגר לאוהביו ממנה שלפניו, ופירש"י כך חכמה שהיא לאוהביו של מקום נתנה להם מפיו ולא מאוצר אחר.

ומפיק בגמ' דהא بلا הא לא סגיא. שציריך גם להרבות בישיבה – התמדה, וגם בקשחת ורחמים ע"י תפילה.

למדנו בדברי הגמרא על הקשר בין תפילה להצלחת הלימוד, וכן על גודל מעלה הלומד שהנה הוא לומד ממש מפיו של הקב"ה.

ומצינו בגמרא בהוריות דף י"ב שכשלומדים מפיו ורב ציריך להסתכל על פיו של הרוב דכתיב והיו עניין רואות את מורייך והוא עיין מה כתוב כאן שהלומד תורה הרי הוא לומד מהשי"ת ממש "מפיו דעת וחכמה", ולכן שמייעת שיעורים ושיחות ע"י מכשיר הקליטה חסר זהה כל המעלה של "חוֹזֶן פּוֹמִיהָ".

ומובא בספר יערות דבש להגאון בעל התומים דברים חוזבים להבות אש בעניין זה וז"ל: ובודוק ומנוסה, אם יתפלל אדם שחרית וקריאת שמע בכוונה, שבו ביום יזכה לדבר מצוה ויצליח בעסקיו ואף שלשעה יחשוב שאינו, בסופו

לעומת הכהן יתיר על קיומו של מזבח הרים ותפקידו בטהרת הרים.

ימצא שכן הוא, ואצל שיצליה בו ביום בתורה, ומזכה גוררת מצوها, וכן להיפר, אויל על שברי, בעת שנייה מתפלל בכונה כראוי, כל היום אין שמוועתי בתורה מכונת וקרעים אלביש, ולהיפר אם אזעך ואשוע לד' מקירות לבבי בתפילה לחוני דעה כי דלוותי עד מאד בע"ה, אף הוא יرحم עלי להאר עני בתורתו.

ולבן עם נבון וחכם, אל תאמרו הא דעתיך זה מוחביוו לרוב שכלו ועוזם חכמוו ובינתו, לא כן הוא, שקר נחלתם, רק מעת ד' הוא כאשר נוחיל טובו וחסדו ברוב תפילה ותחנונים, ואין לך דבר שמצוна לאדם להשיג ישורת התורה ולפענה מצפונים בדרכיו יושר ואמת, אלא להתפלל אל ד' בדמע שישוב וירחמוו כי אל שומע תפלה הוא וקרוב לכל קוראיו באמת. עכ"ל.

ובחזון איש זצ"ל בקובץ איגרות איגרת ב' כתוב וז"ל. התפילה היא מטה עוז ביד כל אדם, וכל שישים האדם מבתו בו ית' כן יעלה וכן יצליה, וישמר מכל דבר המפסיד את הלימוד האמייתי, הלימוד והתפילה קשורים זה בזה. عمل הלימוד עוזר לתפילה והתפלה עוזרת את הלימוד. תפלה בבחינת "קבע" מרחיקה את הלימוד, והלימוד בעצתיים מונע תפלה, עכ"ל.

מובא בשם רבינו בעל הנפש החיימ ז"ע, שא"א לקנות תורה בלי מ"ח קניini התורה. קניין התורה זה מעלה את האדם בכל המעלות, ידיעת התורה אינה משנה את מציאות האדם. מידיעת התורה בלבד איינו נקרא עדיין מהות של איש תורה, אלא רק ע"י קניין התורה. וקניין התורה הם מלמדים לנו את הכוונה של לימוד התורה ביגעה וعمل ובהתמדה ולפרש מתחנוגות העווה", לעניין תיקון המידות – נושא בעל עם חיירו שהענין זה יש לעמל ולעבוד ביגעה ומחשבה להרגיש את מצבו של השני.

אם יקבלו את הדברים ששמעו ויחזרו על זה, שינון וחזרה פעם אחר פעם הרי בס"ד יקבלו את התועלת הרצiosa ויזכו לגודל ולהתעלות בגודלות התורה י"ש ומידות טובות לפארת ישראל.

מרן פומק הדזיר

רביינו הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

אשרי בני התורה בדורינו המרבים ביגיעת תמידית

שבח גדול יש לבני התורה המשקיעים בעמל ויגעה כוחם בתורה ויושבים באלה של תורה ביגעה גדולה ובהתמדה נפלאה, ומקדישים שעות היום והלילה ללימוד התורה בנעימות ובלא הפסק.

והנה יש להבין אם באמת היום ג"כ לומדים כ"כ הרבה כמו בעברו, א"כ היכן הם אוטם "גדוליים" שהיו צריכים לצמוח, ואני. אלא שהן אמת שגם ביום לומדים את אותם שתים עשרה שעות ביממה, אבל ההבדל מזמנים בעברו, שאז היו לומדים שתים עשרה שעות, אבל היום "שתיים עשרה שעות לומדים, ושתיים עשרה שעות לא' לומדים!! וזהו ההבדל שלנו היום לא צומחים כמו שצריין.

ודרך הלימוד הנכון הוא שצריך לחזור ולהזור על הלימוד ולהיות שקוע בו כדי שיכל לזכור הלימוד ולא ישתכח הימנו ואמנם כי צריך לחזור ולהזור בלי סוף, אבל העיקר הוא "שלא יהיה היסח הדעת", וכదתיב במשל (כג, ה) "התעיף ענייר בו ואיננו", דקאי על תורה כדאיתא כמה פעמים בغم' (ברכות ה. מגילה י"ח: סוטה לה).

ובן איתא בספרי (דברים פיסקא מ"ח) "דבר אחר כי אם שמור תשמרון את כל המצוה הזאת, מנין אתה אומר שם שמע אדם דבר מדברי תורה ראשון ומקיימו כשם הראשונים מתקיימים בידו כך האחרונים מתקיימים בידו שנאמר כי אם שמור תשמרון, ומניין שם שומע ראשון וראשון ומשכחו כשם שאין הרשונים מתקיימים בידו כך אין האחרונים מתקיימים בידו תלמוד לומר (דברים ח, יט) והיה אם שכח תשכח اي אתה מעלים עיניך ממנו עד שלך לו שנאמר (משל' כג, ה) התעיף עיניך בו ואיננו.

לְלִבְנֵי כָּהֶן מֶלֶךְ כָּלִיל וְלִבְנֵי כָּהֶן מֶלֶךְ כָּלִיל

והיינו כי גדול עניין הרציפות שצריך אדם בלימודו, ו"הישח הדעת" הוא מכשול גדול בהתעלמות האדם בלימוד התורה ובזכיה שיכל לזכות להיות "גדול" בה. ובכל מה שלומד תגדל מעלהה בעניינו ויקפיד ביותר להיות כלו שקוע בתורה "ובה יהגה" ועל ידי כך יקבל ויקנה לעצמו את כוח סגולתה.

והנה איתא בחגיגה (ה' ע"ב) "תנו רבנן, שלשה הקב"ה בוכה עליו בכל יום, על שאפשר לעסוק בתורה ואין עסק, ועל שאי אפשר לעסוק בתורה ועובד, ועל פרנס המתגאה על הצבור וכו'...".

והביאור בזה ע"פ מש"כ הט"ז (או"ח סי' מ"ז) לפרש את הנוסח שאנו אומרים בכל יום בברכת התורה "לעסוק בדברי תורה". וביאר הט"ז ד'עס' - היינו "דרך عمل ויגעה, שעוסק בפלפול ומואם של תורה".

ועל זה הדורך ג"כ יש לבאו מה שבוכה הקב"ה על מי שאפשר לו "לעסוק" בתורה ואין "עובד", והיינו שהקב"ה בוכה על מי שיכל להתייגע ולעמל בהבנת התורה, ואין עסק בה בעמל אלא לומד ב摩הירות ושתחיות, וזהו ביטול תורה אצלן.

ומה שאמרו עוד שבוכה "על שאי אפשר לו לעסוק בתורה ועובד", היינו שעדיין אין לו את יסודות הלימוד, ואין יודע את דרכי הבנת התורה ופלפולה, וא"כ לכארה אי אפשר לו לעסוק בתורה, כלומר א"א לו לעסוק בפלפול ומואם, שאין ראיו לכך, כיון שאין יודע כל את יסודות הלימוד - ובכל זאת - "עובד" - היינו שמלפל בלי שראי לכך, ובלי שיש לו הידע הראשוני והבסיסי של הלימוד וזהו ג"כ ביטול תורה, דהיינו שאין לו את יסודות הלימוד, הרי הפלפול שלו הוא הבל וזהו גם כן ביטול תורה.

ומה שאמרו עוד שבוכה הקב"ה "על פרנס המתגאה על הצבור", זהו ג"כ עניין של ביטול תורה, כדאיתא בר"ה (י"ז ע"א) "כל פרנס המטיל אימה يتירה על הצבור שלא לשם שמים, אין רואה בן ת"ח", שעל ידי שהוא מטיל אימה يتירה על הציבור, סופו שగרום לביטול תורה, בזה שאין לו בן ת"ח.

מדברי מרן ראש הישיבה

מרן הגראייל שטיינמן שליט"א

שמחה הכניסה לישיבה הגדולה היא למצות ביכורים שבזמן זהה

את דבריו פתח מרן ראש הישיבה שליט"א אודות מצות ביכורים בימינו, שם אמר נרנ' את המצוה עצמה כפשה אי אפשר לקיימה, אולם את ענינה אפשר לקיים גם עתה. הנה, בזמן המקדש, החקלאים כאשר היו מביאים עם את ראשית הפירות שהבשילו, היה זה שמחה גדולה מאד, עד כולם היו קמים בפניהם. זהה דבר שלא נהגו אפילו בתלמידי חכמים, כאשר האומנים עוסקים במלאכתם לא היו קמים בפני תלמיד חכם, אבל בפני הכהנים והיוגבים היו קמים, אפילו שלא היו תלמידי חכמים, וכל כך למה? אלא מפני שהשיקעו כוחות עצומים בהוצאת הפירות, ועתה כשבאו לזמן זה, הייתה זו שמחה מיוחדת.

זמן זה - הוסיף מרן שליט"א - שבחרוי ישיבה קטנה מס' ימים את חק לימודם, והם הגיעו לגדיות, בעלותם לישיבה גדולה, הוא זמן שמחה מיוחדת, לבורך ולהודות להקב"ה על הגעינו למצו זה, כמה عمل ויגעה השיקעו הרמים והמחנכים עד שהביאו את התלמידים לשעה זו, שבו הם עולמים לישיבות הגדלות, וזה משמש למצות ביכורים. את דבריו סיים מרן שליט"א בברכה, שהש"י יעוז שיתרבו לומדי תורה אהובי השם, והבחורים יצליחו בלימודם והתעלותם בישיבות הגדלות, ואז יהיה זה שכר לפועלה ולעבודה שהשיקעו בהם בישיבות הקטנות.

כגמ' סדר הכנה' למפיימי הישיבות קטנות כולל ברסלב מנחם אב תש"ע

מרן הגאון הגדול

רבי גרשון אדלשטיין שליט"א

ראש ישיבת פוניבז'

דברי הדרבה והכוננה לבאים בשעריו הישיבה הגדולה

נוביר כמה דברים שנוגעים מאוד למעשה.

ראשית צרכים לדעת כי סדרי הישיבה הם דבר הכרחי להצלחה בתורה, בחור שמקפיד על סדרי הישיבה, ונמצא בכל הסדרים של תורה תפילה ומוסר, זה בדוק ומנוסה שיש הצלחה בזה, וכל אלו שמתנהלים על פי סדרי הישיבה הכל הולך אצלם בהצלחה, והם מאושרים ושמחים ויש להם הרגשה טוביה ונעימה, ושמעתיה כך מכמה תלמידים שלא היו שומרים על סדרי הישיבה, ומماז שהתחילה לשומר על סדרי הישיבה חל אצלם מהפך ושינוי גדול, והם מאושרים ומצחיקים הרבה יותר ממה שהיה לפני ששמרו על סדרי הישיבה.

ו עוד חשוב מאד לדעת בנוגע לימי שישי ושבת שהם שני ימים בשבוע הצרכים הייזוק גדול, מפני שבדרך כלל ביום האלה שהם סוף השבוע הרבה מורים היתר לעצםם ולא חשבון, אך יש לדעת כי צרכים לשמור בשלמות על סדרי הישיבה גם ביום אלו, וראוי לקבוע חברותא עם לימוד מיוחד לימי שישי ושבת, חזורה או מסכת אחרת, כל אחד מה שיחלית לעצמו כפי משicketתו, ואם לא קובעים חברותא מתיizzבז הזמן, שיש הרבה שעות ביום שישי עד הדלקת הנרות, ואפשר ללמוד גם אחרי תפילה מנוחה, כי הכנת צרכי שבת אינה לוקחת זמן רב כל כך, וכןليل שבת ויום שבת ומצאי שבת הם זמנים ארוכים, וחשוב קבוע בהם חברותא.

יש מבני הישיבות שעושים ממשר ללימוד כל הלילה בליל שישי או ליל שבת, וצריכים לדעת שאין שום רוח בדברים כאלה, וידוע שיש בזה רק הפסד משינוי הסדרים, חוץ ממה שימושים בכך מסדרי הישיבה הקבועים, גם עצם שינוי הסדר מכל ימות השבוע זהו דבר מאוד לא טוב, ולא מצינו לגдолין ישראל שעשו ממשוריהם, כל הגודלים היו מסודרים עם סדר יום קבוע, לא היו יثنיהם

פעם בלילה ופעם ביום, ולא הי מהפכים את הלילה ליום, כי זהו דבר שאין בו הצלחה.

והנוגע לעצם הלימוד, כשהמצאים בשיעור חשובים מאד להכין את השיעור, ודיבר בהכנות הסוגיא עם פירש"י ותוספות, גמרא עם פירש"י ותוספות זה כבר הינה טובה מאד בשביב השיעור, ואמנם אם יש עופף זמן כל אחד יכול לראות עוד דברים כפי מה שמתחשך לו, אבל להכנות השיעור צרכיים בעיקר לדעת את פשטוות הגמרא עם פירש"י ותוספות, אנחנו רגילים ללמידה בשיעור חצי עמוד גמרא בכל יום, זה מאד קל ואני קשה, וכולם נהנים ושותחים בזה.

ובן חשוב מדוע לחזור על השיעור בו ביום עם חברותא, כי שמיית שיעור היא כמו שלומדים גمرا, וכך שבלימוד הגמרא מתרבר לחזורה יותר ממה שהבינו בפעם הראשונה, ומה שלא מבינים בפעם הראשונה מבינים בפעם השנייה, וכך גם בחזרת השיעור, הבנת השיעור משתנה על ידי החזורה, וכשחזרים על השיעור עם חברותא מבינים את הדברים יותר ממה שהיה מובן בשעת השיעור.

ודא עקא שייש מזללים בזה, כפי שהיא מעשה לפני שנים רבות, שני בחרום ישבו וחזו על השיעורים, האחד כתב את השיעורים ששמעו, והשני אמר לו מודיע אתה כותב את מה שאתה שומע, ראה אותו שאני כותב ומחדש שיעורים בעצמי שיהיה לי מה לומר כשאהיה ראש ישיבה, והסוף יהיה שהתלמיד שחזר על השיעורים נעשה ראש ישיבה והוא מצליח מאד בתפקידו, והשני שהcin שיעורים בבחורותו, נשאר עם השיעורים שהcin, זו התוצאה.

ועוד צריכים לדעת מה שאמרו חז"ל (מגילה ו , ב) יגעתו ומצאתי תאמין , והיינו שלל ידי יגעה והתמדה בתורה לפ' כוחו , לא מדברים על התאמצות יותר מהכוחות אלא ניצול כל הכוחות בשלמות , כל אחד לפ' כוחו , על ידי זה זוכים ל"ומצאתי" , והיינו כמו מציאה שהיא בהיסח הדעת , מפני שההצלחה בתורה אינה טבעית וזוכים לזה רק בסיעתה דשמיा בשכר היגעה .

ובעיקר צריכים לשים לב על ההנאה שבין אדם לחברו, להתנהג במידות טובות בין אדם לחברו, לא לגרום שום צער וחילישות הדעת, ולהיזהר בכל מילה ודיבור שמצויאים מושפה, שלא לגרום אונאת דברים וחילישות הדעת למישהו.

ואני מכיר אנשים מزاد בביותם שלא לגרום חילשות הדעת לאחד מבני הבית, וצריכים כך להיזהר גם בכבודו של כל אחד ואחד בישיבתך.

מתוך דברי הדרכה שנאמרו לתלמידי שיעור א' בפתחת זמן אלול תשס"ז

יש תלמידים שאינם מוכשרים כל צרכם להבין מה שנאמר בשיעור, לפעמים ראש הישיבה הוא למדן גדול ואין מבינים את סבירותו העמוקות, ויש כאלה שכוח הריכוז שלהם חלש ואינם יכולים להתרכו ולקלוט את כל השיעור, וצריכים לדעת שם לא מבינים את כל השיעור די בזה שהבינו חלק מן הדברים, והאסון הוא שיש כאלה שמתיאשים ונשברים ממה שאינם מבינים את הכל, ועלינו ללמד את ההנאה הרואה בדברי חז"ל.

הנה בוגר (עירובין יג, א) מובא על רבי מאיר שלמד תורה אצל רבי עקיבא, ובמיוחד לא הצליח להבין את דבריו העמוקים, ומה עשה? לא נשבר ולא התיאש ולא התאמץ יותר מכוחו, כשראה רבי מאיר שאינו מבין את דברי עקיבא עזב אותו והלך ללימוד תורה מרבי ישמעאל, ושם לימד את הידיעות הפשוטות והמקובלות שאפשר להבין בנקל, ולאחר מכן שגמר ללימוד את הידיעות הפשוטות אצל רבי ישמעאל, חזר לרבי עקיבא ואז כבר הבין את דבריו, ונעשה חריף כל כך שלא יכולו חברי לעמוד על סוף דעתו, וכן אמרו חז"ל (סנהדרין כד, א) שהיה טוון הרוי הרים וטוון זה בזה בסבירותו, עד כדי כך!

ולמדנו מכאן שאין מקום להתייאש ממה שלא מבינים את השיעור, וכמו שרבינו מאיר שלא הבין את דברי רבי עקיבא לא התיאש, ומן הסתם שכן הבין חלק מדבריו אלא שעדייף לסתור לרבי ישמעאל שהיה כל דבריו ברורים לו, וכל זמן שאין אפשרות לשמעו שיעור במקום אחר אסור להתייאש ממה שלא מבינים את כל השיעור, אלא צריכים להשתדל במידת האפשר להבין כמה שיכולים, ואם נשאר חלק מן השיעור שאינו מובן לא Aires כלום, ולא דורשים מן התלמיד יותר מכוחותיו אלא כפי מה שהוא יכול.

אמרו חז"ל (מכות י, א) הרבה תורה למדתי מרבותי ומחברי יותר מהם ומתלמידי יותר מכולם, וצריכים לדעת כי מה שאמרו מתלמידי יותר מכולם, אין זה

אמור רק כלפי ראשי הישיבה והרבנים, אלא כל אחד ואחד מבני הישיבה כמשמעותו בלימוד לחברו, נקרא בזה רב, וחברו נחשב בזה לתלמידו, ויש בזה המעלה של "מתלמידי יותר מוכלים", יכול להיות כי אותו בחור שŁומד בישיבה יהיה 'תלמיד' של רביםיו, וכך עמו יהיה 'רב' או 'חבר' של אחרים. והדברים הללו הם עניינים כלליים הנוגעים בכל מקום, כשהחומר יושב ולומד, ורבים באים לשאול אותו, אין לו אותן בזבוז זמן, ואפילו שהוא מצטיין יוכל ללמידה בלבד, כדי לו להשיק מזמן ולענות בסבלנות לשאלותיו, כי בדרך הטבע יש הצלחה כמשמעותם לאחרים, שעל ידי ההסברה מקבלים הבנה יותר בהירה, ויש בזה גם זכות לסייעתא דשmania, כיון שמצויה את הרבים מתוך סבלנות ומידות טובות.

הוראות והדרכות בקביעת חברותות

א) יש דבר שנוגע למעשה ורבים טועים זהה, שבמורים שצרכיהם ללמידה כל הזמן עם חברותא, ויש לדעת כי אף על פי שהברותה היא דבר מצוין, וכפי שכבר אמרו חז"ל (מכות י, א) מהברי יותר מרבותי, הרי זה מן הדברים שאין להם שיעור, וכל אחד יכול להרגיש בעצמו שלפעמים יש זמנים שייתר טוב ללמידה בהם בלי חברותא, וצריכים לדעת שאין גזירות הכתוב ללמידה רק עם חברותא כל היום וכל הלילה, וכך הטבע שיש זמנים שיש תועלת גם מלימוד ללא חברותא.

ב) בנוגע להחלפת חברותות יש מנהג מהשנים האחרוןות להחליף חברותות גם בחונכה, וכשהתחלפו לעשות כן הקפיד מrown הגרא"ם שך זצ"ל ואמר כי אין שום תוקף למה שקבעו, ואדרבה אם הלימוד הולך בטוב כדי להמשיך הלאהומי יודע כיצד יהיה עם החברותא החדש, כמו שאמר מrown הרב מפונייבז' זצ"ל בדרך מליצה "שב ולא תעשה עדיף" - שב ולא תעשה את מה שנראה כעדיף, כי שמא אין זה עדיף. ורק כשייש קשיים מיוחדים שאין אפשר להמשיך ביחד, אז מוכורחים להחליף אפילו באמצעות הזמן, אבל יש חברותות שימושיים ביחד הרבה שנים ואין מחליפים, כי ככל שעובר הזמן הם מתקשרים יותר בדיבוק חברים יותר חזק!

ג) יש טעות גדולה מאד שמחפשים ללמידה דווקא עם חברותא מצוין, אבל באמת לפעמים עדיף ללמידה עם בחור יותר חלש ממנו שהוא היה התלמיד

ואני אהיה הרב, ויש הרבה בחורים כאלה שמכורחים ללמידה עם חברותא כזה מהם יסבירו לו, ואם ילמדו עם אחד שיבקש להסביר בעצמו, הם עלולים להתבלבל ולא יהיה מרווחים כראוי, וכשהם מסבירים איזי הראש משוחרר ומתרכזים היטב, ולא קשה למצוא בחורים כאלה שמכונים ללמידה באופן או פון כזה שהם יקשו לדברי החברותא, ופעמים רבות שזה עדיף מאשר לחתת בחור בעל כישرون יותר ממנו, וכל אחד יראה לעשות את מה שנכנן ומתאים לו לפי טבו.

ד) צרכים לדעת כי דיבוק החברים הרואי בלימוד החברותא הוא, כשהכל אחד עוזר לחברו להבין את מה שלומדים, לא על ידי ויכוח ותחרות מי הצדוק שזה פירוד ולא דיבוק חברים, וידעו שהగאון רבי דוד פוברטסקי זצ"ל למד פעמיים בחברותא עם הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, ופעם אחת כשהאמיר רבי אלחנן סברא נחלה עליו רבי דוד ואמר סברא אחרת, ואמר לו רבי אלחנן אם כן אנו יכולים להמשיך ללמידה, שכן אנו יודעים כל אחד את סברתו ואת סברת חברו ולא צרכים להתוויח בזה, ואמנם יכולים לבקש מן החברותא שישבר יותר את דבריו כדי לנסת ולהבין אותו ולעמוד על האמת, אבל לא להתוויח לשם ניצוח.

ה) יש בחורים שאין להם חברותות ומתבבישים ללמידה באולם הישיבה בלי חברותא, ומפני הבושה הם מתחבאים והולכים למקום אחר כדי שלא ירגשו בהם שאין להם חברותא, והנה בעצם זהו חס德 גדול של זיכוי הרבים שהיו מתנדבים לזה לסדר חברותאות, יש בחורים שמכשרים לזה, וזה לא ביטול תורה אלא זיכוי הרבים בתורה שיש בזה זכות גדולה להצלחה, ונכדי מאד שיתנדבו לזה.

אבל גם צרכים לדעת דבר ידוע מtower הניסיון, כי בחור שি�ושב ולומד כמו שצرين, אפילו שאין לו חברותא, בדרך כלל בתוך ימים ספורים הוא מוצא חברותא, ולא צריך לדאוג ממה שאין חברותא, והוא כמה בחורים שאמרו לי שאין להם חברותא, וישבו ולמדו כמה ימים בהתקופה בלי חברותא, ותוך ימים ספורים חזרו ואמרו לי שכבר יש להם חברותא, ולפעמים החברותא החדש יותר טוב ממה שהיה קודם.

מתוך שיחות הדרכה לתלמידים הנכנסים בישיבות גדולות

יש טוות גדולה הנפוצה הציבור, שרבים ממחפשים ללמידה בישיבה בעלת שם שיש בה ציבור גדול ככל האפשר, ומקשים להתקבל דוקא לישיבה שיש בה תלמידים למאות, ושורש הדבר נובע מחמת יציר הרע של בקשת הכבוד, כי האמת היא שאין זה משנה מהו מספר התלמידים הלומדים בישיבה, וכל אחד צריך לлечת ללמידה במקום שמתאים לו ביותר להצלחה בתורה, ואלו שמחפשים ללמידה דוקא בישיבות מרובות תלמידים בדzon כלל זה מפני שהכבוד מושך אותם, והם אינם מרגישים בכך והרבה פעמים אינם מצליחים בישיבה זאת, וכבר אמרתי לאחד שספר לי שהוא לומד בישיבה בעלת מספר מועט של תלמידים, והתאונן שאינו מרגיש טוב כי אין מרגיש חשיבות במקום שיש ציבור קטן, והסבירתי לו שאין זה שיקול נכון והיציר הרע מטעה אותו.

הן זכר אני את ישבת פוניבז' בתחילתה עם שישה תלמידים, בקי"ז כבר היו שמונה עשר בחורים, אחר כך באלו גודל מספר התלמידים לעשרים וחמשה, וכאשר בחורף שלאחריו גדל מספר התלמידים לאربعين בחורים, הייתה השמחה גדולה בישיבה, וכך עם הזמן הלך מספר התלמידים והתרבה, אך עיקר ההצלחה תלוי אהבת התורה מיסוד הבנה ללא חשבונות שימושיים את השכל והלב, אני יודע שיש ישיבות עם מספר קטן של תלמידים מצליחים שם מאד, מי שבא לשם רואים עליו שהוא מתעלם בהבנה ובבקיאות ובכל אישיותו, ונעשה רגוע בשלווה זאת עם אהבת התורה, וכל מעשיו ותפילתו בישוב הדעת, בחורים ממשיכים יסiba קטנה לא רוצים לлечת לשם רק מפני שיקולים של כבוד ממשחיד אותם.

נאמר למיסדי ישיבה גדולה בדרום הארץ - תמוז תש"ע

הגאון הגדול רבי משה הילל הירש שליט"א

ראש ישיבת פלבודקה

חשיבות היישיבה בחיה האדם

כنم סדר הכנה - אב תשע"א כולל ברמלב בני ברק

בעוד פחות מחודש אתם עומדים לעשות צעד חשוב מאוד בחיים שלכם, אתם נוכנים לישיבה גדולה. יש כמה נקודות כלויות שברצוני לעיר, הנוגעים לעניין זה של ישיבה גדולה.

הנקודה הראשונה שצרכיים לדעת, היא החשובות הגדולה של הישיבה גדולה בחיה האדם. יתכן שלכמה וכמה מכם התקופה הכى השובה בחיים היא התקופה של הישיבה גדולה. אצל רוב האנשים, הדרוגה שהבהיר מגיע בישיבה גדולה לתורה ויראת שמים ומידות היא הבסיס שמןו הוא ממשיך לכל החיים. נתאר לעצמינו בין עם הרבה קומות ובכל קומה אפשר להתקדם הרבה, אבל יש לבניין כמה קומות. כך גם בחיים. אדם יכול להיות בקומה התחתונה, וכל החיים הוא מתקדם ומתתקדם, אבל בקומה התחתונה. אבל אפשר לעלות למעלה, גבוה יותר ויותר. תמיד אפשר להתקדם עוד ועוד, אבל באיזה קומה נמצאים זה תלוי, מפני שאחרי הישיבה גדולה, אחרי החתונה, רוב האנשים אינם משנים את עכשו, מפני שאחרי הישיבה גדולה, אחרי החתונה, ללימוד שקיביל. מעט מאד הקומה אלא מתקדים באותה הקומה, לפי המדרגה של הלימוד שקיביל. מעט מאוד יכולם לשנות אחר כך את הקומה. ולכן, עבורכם הנוכנים כתעת לישיבה גדולה, זה הזמן שבו אתם עוד צעירים לעלות קומה אחרי קומה, בתורה, ביראת שמים ובמידות. צדרכם לדעת שדבר זה חשוב ביותר, ומיליא אם יודעים את החשובות הגדולה, מוכנים לעשות את המאמץ הגדול, כדי להשיג כל מה שאפשר להשיג. ח"ו לא לפספס את הזמן של ישיבה גדולה ולנצל כל רגע ורגע כדי להשיג את המדרגה שצרכיים להשיג.

הניסיונות

הנקודה השנייה. לכל אחד ואחד יש נסיונות. לכל בחור ובבחור יש ב"כ נסיונות בחיים הרוחניים, ביראת שמים בתורה ובמידות והוא משתדל לעבוד על

זה, לנצח את היצר ולעמוד בנסיון, לפעמים יותר ולפעמים פחות, אבל לכל הפתוחות יודעים פחות או יותר מה הנסיון, ומנסים לעבוד על זה.

אבל לפעמים יש נסיון חדש. כשהאדם נמצא במצב חדש, יש ניסיונות חדשים והוא לא מכיר בכלל שהוא בנסיון, וממילא הוא עושה דברים מפני שהוא לא מכיר שיש נסיון זה, שיש כאן איזו בעיה - והוא נופל.

בישיבה גדולה יש נסיון חדש. יש גمرا מאי מעניינת, היה ויכוח בין רבי ואנטונינוס. אנטונינוס שאל את רבי ממתי נברא היצר הרע אצל האדם, משעת יצירתו כשהוא עדין עבר במעי אמו או בשעת יציאתו. ענה לו רבי הקדוש, בשעת בריתו - כשהוא עבר. אמר לו אנטונינוס, אם הדבר כן הרי שהיא העובר מבט באמו ויוצא מן הרחם, ורבי הסכים והביא גם ראה על זה מفسוק, עד שאמר דבר זה למדתי מאנטונינוס.

רבי אברהם גרוודזינסקי זצ"ל, המשגיח בסלבודקה, שאל, איזה יצר הרע יש לעובר שוריצה לצאת מרחם אמו, הרי יש לו הכל שם, אוכל ושתיה ומקום להיות, הרי הוא לא יודע בכלל מה שבחווז, א"כ למה הוא רוצה לצאת. והשיב, שהיצר הרע hei גדול שיש באדם הוא היצר הרע של חירות, להיות עצמאי. חירות לעשות מה שהוא רוצה, זה יוצר הרע. יוצר הרע זה יש גם לעובר. זה מה שאמר אנטונינוס לרבי, שאם היה לעובר יוצר הרע, הרי היה היצר הרע של חירות מחייב אותו לצאת.

עד שבחרו מגיע לישיבה גדולה, במידה מסוימת אין לו חירות, הוא תחת ההשפעה והמורות של ההורים, תחת המרות של הרבנים של הישיבה קטנה בצורה חזקה מאי, אין לו הרבה חירות. בד"כ אין לו פנימיה והוא ישן בבית ואוכל בבית הרבה פעמים וממילא אין לו אפשרות לחירות.

בשהוא בא לישיבה גדולה, זה כבר משחו חדש. יש לו אפשרות לחירות, יש לו אפשרות לעצמאות. אפשרות כזו שלא הייתה לו בחיים, והוא לא יודע שהוא יוצר הרע. יש הרבה בחורים שאומרים, אני לא יכול לקבל מרות. או שבחרו אומרים, אני מבין יותר טוב מה טוב בשביבי, מה שאני קיבל את הדעה של הראש ישיבה או המשגיח, אני מכיר מה שטוב בשביבי.

שזה מבועס על מחשבות טובות. אין זה אלא יצר הרע בعلמא, יצר הרע

אבל צריך לדעת שכל הרצון הזה להיות עצמאי, לא לקבל מרות, הבוחר חשוב

שהזה מבועס על מחשבות טובות. אין זה אלא יצר הרע בועלמא, יצר הרע

שרוצה להיות חופשי, לעשות מה שאני רוצה ולא לקבל מרות.

ובוחר צריך לחשב ולהבין שזה המצב. זה יצר הרע. לא כל הבוחרים, אבל יש
מייעוט דמיינכרא של בחורים שלא יכולים לקבל מרות, קשה להם. אבל
הם צריכים לדעת שזה יצר הרע, יצר הרע גדול מאד.

עוד דבר שחייבים לדעת ביחס לנוקודה הזאת. יתכן כמה פעמים בחיי היישיבה שאם
הוא מסתכל על הטוב לו, יכול להיות שיותר טוב בשביlico להתנהג כך וכך. אבל
אם כל אחד ואחד היה מתנהג כמו טופר לו, הרי שלא היה ישיבה בכלל. צריכים
להיות חוקים בישיבה ואם לא, הרי שאין ישיבה בכלל ולאף אחד אין שום דבר.
ישיבה זו שותפות ושותפות כל אחד צריך לחת, לא רק לקחת אלא גם לחת. בחור
צריך לדעת שכשנכנס לישיבה זה לא רק לקחת, לקחת אבל גם לחת. לצורך הכלל
לפעמים צריכים לחת. ובסוף סוף, גם בשביlico עצמו זה יחזור לטובתו.

ואת הנוקודה השנייה, לדעת שיש נסיוון חדש של אפשרויות של חיים. והווגשה
שכל אחד רוצה להרגיש שנייה יכול לעשות מה שאני רוצה, מה שאני
חושב שהקב"ה רוצה מאיתי, לא מה שמשיחו אחר חושב, אלא מה שאני חושב.
אבל הוא צריך להבין שזה יצר הרע, צריך להיכנע לדעת ראש הישיבה וזה
יביא את ההצלחה של הבוחר.

פנים חדשות באו לכאן

הנקודה השלישית. יש בחורים שבישיבה קטנה הייתה להם איזו חולשת, אולי
דורכים לא כ"כ חיוביים שהתנהגו, עד שנקבע אצלם אני בחור כך וכך.
אני בחור עם חולשה כך וכך. אני בחור עם הרגל כך וכך. זה אני.

זאת טעות. כשהচור בא לישיבה גדולה, המחשבה הראשונה צריכה להיות, אני
בן אדם אחר, אני לא אותו בן אדם כמו מקודם, אני עכשווי בן תורה של
ישיבה גדולה. בחור של ישיבה גדולה זו בריאה חדשה, זה פנים חדשות באו
לכאן. בדומה למה שאומר רביינו יונהabisוד התשובה, אדם שפשע וחטא וכיו'
ובא לחסות תחת נפי השכינה ולהיכנס בדרכי התשובה, אשכילך ואורך בדרכך זו

תכל. ביום ההוא ישליך מעליו כל פשעיו אשר עשה, ויעשה עצמו כאלו אותו היום נולד ואין בידו לא זכות ולא חובה, זהה היום תחילת מעשיו, ואז ישוב דרכיו ויפلس אורחותיו שלא יטו מעגלותו מדרך הטוב, וזה הדרך לשוב בתשובה שלימה וכו'.

זו הדרך עברו כל אחד שנכנס לישיבה גדולה. יש בחורים שבישיבה קטנה לא התנהגו כ"כ כמו שצרכו, אבל אסור לחשוב, זה אני. גמרנו עם העבר, אתה בחור חדש, בחור שambilין יותר טוב מקודם. עצם הדבר שאתה נכנס לישיבה גדולה אתה מסתכל על עצמו שהן בחור בישיבה גדולה זה משחו אחר, זה עצמו יכול לתת לך את הכח להתחילה מחדש, זו התחלת חדשה. צרייך להכניס בראש את הרעיון שזו התחלת חדשה, ולשכו מה עבר, אתה בחור עם "פניהם חדשות באו לך", זה משחו אחר, חיבורים אחרים, חשיבות אחר, ואתה מותנה בצדורה אחרות וממילא גם החולשות וההורגים הללו טובים גם כאלו לא היו, ומתחילה מחדש. זאת הנקודה השלישית, להתחילה מחדש. אין כאן עבר.

השאייפות

הנקודה הרביעית היא, לא רק לזרוק את הדברים השליליים, אלא אתם ננסים לישיבה גדולה וצריכים כעת להיכנס עם שאיפות גדולות מאד. בחור שנכנס לישיבה גדולה צרייך לומר לעצמו שעכשיו הוא מתחילה את דרך החיים לדעת כל התורה כולה, כמה שאפשר בעיון ומה שאפשר שישלים אפילו שלא בעיון, אבל לדעת את כל התורה כולה, להחליט להיות שקווע כלו בלימוד. החלטה להיות ירא שמים מושלים. החלטה ביחס למידות טובות - להיות עני ולוטר, שעונה היא היסוד לכל המידות טובות. החלטות על גדולות, לא להסתפק במועט ולא לפחד לקבל מדוגמות גדולות, אלא לקבל על תורה במידרגה גדולה, בין ביחס לידיית התורה ובין ביחס לשיקעות בתורה, כמו כן כל אחד לפי כוחותיו וככונותו. אבל שכל אחד יקבל עליו לפי כוחותיו ולפי ככונותו על תורה.

ויש בחורים, ואפילו כאלו שאינם עוד בחורים, שמחדים לקבל על עצם על תורה - היינו על תורה אמיתי, למדוד כל הזמן, גודלות של על תורה, גודלות של יראת שמים, הם מפחדים, איך אני יכול לקבל על תורה. ישנים שתי סיבות למה נרתעים מזה. נקראי לכם את דברי החפץ חיים, ואת מה שמורי ראש הישיבה ר' אהרן אמר על זה.

החפץ חיים אומר מעט בדומהו למה שהזכירנו מקודם בשם הרבינו יונה. הוא אומר שלפעמים האדם חושב לעשות איזה דבר גדול ולמשל כשהוא נכנס לישיבה גדולה הוא אומר אני אהיה עכשי מתמיד עצום, ירא שמיים, שקווע בלימוד כל הזמן. אמונם היוצר הרע, כשמתבונן בבחור הזה שרווצה להתחזק לכבוד ה' יתרון, הוא מפיל עצבות בלב הבחוור, והבחור חושב שדבר זה בעצם לא שייך אליו, זה שייך לגודלים, לבחורים מסוימים, אבל לא אליו, זה לא בשבייל, לא לקטנים כמוותי. ואז היוצר הרע מעלה בזיכרון את כל הפעולות המוגנות שעשה מימי קדם, ע"פ שכבר הפסיק את זה. ואני מזכיר לו כל זה, אלא כדי להוריד את מצב רוחו לומר שהוא לא בשבייל, מי אני, האם אני יכול להיות האדם גדול הזה. אומר הח"ח שהוא מעשה היוצר. יש לאדם לדעת שהוא יכול להיות אדם גדול, הוא צריך לחשב לעצמו "אני יכול להיות גדול", אין דבר שאין לא יכול.

מו"ר ר' אהרן זכרונו לברכה, דבר מבחן אחרית. מطبع האדם שהאדם ירא להכ癖 על עצמו בקבלת עול תורה, הוא מפחד, זה מודאי קשה לי, איך אני יכול להכ癖 על עצמי בקבלת עול תורה ויראת שמיים. אמר ר' אהרן שאין זה אלא טעות בהשכמה, משום שאם יקבל עליו את העול, הרי שייכנס לאושר גדול ותענוג אמיתי, וככיו שאמרו אם אתה עושה כן אשיר בעוה"ז וטוב לך בעוה"ב, אך צריך להסכים החלטה גמורה לעשותות את זה. ואם הוא חושב בקבלת עול תורה שייהינה עי"ז בצעיר, אדרבה כאשר יקבל על עצמו, ירגע בפועל כי תורה ה' תמיינה.

אלא שברצוני להוסיף על דבריו מעט. יש להזכיר שלא כל פעם מרגשיים מייד את מתייקות התורה. אם בחור חושב שמייד יגיע אליו היגשמאק ומתייקות התורה וירגיש שזה חולך לי, ידע שהרבה פעמים זה לא כך, אין מייד מתייקות התורה.

אבל דבר אחר יש. אם בחור מחדיר לעצמו את חשבות התורה, שאין דבר המביא את האדם יותר קרוב להקב"ה כמו התורה, כמו שמסביר הרמח"ל בדרכו ה', והتورה היא הדבר הכי חשוב שיכל להביא את האדם למדרגות גבוהות, אם הוא מחדיר את זה, הרי שעצם הדבר שהוא מצליח בזה יתן לו סיפוק. אולי לא יהיה לו הנאה מעצם חכמת התורה, אבל יהיה לו סיפוק, שב"ה עשה את הדבר החשוב הזה. ובמשך הזמן יהיה לו ג' התענוג שר' אהרן דיבר עליו, אבל לא צריכים לחכות עד שירגיש את התענוג ואז יתחיל ללמידה, אלא הדרך היא

hhh להיפך, תחילת לומדים אפילו זהה קשה, בלי תענווג, אבל עם ידיעה שאין שום דבר חשוב כמו התורה. וכשמתחלים ללימוד בצורה זאת, אז יגיע לתענווג האמיתתי.

יש הרבה בחורים שמחכים לגישמאק בלימוד ואז מתחילה למדוד. זו טעות גדולה מאד. צריכים להתחליל בלי הגישמאק בעצם הלימוד, רק עם הידיעה בחשיבות התורה, עם סיפוק שעשייתי דבר כל כך חשוב. זאת היא הנקודה הרביעית, לחשוב בגדיות, אני יהיה גדול, גדול בתורה, לידע את כל התורה כולה לפי כוחותי.

חקירה בשני צדדים

והנקודת החמישית היא המשך של הנקודה הרביעית. יש לדעת כי נמצאת כאן סכנה גדולה. בשעה שהאדם מchalit שגם הוא רוצה להיות אדם גדול ולמדוד את כל התורה כולה ויש לו חבר בעל כשרון גדול מאד, היכול ללמדוד כמה דפים או כמה ראשונים וכמה אחרונים בזמן קצר, וידע את כל הסוגיא עם כל הרעיון בזמן קצר, הרי שהבחור השני שאינו בעל כשרון כל כך גדול מקבל חילישות הדעת, איך זה שאינו לא כך. או במקרה שלחבר יש יותר מה ומספיק לו פחות שינה מבחוור רגיל והמשגיח מסכים שבשבילו זה בסדר והוא יכול ללמידה מספר שעות אלו, אבל הבחור שלנו צריך עוד שעתיים שינה, והוא תמה איך אוכל לגודל בתורה.

אבל האמת, שהקב"ה רוצה מכל אחד ואחד לפי מה שהוא, זה רצון הקב"ה. גרווע ביוטר להסתכל על מישחו אחר ולהקוט אוטו, מכיוון שהוא ער בשעות האלו גם אני ער. אתה תיפול! אתה צריך לעשות מה שאתה יכול לעשות, לפי הכוחות הפיזיים שלך, ולפי כוחות השכל שלך, ולא לנסות להשתנות לאחרים.

מסופר בגמרה על אמרוא אחד שעלה לשמיים וראה שם איך שהגדולים למטה והקטנים למעלה. ביאר ר' משה פיינשטיין לפי שביעום האמת יודיעים כמה השתמש האדם בכוחות שלו. אם הקטן השתמש בכל הכוחות, הרי שהוא למעלה, ולעומת זאת אם הגדל השתמש רק ברוב הכוחות שלו, אמןם בעולם הזה הוא למעלה, אבל בשמיים הוא למטה. משום שכל אחד נמדד לפי מה שהוא.

יש עוד דבר באותו העניין. בדרך הלימוד, מצוי שיש בחור בעל כשרון לקחת איזה סברא ולנתח אותה מכאן ומכאן, בעומק לפניהם עמוק. ויש לו חבר

טוב שרוואה את זה ואומר לעצמו שגמ הוא צריך לעשות ככה, בגלל שהבחור הבעל כשרון כולם באים לשמעו הסברא שלו והחקירה שלו. כל זאת בשבוע שהבחור הזה אינו מסוגל להבין יותר מחלוקת אחת, ואח"כ הוא כבר מעופף. **צריבים** לדעת שבלי בהירות בלימוד אין זה שווה כלום. תשעים וחמש אחוז בהירות זה שווה אפס. **צריכים** ללמידה ולהבין פשט במאה אחוז בהירות. בחור צריך ללמידה לא לחיקות אחרים גם בדרך הלימוד.

ר' ברוך בער אמר פעם שהוא אומר חקירה בשני צדדים, אז זה הולך. אבל על אחד מהחتنנים שלו אמר שעיל כל צד הוא אומר עוד חקירה, הרי זה ארבע רגלים, אז זה זוחל...

עב"פ יש בחורים שיכולים לעשות ארבע צדדים בחקירה, זהה באמת טוב, אבל בחור השני יכול למצוא רק שני הצדדים. הרוי שעליו לעשות רק את הצדדים, אבל אם ינסה את הארבע הרוי הוא לא יכול בכלל. וראיתי כמה וכמה פעמים על בחורים שלא היו מוכנים להזות בחולשה שלהם בלימוד, והוא מנסים להוכיח בחור אחר ולמעשה עברו ככה את כל הישיבה גדולה בלי לעלות מה הוא זה, בגלל שאף פעם לא היה ברור להם מה שלומדים, מפני שלמעשה הם אינם לומדים לפי כוחותיהם. אבל בחור אחר שמודע יכולת שלו ולומד כפי כוחותיו ולפי מה שהוא, הוא זוכה לעלות מעלה.

זו היא הנקודה החמישית, להיות גדול אבל לפי הכוחות של כל אחד, ולא לחייב אף אחד אלא להתנהג לפי מה שהוא, בין בנסיבות הלימוד בין באיכות הלימוד, ובמו כו בנסיבות הלימוד לעשיותם.

אני חוזר על מה שאמרתי בהתחלה. הישיבה גדולה היא הזמן לקבוע את הקומה של כל אחד ואחד, וזה הזמן לעלות ולעלות, כי זה החיוב על כל בן אדם. כל אחד צריך לדעת שיש חיוב על כל בן אדם, לא רק בישיבה קטנה ובישיבה גדולה, אלא בכל החיים, לנסות לעלות ולעלות ולעלות, אבל המקום שהכי קל לעשות את זה בתורה ויראות שמים ובמידות טובות, הוא בזמן שאתם צעירים ויכולים לעלות ולעלות ולעלות. זה הזמן לעשיות את זה.

הקב"ה יזכה את כולכם שהיה לכם סייעתא דשמיא באמת לעלות בתורה ויראת שמים ובמידות טובות, וכל אחד ואחד מכם יהיה גדול בישראל לדעת כל ההורגה רולבה [המלה פילול בישיבת – לא מונה]

הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א

ראש ישיבת חברון הכנסת ישראל

הישיבה –**בית היוצר ליצירה הנعلاה ביותר בבריאה****מקום מסירת והעתיקת השמואה מרוב לתלמיד נתינתה מסיני**

שתי יסודות לימדונו רבותינו, שעלייהם מושחת השורש והיסודות של מהות הישיבה, ושהם הבסיס לבניינו הרוחני של כל הבא בשעריו הישיבה, ורצוינו ו שאיפתו לגדול ולהתעלות כבן תורה אמיתי, ואם יכירים וידעם וישכיל ללכת בהם, הרוי זוכה לצמוח ולגדול כבן תורה בן ישיבה בכל דרכיו והנהוגותיו.

**הישיבה – בית היוצר לבניינו הרוחני של בן התורה בכל דרכיו
והליכותיו**

בראשית הדברים ברצוני להקדים את דבריו הנפלאים של Moran הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל שהובאו בספרו (פחד יצחק אגדות וכתבים), ושם הוא מגיד את מהותה של הישיבה כבית היוצר ליצירה הנعلاה ביותר שיש בבריאה, שהיא הבניין של בן התורה המשקיע כוחותיו בעמלת של תורה, עם יראת שמים טהורה ומידות טובות, ומטעתד להיות גדול בישראל.

ובעקבות דבריו אלו, הייתה רגיל לומר, כי ההבדל בין ישיבה קטנה לישיבה גדולה הוא, שישיבה קטנה קטנה זה המקום של הנחת היסוד לבניין הגדל של בן התורה, וישיבה גדולה זה המكان לבנות את הבניין עצמו, והמעבר בין הישיבה קטנה לישיבה גדולה, הוא המעבר מהනחת היסודות של הבניין להעמדתו על תלו וחוסנו, על יסודותיו שנבנו בישיבה קטנה.

משמעות הגדרתה של ה'ישיבה גדולה' כבית היוצר מותבטאת בכמה עניינים שששורם אחד – והוא בית היוצר לבניינו של בן התורה בכל דרכיו והליכותיו.

וביאור הדבר, שיסוד הענן הוא, שאין הגדרה של הישיבה רק מקום תורה שבו לומדים ומתעלמים בלימוד הגמara בכל שעות היום, אף שהזיה עיקר עבודתו של בן הישיבה, אלא הגדרת ישיבה הוא הגדרה למקום של בניו הרוחני של בן התורה בכל דרכיו ולהליכותיו.

ולכן ישיבה כוללת בסדרי ותכני בנייה, מלבד את עיקר התכליית, שהוא בניינו של בן הישיבה בדרך לימוד הגמara בהעמקה ובהבנה, גם את לימוד המוסר שהוא הבניין של הבן תורה ביראת שמים ובעבודת המידות. ולכן ישיבה גם כוללת את הג' תפילות שביום, כי יש צורה מיוחדת לתפילה של ישיבה, לתפילה של בן ישיבה, והישיבה בונה אצל בן תורה את צורת 'העבודה שבלב זו תפילה', כי אין דומה למעלת רומימות התפילה של העמל והגיע בתורה בניי עמודי דgrossi.

מלבד זאת למידונו רבותינו עוד יסוד היוצא מהגדרה נפלאה זו שישיבה היא בית היוצר לבן תורה, והם דברים שאנו מזכירים תדייר, מה שמשמעותו ממון ראש ישיבת חברון הגאון רבי יצחק סרנא זצ"ל בעת חנוכת חדר האוכל של הישיבה הקדושה, בעת שהכריז כי "חונכים אנו עתה את הבית מדרש של דר' ארץ קדמיה לתורה". כי גם החדר אוכל של הישיבה, הוא בית מדרש בניינו של הבן ישיבה, הוא בית היוצר לצבינו ולהנחותינו של בן הישיבה בדרך ארץ שקדמה לתורה.

וכבר כתוב כן ממן הגאון רבי אייזלה מוואלאוז'ין זצוק"ל בנו וממשיך דרכו של אבי הישיבות מרנא הגר"ח מוואלאוז'ין זצוק"ל בהקדמתו לנפש החיים, בתארו את גודל מפעלו של אביו "הוא הגבר שהקים עולה של תורה, ובנה לו בית תלמוד גדול, עומד על שלשה עמודים, תורה, עבודה וגמרות חסדים". והיינו שמלבד תפקידו של בית היוצר הישיבה הקדושה, למود ולחעמיך בדרך הלימוד וההבנה, הוא גם מקום להתחנן בו בדרך העבודה של 'עבודה שבלב זו היא תפילה', ובנהוגת המידות שבין אדם לחברו.

הישיבה – מקום מסירת והעתיקת השמורה מרוב לתלמיד כנתינתה מוסיני

יפוד נוסף שעליו מושחת בנין הישיבה, מבואר אף הוא בדברי ממן הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל: "אין סוף הגדרה של ישיבה, מקום שמתרכזים בו לומדי

תורה, זהו עניינו של כל בית מדרש, וישיבה מתיחודת בזה שהוא מקום מסירת התורה והוספת טבעת בשלשת המסורת מסיני מרוב לתלמיד. במהות בנין הישיבה, מתקיים החיה מחדש בעיר אנטפין של מעמד הר סיני, ויחס של רב לתלמיד בישיבה הוא זעיר אנטפין של משה רבנו ושישים ריבוא ישראל המקבלים את התורה".

דברים האלו הובא (בקובץ ישורון) בשם מרן הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל, ש"תלמיד בישיבה הוא בבחינת קבלת התורה ומעמד הר סיני".

ועיקר יסוד זה שהישיבה היא בבחינת קבלת התורה מהר סיני, מייסד על עניין אחד, שהישיבה היא המשך השרשנות של מסירת התורה סיני מרוב לתלמיד, שזו היא צורת לימוד התורה בישיבה, בהעברת השמואה מרוב לתלמיד.

וכבר כתב המהר"ש"א (בכורות נז, ב): "ועל כן לא יבא שום תלמיד לעומק ושורש עניין, בלי רב המלמדו, כמו משה ליהושע ויהושע לזקנים וכו'". כי רך באופן זה נמשך המתן תורה של מעמד הר סיני לדורות עולם, וזה עיקר צורת הישיבה בהעתקת השמואה מרוב לתלמיד.

כשباءים לדבר על הזמן הגדל והחשוב של הכניסה לישיבה גדולה, ראוי לשנן שני יסודות אלו שהם עיקר השורש והיסוד להצלחה בחיה הישיבה, לייצרת האישיות ובנינו הרוחני של בן התורה:

א. להבין ולהשכיל, שישיבה אינה רק מקום ללימוד בו תורה, אלא היא מקום לבניינו הרוחני של בן התורה בכל דרכיו והליכותו, ואין דרך להצלחה בהקמת ויסוד בנין זה, אלא באופן שמותחבר לכל סדרי הישיבה, שמלבד סדרי זמן הלימוד שהוא הבריח התיכון בכל בנינה של הישיבה, יש להקפיד גם על התפilities בישיבה, להתחבר לאוירה המורוממת שיש בכל תפילה בהיכל הישיבה, להקפיד על סדר מוסר ככל סדרי הישיבה, כי בלאדי כל אלו, אין שלימות בבניינו של בן התורה.

ב. להבין ולידע, שיסודות ההצלחה בדרכי הלימוד היא קבלת התורה מרוב לתלמיד. להכיר ולחזק את הידע, שאי אפשר להגיע לדרכי הלימוד בעיון ובהבנה

אלא בהעברת השמורה מרוב לתלמיד. וב עיני ראייתי במשמעות ישיבות הקדשות, שכל אלו שהלכו בדרך של עצמאות בלימוד, וחשבו כי בכך עצם יכול לסלול להם את דרכי הלימוד, ולא נזקקו לשמייעת שיעורים וקבלת דרכי הלימוד מרבותיהם, לא הגיעו לכלהם, אף שהיו מביניהם שהיו מיוחדים בכשרונותיהם, ונתעקרו למגורי.ומי שהצליחו ונעשו תלמידי חכמים מופלאים ומרבי צי תורה, הם רק אותן שהיו מקבלים מרבותיהם, ובזה נעשו הם עצם לטבעת נוספת בשורשת מסירות התורה, ממעמד הר סיני עד דורנו, ולהמשיך את מסירת התורה לדורות הבאים.

הגה"ץ רבי אורי וייסבלום שליט"א

מנהל רוחני דישיבת נחלת הלוויים

הישיבה הגדולה - שאיפה לגדלות**כנס סדר הכנה אב תשס"ט - אולמי היכלי מלכות בני ברק**

ערב טוב לכל בוגרי הישיבות לצעירים, שהתאספו ו באו לכאן לשם דברי חיזוק. אני בטוח שכל אחד ואחד מכם הולך לקרואת כניסה לישיבה הגדולה בציפיות גדולות, להיות ת"ח בעל שיעור קומה, למדן י"ש, עובד ד'. להיבנות ולצאת אחרי כמו וכמה שנות לימוד בישיבה הגדולה, בן תורה מופלג ויה"ר שהציפיות אמנים תתקיימנה.

אבל התעוררנו, שהיא דבר חשוב לדעת לקראת מי אתם הולכים, צריך לדעת שהמסגרות בישיבות הקטנות שונה מהמסגרות בישיבות הגדלות שינוי מהותי. שבישיבות גדולות המסגרת כרוכה בהרבה ניסיונות וכי לעמוד בניסיונות הללו חשוב מאוד לדעת לקראת מהו אנו הולכים.

איןני מתוכoon לפרט בפניכם את כל הדברים ולנסות לתת עיזות על כל דבר ודבר, זה משחו רחב ביותר. רק פשוט בקווים כלליים לעורר אתכם לקראת מה אתם הולכים. וממילא, כשהאדם ידוע לקראת מהו הוא הולך, אז ההכנה שלו היא אחרת לגמרי.

אני רוצה לומר בכמה מילים דברים שידועים לכם, לתאר את המסגרת בישיבה קטנה. לדוגמה, ברוב הישיבות הקטנות שיעור בעיון הוא בבוקר במשך כשעותיים ואח"כ חוזה ואותו ר"מ איתכם, קר מתנהל החלק הזה ברוב הישיבות הקטנות, וההכנה בסדר ג', אומרים לתלמידים לבדוק מה צריך להכין כמה זמן ובה נגמרה ההכנה, ועל כל זה נערכים מבחנים אם בכתב אם בע"פ, מבחן שבועי מבחן חודשי, ובהרבה מקומות המבחן הוא על מה שלמדו באותו זמן.

וממילא הבחו רוכש ידיעת יסודית באוטם מסכתות שלמדו אותם בעיון והוא מרגיש אחרי ג' שנים בישיבה קטנה שהוא יצא בסיכון עצום.

גם על אותו חלק של בקיאות נמסר שיעור וחזרים על זה, גם נערכים מבחנים, וכן לגבי לימודי הלכות שב"כ לומדים משנ"ב גם ע"ז נמסר שיעור או שזה לימוד עצמי ואח"כ גם על זה נערכים מבחנים. חלק נוסף,ימי שישי ושבת הם ממש ימים מקודשים. ינסם מקומות ביום שישי שגמ נמסר שיעור וישנם מקומות שזה יום של חזרה. אבל يوم שישי הוא יום מקודש ונמצא בתוך המסגרת, וכן שבתות יש להם את המסגרת שלהם אם זה הכנה לעיון או חזרה לבקיאות, כל ישיבה כמתכונתה.

דבר נוסף, זמני שינה. אוטם ישיבות שאין בהם פנימיות, הבוחרים ישים בדירות ולהורם יש פחות או יותר פיקוח על זמן השינה שלהם ואוטם ישיבות שיש בהם פנימיות, אז יש מדריך או אב בית שدواג שליכו לישון בזמן ומילא אח"כ היום של מחרת מתנהל בצורה הנכונה. ודבר אחרון – נסיעות. אוטם ישיבות שבוחרים לומדים מחוץ לעיר גם ישנים זמינים קבועים כל שלוש שבתות או כל ישיבה לפי המתוכנות שללה הזמינים קבועים.

בחור שמשיים שלוש שנות לימוד בישיבה קטנה, יצא באמות עם רכוש, הון בעיון, בבקיאות, הון בהלכה, וכתווצה מהדברים שהוא צריך בישיבה הוא נבנה במידות והוא נבנה ממבט נכון לחים עלמצוות, על תפילה, הוא יוצא עם סיפוק עצום, עכשו יועבר לישיבה גדולה.

מסגרת הישיבה הגדולה שוניה לגמר

אחרי ג' שנים שלמד בישיבה הקטנה הבוחר מבוגר יותר, הוא מסוגל לקבל אחריות על עצמו, כיוון שהוא עבר כבר שלוש שנים בישיבה קטנה שם הוא היה במסגרת יותר נוקשה יותר חזקה וממש הובילו אותו יד ביד לכל אורך הדרכו בכל חלקי הרוחניות. מילא הוא יצאה מהזוק.

בישיבה גדולה, כיון שהבחור בא כבר יותר מבוגר ויש לו את השכל הבגרותי יותר, מミילא המסגרת שוניה לחולוין. הבחור מקבל אחריות על עצמו. כל המסגרת בישיבה גדולה היא רק מהוות סימני דרר, כמו אחד שציריך להגיע

למקום מסוים עושים לו סימני דרך איך הגיע, כך המסגרות בישיבה גדולת הקנויות החכמת חיים שהרמי"ם והוצאות שנמצאים בישיבה גדולה מנסים להתווות דרך חיים לאלה שהם הולכים בדרך של יסיפה, אבל בעצם - שווים בלבד.

זה לא כמו אותו אחד שלימדו אותו שחיה, אותו אחד שלימד אותו שחיה עומד צמוד לידיו כדי שלא יטבע. הוא כבר למד לשוחות, ועכשו עומדים מרוחוק ונוטנים לו את סימני הדרך שהוא ישחה בלבד. כמובן, גם בישיבה גדולה יש פיקוח, אבל סוף כל סוף, כיוון שהבחור הוא כבר מבוגר אז סומכים עליו יותר. כאן יש מקום לניסיון גדול. נוחתים על הניסיון הזה בלי הינה מראש ועלולים להיות מכשולים גדולים, בפרט בשנה הראשונה שזהו המפגש עם הישיבה גדולה.

אני רק אזכיר כמה פרטיים, א"א להזכיר את הכל וgon ain li אפשרות במסגרת הזו לומר עוצות על זה, בכל ישיבה אפשר להתייעץ עם הרמי"מ, עם הוצאות הרוחני והחינוכי בישיבה. אני רק רוצה לציין אין ראיות המסגרות פחות או יותר.

סדר ראשון בישיבה הגדולה

ברוב ה**ישיבות** ה**ה גדולות** השיעור בעיון נמסר בשעה 12:00 בבוקר והסדר מתחליל בערך בשעה 9:00. יש לבחור א"כ ג' שעות של הכנה והוא לא מוגל לזה מה**ישיבה** הקטנה. בתקופה הראשונה, הוא לא יודע מה לעשות, הוא מכין את הקטע גם' עם רש"י ותוס' שעליו ימסר השיעור במשך לא יותר משעה ורביע ואח"כ הוא לא יודע מה לעשות בשעה וחצי הנותרות, אז הוא מתחליל לפתח קובץ ולהסתכל בראשון זהה ובראשון זהה, ובעצם הוא מגשษ באפילה וכשאין הכוונה נכוונה הוא עלול להתרגל פשוט לבזבז את הזמן, לשחק את הזמן ולהעביר את זה לבטלה. זו נקודה של ניסיון, של מצב שהוא לא היה מוכן אליו ועכשו ההוא צריך להתמודד איתנו.

איני רוצה לפרט עזות, אולי תחת מראה מקומות מה להכין, יש לכל ישיבה את ההכוונה שלה. אבל אתם צריכים לדעת שהחלק הזה הוא מביניכם חלק בעייתי וצריך לדעת להתמודד איתו, כי אם יש שלוש שעות להכנה ואתם בעצם מסוגלים למלא רק שעה וחצי, לא יודעים מה לעשות בהמשך הזמן, כאן מוכרחים להתיעץ ולקבל הכוונה.

דבר נוסף, ברוב הישיבות הגדלות על הלימוד בעין אין מבחנים וכשאיון מבחן אין כח דחף שידרכ את הבוחר באמת לחזר ולדעת את הדברים שלמד, לא קיים הדחף הזה. בישיבה קטנה, זמינים שם חזיה למבחן הם זמינים נפלאים יושבים ועמלים לדעת באמת כדי להמליך במבחן, ככלא קיים העניין הזה בישיבה גדרולה אז מה באמת ידרבן אותו לדעת אחריו שלמד את הסוגיה? האם אוטם הראשונים והאחרונים שאמרו לו בשיעור? מה ידחף אותו באמת לדעת את הדברים האלה, להיות מודע להן ולכבות את הדברים האלה. גם על זה חיבים לחפש עצה. אולי לעשות סיכומים של הסוגיה, ועל זה צריך כל אחד ואחד לילכת להתייעץ במקומו מה אתם צריכים לעשות.

השעות הארוכות

דבר נוסף, בישיבה קטנה, רוב שעות היום הם במסגרת מסוימת, אם זה שיעור עיון או הלכה אם זה שיעור בקיימות וחזרה. אך בישיבה גדולה, רוב שעות היום יושבים בלבד, מתמודדים בלבד, השיעור אורך שעתיים ורבע שעתיים וחצי ואח"כ בקיימות לומדים בלבד. הסדר הוא שלוש וחצי שעות והבחור צריך לשפט שלוש וחצי שעות מהתחלת הסדר ועד סופו וללמוד דבר שהוא עדין לא מוגבל אליו. א"כ גם על זה צריך לקבל איזו הכוונה מלאה שמונאים על הבקיאות, באיזה צורה להעביר את השעות האלה, שהן תהינה שעות יפות שעונות מעוררות, ולא חיללה שעונות שצערו כל הזמן לשפט ולהתמודד איתם.

דבר שלישי בישיבה גדולה, במקומות רבים, חוזרים על השיעור של הבוקר ויש מקומות שלומדים פרק נוספת. בתקופה הראשונה, שבhour צער בא לישיבה גדולה, הוא לא רגיל ללמידה עד השעות של הלילה וכשגיע 11:00 בלילה הוא מרגיש שעינוי נעצמות מרוב עייפות. אבל מתבאיש לצאת מהbiham'ד מזוע? כי הביהם'ד עדין מלא ובחורים מבוגרים עדין יושבים ולומדים בעיון או פרקים אחרים והוא לא יכול לצאת כי לא נעים לו. אח"כ הוא מושך ככה עוד חצי שעה והולך לחדרו.

הפנימיה

רובה הבחורים לא חיים בישיבות קטנות שיש בהם פנימיה, חלק גדול לא מסוגלים לחזור פנימיה, הם חיים לא קלילים. קודם כל, בתקופה הראשונה, באים בחורים

କାନ୍ଦିଲାରେ ପାତାରେ ପାତାରେ ପାତାରେ ପାତାରେ ପାତାରେ ପାତାରେ

מכל מיני ישיבות ויתכן שלפעמים באים לשיעור א' אחד מעשרים ישיבות קטנות וכל אחד קיבל את הדרכו שלו מהישיבה הקטנה שלו והוא נפגש בחדר אחד עם בחורים מישיבות אחרות קצר מתחלים וכוכחים על דרכים מסוימות וזה מביא לiocוח שرك ולפעמים לפטפוט סrk וזה יכול להימשך עד השעות הקטנות של הלילה.

צ'לצל אליו לפניו כמה זמן משגיח בישיבה חסובה מפורסמת בירושלים מישיבה
גדולה ושאל אותו שatan לו עצה מה עושים עם ההליכה לישון המאוחרת
שהולכים לישון בשעות כ"כ מאוחרות. זה ממש חורץ את גורל היום הבא,
כשבחورو צעריר הולך לישון בשעה מאד מאוחרת, אח"כ קשה לו לkommen לתפילה.
ואם הוא בכוח קם, אז הוא עייף. ואם הוא עייף, הוא הולך לישון אחר התפילה.
ואם ישן אחרי התפילה, אז הוא מאחר לסדר ואם מאחר לסדר אז לא מוכן
לשיעור ואח"כ לא מבין את השיעור. זה פשוט גורל היום הבא!! וכשמדוברים
לדבר הזה מראש, צריך לדעת שכשباءים למסגרת בישיבה גדולה, צריך לעמוד
על המשמר. איזהו חכם הרואה את הנולד, ולא תחת עצמו להגרר לשעות
הקטנות של הלילה מפני שהוא ממש חורץ את כל גורל היום הבא.

בפרט כשהבאים מכל מני ישבות, הרבה פעמים קשה להסתדר בפנימיה וחיבטים להתייעץ עם מישחו מהוצאות שיעזר להתגבר על אותן בעיות שנוצרות כתוצאה מחיי הפנימיה. החדרים בפנימיה הם צריכים בעצם לשמש המשך ללמידה", אם אפשר לדבר בלימוד בחדרים מה טוב ומה נעים, אבל יש אפשרות ללמידה עשוית חסד, כניסה למצbow של השני, להיות נושא בעול עם חברו.

תלמידים של ר' אליהו לופיאן ז"ל סיפרו שלעת זקנותו ישן אותו בחור והבחור היה הולך לישון ור' אליהו היה מגיע לפעמים מאוחר הוא והיה חולץ את הנעלים לפני שנכנס לחדר כדי לא להעיר את הבחוור משנתו. כ"כ הקפדה על הרוגשתו של הזולט אפי' שהוא זקן והבחור כ"כ צער. עוד דבר, לפני הרבה שנים היה בית הבריאות ברמת גן של ועד הישיבות ופעם אחר ר' אליהו לופיאן התארח שם והעובדות שהיו מנקות את החדרים אמרו עוד לא ראיינו חדר כ"כ מיסודר וכ"כ מטופח כמו החדר של היהודי הזה הוא ממש גרם לקידוש ד' שאין כdogmaton, לפני שבאו לנkehut היה מרין את הדברים על המיטה שלא תהיה להם

טירחה. זהירות לבן אדם לחבירו נפלאה. ואת זה אם בחור זוכה יכול ללמידה בשעה שנמצא בפנימיה.

קנה לך חבר

ראיתי פעם דבר של הח"א הוא כותב שנסע ללמידה בישיבה שהיה נער צער וואז לא היה קשור עם הבית טלפונים וכדומה. וכשבחור נסע לישיבה, נסע לשנה שנתיים ולא ראה את ההורים שלו. אמר לו אביו, אני רוצה שתתת לך עצה שהעצה הזו תועיל לך לכל התפתחות הרוחנית שלך. קנה לך חבר, אם יהיה לך חבר ראוי וטוב, דע לך שאתה תעלה מעלה מעלה במעלות התורה והיראה.

ובאן צריך את ה指挥ה הנכונה והשכל הנכון את מי לבחור לחבר. מגיעים בחורים על כל מיני תוכנות וכל מיני סוגים אז יש אחד שהוא חברה'מן גדול והוא תופס איזה מקום מרכזי בחברה ורוצחים להיצמד אליו, בשעה, שיכול להיות שכל העליה הרוחנית נפסדת כתוצאה מהחברות עם הבחירה הזה.

קנה לך חבר, צריך להשקיע מחשבה נכונה את מי לבחור לחבר, חבר רציני שיש לו שאיפות גדולות לעלות בתורה וביראת שמים, אותו לבחור לחבר. אחת הנקודות הרגניות בפרט אצל הבחורים, היא תדמית חברתיות. כל אחד רוצה שהיה לו תדמית חברתית טובה וצריך לחשב מה באמת יוצר את הערך של האדם, כמו אמר אביו של הח"א לבנו, קנה לך חבר. כך צריך לדעת חילתה וחס אם יש איזה חבר שרואים שהחברות אליו לא מוליכה אותו בדרך הנכונה, צריך להתרחק ממנו.

לץ אינו זוכה לדאות פני שכינה

יש אחד שנקרא לץ, אנחנו חושבים שלץ זה אחד שיש לו בדיות ור"י כותב מה זה לץ? כתוב שכת ליצנים אינם זוכה לראות פניה שכינה ומה זה לץ? מרוחיק הדברים שאין להרחקם! הוא מרוחיק תועלת הדברים שיש לו ערך בתועלתם, לץ זה לא אחד שעושה בדיחה, הוא מזלזל יש דברים שיש להם ערך עצום והוא מזלזל עד כדי כך שחז"ל אומרם אין לך דבר שאין לו מקום

וain ל' adam shain lo sha'ah. b'shem davar la' mazal'im! yesh le'ha dogma, kisim le'hazon at shiniyot. adam holik l'kenotot avisha kofesa shish ba kisimim anini yod'u camha ze u'olah shni skelim shelsha skelim yish be'zeh maha kisimim kisim achzain lo uruk ze horba pachot mifrota abel shel adam nataku uzem b'in ha'siniyim, az hadavar hichid shicol le'uzor lo at ze otto kisim. az b'aim choz'el v'omrim ain le' davar shain lo sha'ah l'kul davar yesh at urco.

לכן, מרחיק את הדברים שאין להרחקם. הוא יכול להגיד אני כבר גדול אני בישיבה גדולה, אני כבר מבוגר, יש לי מחשבה עצמית, לא כ"כ נורא לא לשםו, העיקר שיצא לך שם של למדון, זה הדבר העיקרי. לא כ"כ נורא לא להיכנס לשיחות, ממילא העיקר שתהייה למדון תחילת.

ח' אומרים שתפילה היא מהדברים העומדים ברומו של עולם ובנ"א שמזללים בהם מה פירוש תפילה עומדת ברומו של עולם? התפילה נמצאת גבוהה בעולם ואדם יכול להיות שחי במרותף אם הוא זוכה להתפלל כמו שציריך אז התפילה מוציאה אותו ממרותף ומעלה אותו עד רומו של עולם. לא הפירוש אני מתפלל כאן והתפילה נשמעות שם בגביה מרומים, שאדם זוכה להתפלל כמו שציריך אז התפילה לוקחת אותו ומעלה אותו אל רומו של עולם.

דבר ברור! בחור שמרוגיל את עצמו במשך כל השנים שלומד בישיבה, להתפלל אר וرك בישיבה. הוא צומח, הוא גדל, הוא מקבל במשך הזמן טעם בתפילה, הוא עולה מתפילה. וזה לא נהיהמצוות אנשים מלומדה, זה תפילה.

אח"ב אותו אדם לץ מזולל בשמיית סדרים, שמיית הסדרים זה לא כ"כ חשוב, העיקר שיצא שם של למדן. מסופר שר' שמואל רוזבסקי ז"ל אמר לו על איזה בחור שהשكيיע באמת בלימוד, אבל כל מערכת הסדרים הייתה אצל מבוגנת. אמר ר' שמואל, תגידו לו, אחד שמהפך את הסדרים - לא יגדל!!! לא כנה גדים. כשהאחד רוצה גדול, אז דוקא אותה מערכת מסוימת שהולך איתיה היא באמת מה שמנגדלת אותו. זה לגבי שמיית הסדרים.

דבר שלישי, שיחות שנאמרות בכל ישיבה. יש מי שחוש, מה זה יכול לעשותו לי. ר' ירוחם ז"ל אמר פעם אני לא צריך שתזכיר את השיחות שלי, אני מצפה שהשיחות שלי תביאנה פירוט, שיצמכו פירות מהשיחות. כן או לא זוכרים,

זה לא נפק"ם. אבל שמרגיל את עצמו לשם מקבל ונניה רחב אופקים הוא שומע שיחות על כל מיני נושאים ונניה אדם בעל מחשבה זהה מפתח אותו ולא נשאר אותו דבר, אף"י אם לא זוכר את הדברים שנאמרו.

המשנה במסכת הוריות אומרת, מעשיך יקרבו מעשיך ירחוק. אני אומר לכם את זה מנסין, בחור רציני שלומד הטוב ומשקיע, לא תהיה לו בעיה במצב חברותא, והחברותות יעדכו אצלו בתורה כדי שישכימים ללמידה איתם. כשהוא רציני, לא תהיה לו בעיה והוא לא צריך להגור לאותו חברמן', כדי להיות בתוך החברה, כשסבירו של דבר הוא מפסיד הפסדים גדולים.

המיסגרות להתעללות

רימי שישי ושבת בישיבה גדולה, אם חוזרים על בקיאות או יש לימוד על פרק נוספת, המסגרת אינה מסגרת כ"כ חזקה וקשוחה כמו ב"ק. מAMILIA, דבר זה גורם לרפיוון מאד גדול. זה המקום שהבחן הגיע לבגרות, כאן יכול להוכיח את עצמו עד כמה הוא באמת הגיע לבגרות. זהו אתגר גדול! ובאמת, רואים בחורים רציניים שדוקוא במסגרת שישי ושבת שאין מסגרת יומית של שיעורים בעיון ובבקיאות, דוקוא במסגרת הזו מתעלים התעלות נפלאה. הם בוחרים לעצמם את אותה מסגרת שהישיבה נתנה בתור סימני דרך ומונצלים את הזמן וועלם דוקוא בזמן האלה בעלייה נפלאה.

עוד נקודה אחת על עניין בקיות, אמונם בהרבה ישיבות יש מבחנים על העמוד שלומדים במהלך השבוע אבל סוף סוף הם לא מחייבים כמו בישיבות קטנות אבל התוצאה עצמה. מבחון, זה לא בשליל לקבל את הנקודות, זה דבר בדוק ומנוסה שכשעומד אדם בבחן יודע שקנה את אותו חומר שלמד. ויש בחורים שעושים זאת במהלך שנים את אותם מבחנים ואח"כ מרגשים שקבעו כוש ב'

ולמסקנה, חשבתי מה זה ישיבה גדולה, חז"ל אומרים דברי תורה קשים לknותם ככלי זהב ונוחים לאבדם ככלי זכוכית. אתם, במשר' ג' שניםabis בישיבהקטנה קניתם כל' זהב ורכושם בלויסלא מפוז בחור שזכה במשר' כל' הג' שנים לבוא לתפילות בישיבה. הוא קנה כל' זהב וכו' אם שמר סדרים בצדורה נפלאה

קנה רכוש. בחור שזכה ללימוד במשר ג שנים חלקיים גדולים מהמשנה ברורה קנה וכמוש בישולא מפז. וכן ההתייחסות הרצינית לימי שישי ושבת. וגם, עלול ח'ו לknותם ככל' זהב ולאבדם ככל' זכוכית.

מה זה ישיבה גדולה? חשבתי דוגמא לדבר, יש משנה בתחלת מסכת מגילה מתי קוראין את המגילה כפרים ועיירות גדולות. אז כמובן המוקפין חומה מימوت יושע בן נון קורין בט"ו. אומרת הגמara, מי עיר גדולה, אם היו שואלים אותנו מה זה עיר גדולה או מה זה ארץ גדולה, היינו אמורים סין, שם יש יותר ממיליארד בני"א, כמעט שליש העולם נמצא בסין, אז היינו אמורים זו ארץ גדולה. אמורים חז"ל, עיר גדולה זו עיר שיש בה 10 אנשים שבטים ממלאכיהם שכשצרים מניין או לימוד, אז הם מצויים במקום. זו עיר גדולה. הח"ח פעם התבטא, שאם מסתכלים במפת העולם, מנסים לראות את מוסקבה ורוסיה ורואים שהזה תופס מקום נכבד במפה. אבל כשמחפשים את ראדין, זו עיר קטנה שבכלל לא נמצא על המפה. אבל, אומר הח"ח, כשנבו לבי"ד של מעלה, המפה שם נאות אחרת לגמר. ארץ כמו סין שיש מיליודים אבל אין כולל ואין ישיבה, אין שם אנשים שמקדשים את חייהם לתורה ותפילה, זו עיר קטנה. אבל ראדין, כיון שיש כאן ישיבה וככל, אז במפה של בי"ד של מעלה זה תופס מקום גדול.

רואים, שגדלות כמו שאומרים על מישחו שגדול, אין הכוונה שהוא גבוה, אלא אדם גדול. פירושו, אדם שיש בו גדלות. ישיבה גדולה, פירוש הדבר הוא, ישיבה שמגדלת את הבחורים להגיע לגדלות וכשבחוור מבין את הדבר הזה בעצם מצפים ממנו להגיע לגדלות, מתייחס אל הכל בצורה אחרת לגמר, הוא לא מנסה לנצל את המרחב והעוצמות שנתנו לו לדברים גורועים, הוא מנסה לנצלם לדברים נפלאים שיוביל על ידם להתעלות.

מקבלים עליהם עול

עוד דבר ראוי בגמרא במסכת ברכות דף לג', כתוב שם כמה פעמים כורעים בתפילה שמונה עשרה, אדם פשוט כורע פעמיים באבות והודאה. כאן גדול כורע בסוף כל ברכה ובתחילת כל ברכה, המלך כורע בתחילת שמונה עשרה ונשאר כפוף עד סוף שמונה עשרה, כמו שבמביאים ראייה משלהמה המלך שכרע על ברכיו שהתפלל ונשאר כך עד שגמר את תפילתו.

לעומת הכהן הצעיר, שמייניו נדרות מוגבלות.

מה כתוב כאן בעצם בגמרה, כמה שאדם עולה יותר, הוא צריך יותר לקבל על עצמו על מלכות שמים. אדם פשוט, מספיק פעניים. וכשנהייה כהן גדול, צריך לכrouch בסוף ובתחלת כל ברכה. אבל מלך, שהוא האדם המרומם והחשוב ביותר בעם ישראל, הוא כורע כל התפילה. זה מראה לנו, שככל שאדם יותר גדול יותר מקבל על עצמו עול.

עוד נקודה, כתוב בפסוק שלמה המלך היה חכם מכל אדם וכתוב שחכמו היה כחול אשר על שפת הים. מה שייך לומר שחכמו היא כחול? אומר המדרש, מה חול הוא גדר על הים, אף חכמו של שלמה גדרה אותו. הקב"ה עשה את החול גדר לים, שהגלים לא יעברו את החול. אומרים חז"ל, שלמה המלך היה חכם מכל האדם, מה חכמה זו עשתה לו, אף חכמו גדרה לשלה, הוא עשה לעצמו כל מיני גדרים.

אדם רגיל לא היה זוקק לזה, אבל שלמה, כיוון שהוא חכם מכל האדם, אז מכל חכמה גדר את עצמו וקיבול על עצמו עוד קבלה ועוד קבלה.

מן דהוא ביקש מהרב דסלר ז"ל עצה לרוחניות, איך עצה יכול לתת לו אמר לו הרב דסלר, קנה לך מידת העקבות ובזה תצליח!!! לכל מה שאתה חף, צריך האדם להיות קבוע כי הדבר יציב, עקי. יום אחר يوم, שבוע אחר שבוע, חדש אחרי חדש, להיות יציב ועקי, לרכת בעקבות ההכרה שלו. הוא יודע למה מצפה מעצמו ולא להיות נתון לתנוזות ולמצבי רוח, אלא להיות יציב, לרכת צעד אחר צעד כפי מה שהכרה שלו אומרת.

נדרות לא נמדדת בפרקית עול, עלולה לפעמים להכנס אותה בראש, עכשו אני עבר לישיבה גדולה, אז ממש לא אני בחור מבוגר ואני יכול לעשות מה שאני רוצה, אני יכול לעשות ואני יכול רקנות לי מה שאני רוצה ואף אחד לא יגיד לי מה לעשות. נדרות איננה פריקת עול, נדרות זה קבלת עול מה שבחו רניה יותר מבוגר, אם רציני יש לו שאיפה לעלות ולגדול עד הוא יודע שככל שנהייה מבוגר יותר מקבל על עצמו עוד עול, ככל שנהייה מבוגר וגודל יותר מקבל על עצמו ומעצמו עוד עול. ומלכותו ברצון קיבלו עליהם ולא שכפו עליהם.

ללא סימני יתיר על היבטים מסוימים.

בחוור שmagiy לישיבה גדולה צריך לדעת שבעצם עכשו נותנים לו רבותיו סימני דרך ואני צריך לлечט בעקבות הסימני דורך. אבל בעצם אני אחראי על עצמי, אני מסוגל להיות אחראי על עצמי ולגדל את עצמי עד הסוף.

עוד נקודה, ת"ח נקרים בנאים, הגמ' במסכת שבת שבגד שיש לו כהן של שומן, אז אם בעה"ב של הבגד הוא אדם פשוט, אז ודאי זו חיצזה לגבי טבילה, אם הכתם משני הצדדים. אבל בגדי של בנאים, אם הכתם מצד אחד כבר החוץ הטהילה. כך ת"ח, שכשיש להם כתם מצד אחד כבר החוץ ומוקפדים על זה. ואומרים חז"ל, מי בנאים, אלו ת"ח שעוסקים בבניינו של עולם כל מהם,izia העולם הם בונים? את עצם? הם עוסקים בבניין כל החיים שלהם, ובונים את עצםם עד שmagiy לדרגה גבוהה.

בחורדים יקרים, אנו עכשו מתכוונים לעבור כל אחד לישיבה גדולה שההשגחה העליונה הולכת אליו לשם על מנת באמת גדול ויש לכם ציפיות גדולות. והציפיות יכולות להתקיים, אם אתם תדעו שאתם הולכים לקרוא מטרה נשגבה. ומהמטרה זו, כדי לקיימה, כרוכה בניסיונות מסוימים וצריך לעמוד בניסיונות האלה כדי שבאמת אפשר יהיה לצמוח ולגדל ולהגיע למה שבנ"א מסוגל להגיע. אם תיגשו בגישה כזו אז הקב"ה יתן ויעזר שכל אחד ומהbehorim היקרים שנמצאים כאן יעלה ויצמח ויהיה לנו הרבה רבբא ולפארות ת"ח מופלג ויר"ש ועובד ד' במדרגה גבוהה וascal ישראל יהנה מכם עד 120 שנה.

מתקנות התורה - כיל?

שאלות ותשובות ממירן

גדולי, ראשי היישובות ומרבי צי התורה שליט"א

מדוע הצלחת הלימוד תלויות בערבות ומתיקות התורה?

מה הם הדריכים לזכות במתיקות התורה?

מדוע לא כל אחד זוכה למתיקות התורה?

למה לא טוענים את המתיקות והערבות מיד בתחום הלימוד?

לימוד התורה ועמללה, הוא עיקר חייו והו הishi'ba, והוא סובב את כל היום, ובו תלוי בניתו הרוחנית והאישית של בן הishi'ba בימי בחרותו, בו גם תליה הצלחתו ומעמדו בעיניו ובעיני הסובבים אותו, וזאת ככובן מלבד חובת התפילה לבקש מהקב"ה הצלחה וסייעת דשマイ בלמידה ובכל הענינים.

משבד, עלינו להתבונן מהו סוד ההצלחה בלמידה התורה? יש בעלי כשרונות שמצליחים ויש שאינם מצליחים, ויש כאלה שאינם בעלי כשרונות ובעולם המצטנעים, ויש מהם שגם בעולם לא מצטנעים כחבריהם. יש כאלה הנמנצאים מטבעם לעומל התורה ויש שהדבר עולה להם בקושי.

במה תלוי הדבר?

מתיקות התורה!

זהו סוד הצלחה של לימוד ועמל התורה! העמל בתורה ומרגיש מתיקותה, הרי הוא נמשך אחרת, ושאר ענייני העולם פחותים בעניינו, לימודו נעלמה יותר

מוציאות התורה - כיצד?

ומועיל יותר לромמותו ודקותו בעמל התורה וכפי שכתב מרנא בעל הנפש החיים זיע"א (רוח חיים פ"ו מ"ה):

'כִּי הַלֹּמֶד בְּשָׁמָחָה בְּשָׁעָה אֶחָת, יַלְמֹוד יוֹתֵר רַבָּה מִמֶּה שִׁלְמֹוד
בְּכָמָה שָׁעוֹת בְּעַצְבּוֹת.'

ואף מרנא בעל החזו"א זיע"א באגרותיו האריך במעטת מתייקות התורה וז"ל (ח"א אות ט):

'אֵין הַנְּאָה שְׁבֻכוּה לְהַתְּחִזּוֹת עִם הַעֲוָגָה הַאֲצִיל שֶׁל עֲמִילּוֹת הַחֲכֹמָה,
אֲשֶׁר נְשֻׂמָּת הָאָדָם מִוּתְרוּמּוֹת מִעַל הַמִּיתָּה הַעוֹלָם עַד שְׁמוֹ שְׁמִים,
וּנְהָנִים מִזְיוֹן הַחֲכֹמָה הַעֲלִיָּה, וּזֹו הַטוֹּבָה הַגְּדוֹלָה וְהַיְתָרָה שְׁנַתֵּה לְהָאָדָם
תְּחַת הַשְּׁמֹשׁ.'

ידועים הם דבריו המלהיבים כל נפש, של מרנן בעל האבני נזר מסוכטשוב זצוק"ל, אודות המעלה הנשגבת של לימוד התורה מתוך הרגשת ערבותה ומתייקותה (הקדמה לאגלי טל):

'כִּי זֶה עִקָּר מִצּוֹת תַּלְמֹוד תּוֹרָה לְהִיּוֹת שָׁשׁ וּשְׁמָה וּמַתְעָגָן בְּלִימּוֹד
וְאֵז דְּבָרֵי תּוֹרָה נְבָלָעִין בְּדָמוֹ וּמַאֲחֶר שְׁנַהֲנָה מִדְבָּרֵי תּוֹרָה הָוָא נְעַשָּׂה
דָּבוֹק לְתוֹרָה וּכְו'.'

ואף מרנן הגאון רבי יחזקאל לוינטשיין זצוק"ל, חרצ' דבריו בעניין חיוניות מתייקות התורה בלב לומדי', ואלו דבריו:

'אָדָם אֲשֶׁר לֹא יַרְגִּישׁ טָעַם מִתְיִקּוֹת הַתּוֹרָה, בָּסּוּפּוֹ אִינוֹ נְשָׁאָר נָאָמֵן
לָהּ, וְאֵין תַּלְמֹודו מַתְקִים בִּידֵי'

מִתְיִקּוֹת הַתּוֹרָה הִיא הַמְּחַבְּרָת וּמְדַבֵּקָת אֶת נֶפֶשׁ הָאָדָם לְעַמְלָה וּגְיַעַתָּה!

מִתְיִקּוֹת הַתּוֹרָה הָוָא גַם הַתְּנָאי לְהַצְלָחָה בְּלִימּוֹד הַתּוֹרָה, כַּךְ לִמְדָנוּ מִדְבָּרֵי רְבוּתֵינוּ
גָּדוֹלִי הַדּוֹרוֹת, וּמִן הַרְאוֹי לְצַטֵּט מִדְבָּרֵי הַקָּדוֹשִׁים שֶׁל הַיְעָבָ"ץ זיע"א
בְּסֶפֶרֶו עַל אֲבוֹת (פ"ו מ"ה):

"שְׁמַתּוֹר שְׁמָה תְּלֵבֶת הַלְּבָב מִתְרַחֵב לְבָוֹ וּמִתְפַּקֵּח וּמִתְחַדֵּד הַשְּׁכֵל וּהַזְּכָרָן,
וְהַיְיָנוּ עַל יְדֵי שְׁשָׁמָה בְּלִימּוֹד, כְּמוֹ שְׁנָאָמֵר (תְּהִלָּם יט, ט) 'פְּקוֹדִי
ה' יְשָׁרִים מִשְׁמָחָה לְבָב'."

למשל:

ומקור לדברים כבר מצאנו בדברי הראשונים כמלאכיהם, הלא הוא רבנו יונה בפירושו למשלי (ב, ד), שדבריו הם קטל תחיה במעלת הערובות בלימוד התורה:

'ולפי הערובות בטרחה וחיפושה, תיפקחנה בה עיני השכל... והנה תלוי'

הצלהת הלימוד בחוץ'.

דברים מאירים כך לורין מצאנו באגדות מרנא החזו"א זיע"א (קובץ אגדות ח"ג סי' א), אשר הגדר העניין בלשונו הצירית:

'דברי תורה חביבין, כה החיבנה פותח את המוח ואת הלב לבלווע
חכמה בינה ודעת.... חיצי אור פלפלוי דאוריתא ימתקו את רוחותין,
ויפתחו שעריו אורה בנفسך היקרה'

ואכן ידוע שכך הואطبع האדם, שהייתה שרוי בשמחה החושים פועלם במלוא
מרצם, הדברים מתרברים بكلות ובזריזות, והריכוז שבמוחשבתנו מביא פירות,
וכמו שאמרו בגמרא (שבת ל ע"ב) שאחד האמוראים היה נהג לומר מלחתא
בדיחותא טרם תחילת הלימוד, ופירש רשי' (שם ד"ה ובדח'), שעיל ידי השמחה
נפתח לב התלמידים.

באחת משיחותיו תמה מרנא החפץ חיים, מודיעו משלו חז"ל את התורה דוקא
למיים, בדרשם את המכתב (ישעיהו נה, א): "הוּא כָל צְמָא לִמְיָם" -
"וְאֵין מַיִם אֶלָּא תּוֹרָה" (ע"ז ה ע"ב), והלא יש מושקים טעימים יותר מן המים?
תרץ החפץ חיים, על פי המובה בשולחן ערוך (או"ח סי' רד ס"ז) שדווקא
השוויה מים לצמאו חיב לברך, אך מי שאינו צמא פטור מברכה. על כן המשילו
חז"ל את התורה למיים, למדנו יסוד חשוב עד מאד לבא בשעריו קניין התורה,
שעליו לדעת נכונה כי רק הצמא לתורה וחושך בה זוכה בה, אך מי שלומד
ואין לו צמאון וחשך לתורה, אין זו תורה אמת ואין זוכה לתורה...

מן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל, היה נהוג לומר שמלשון ברכת התורה
'והערב נא ה' אלקיינו את דברי תורהך בפינו', למדים אנו שזהו עיקר מדרגת
התורה - שייהיו דבריה ערבים בכפי לומדייה. ובדומה לכך אמר גם מרכן הגרא"ג
אדלשטיין שליט"א, שמה שהקדימו חז"ל בברכת התורה בקשה על מתייקותה:
"והערב נא ה' אלקינו את דברי תורהך בפינו" - דבר שלא מצינו כמותו בשום
מצויה אחרת - למדנו שלא ניתן להצליח בתורה ללא המתייקות והערבות בלימודה.

અને એવા કાર્યાલાયોની પ્રદીપુણી વિશે આપેલી બાબતીની જાણાની રીતે આપેલી હોય.

ומן הרואי לסייע במעשה נפלא על מון הגרא"מ שך זצוק"ל המובא בספר אורחות הישיבה (עמוד קא): פעם ניגשו למון הרב שך מספר תלמידים, ובקשו כי ישא בפניהם דברי חיזוק אודות לימוד התורה, נענה מון הרב שך ואמר: חיזוק בלימוד בקשתם? למה הנכם צריכים חיזוק בלימוד? אני היום למדתי גמורא עם רשי", והרי זה היה כל כך מתחוק, כל כך גישמאק, ממש סוכר!! כלום יש מי שצרכין דברי חיזוק בכך לأكل דבר ערבי טעים ומותק?! סיים בפליהה.

מתיקות התורה - זה תנאי להצלחה בלימוד, ולהרבות השקפת התורה ועמליה!

מעתה הגענו לשאלת המזיקה לדבים מצעריו הצדיבים והعملמים: מה הם הדרכם לזכות במתיקות התורה? מודיע לא כל אחד זוכה למתיקות התורה? למה לא טועמים את המתיקות והערובות מיד בתחילת הלימוד? ומדוע לעיתים אף אחדعمال יגעה ובין עדין לא זוכים למתוקים מדבר ונופת צופים?

ביוון שעניינו זה הוא אכן יסוד להצלחת בן הישיבה בלימודו בישיבה בשנות בחרותו, כפי שהתברא מכל ההקדמה שהקדמו, אך עליינו ובאנו אל הקודש פנימה אל כמה מגדולי מרביizi התורה בדורנו לשם מהם, כבעל' החכמה והנסין, בדור יתום זה בו רבו המפריעים לשקידת התורה, מה היא הדרך הרואה לлечת בה, ולזכות לעמל התורה מותך ערבות וחשקת התורה, ונביא את עיקר דבריהם המAIRIM כלשונם:

נכנסנו בחיל ורעדה לבתו תל תלפיות של מרא דכולא תלמודא
רב רבנן מרון שדר התורה הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א, אשר
הסכים לפנות דקות יקרות ערך מסדר יומו הנתון כולו למערכות
התורה, ולהשיב לשאלותינו.

שאלה נ: מה הם הדברים המפסידים את הטעם והערךות בלימוד התורה? ענה לנו מון שליט"א כדרכו בקצירת האומר: **חוסר ביראת שמים.**

Digitized by srujanika@gmail.com

ובשחומרנו ושאלנו: מדוע א"כ גם מי שזכה למתקנות התורה, עדין קיים אצל הקושי של ההתמדה בלימוד? וענה לנו בקצרת לשון: כי חסר לו **ביראת שמים**.

מעתה הרהבו עוז להמשיך ולשאול: האם מתייקות התורה זו מתנת שמים או שcols צדיקים לעמול בשבייל להגיע לזה? וענה לנו: לא נכון שזה במתנת שמים, זה בא רק על ידי عمل ויגעה.

והוספנו לשאול: האם יש אופנים לרכוש ולקנות מתייקות בתורה, מלבד העמל בה? ועננה לנו: יש אופן לקנות מתייקות התורה על ידי תפילה על כך.

כנתניתה מסורת ביסודות סוגיא זו:
בביתו של ראש ישיבת פונייב' מרכז הגאון הגדול רבי גרשון אדלשטיין שליט"א, זכינו לשם דעת תורה משנה סדורה ובהירה

מדוע דוקא למציה של לימודי התורה צריך מתקנות מיוחדות יותר מכל המצוויות?

בצרכי הגוף אנו רואים, שהקב"ה ברא את העולם באופן המועיל ביותר לחיה האדם, ולמשל הרי אדם זוקק למזון כדי להתקיים ולהיות, ומטעם זה ברא הקב"ה את האדם עם טבע של חשך ותיאבון לאכול, כי בלי זה אדם לא יהיה מוגיש שצין לאכול, והיה עלול למות ברעב מבלי שיזוגש כלל, ולכך הטבע הקב"ה בטבע הבריאה שאיפילו לצד קטן שאיןו בר דעת מוגיש רעב, ויש לו טעם באכילה, ועל ידי זה מוגיש שמכורח לאכול, וממילא גופו מתקנים.

ובכן היא המידה בענין רוחניות, שברא הקב"ה את האדם בטבע כזה שיוכל לקיים ולהחיות את נפשו הרוחנית, ומאחר שלימוד התורה הוא הנזכר ביותר לשלמות נפש האדם, לכן נברא העולם עם טבע שיש טעם ו邏輯יות בדברי תורה, שעל ידי זה אדם יימשך ללימוד התורה, ויקים בזה את נפשו, ויזכה לחיה נצח.

ומה הנסיבות שיש נאה שאינם מוגשים את הטעם בלימוד?

מתיקות התורה מועילה רק לאדם שנפשו בריאה, שיכל להרגיש כראוי את טעם וمتיקות התורה, אבל מי שחולה בנפשו, אין יכול להרגיש את הטעם בתורה, כי כמו שאדם חולה מואבד את הטעם בכל דבר מאכל, כך מי שיש לו חוליה הנפש, לא יוכל להרגיש את מתיקות התורה, ומסופר על אחד מגדולי הדור שהגיע אליו אדם ואמר כי אין לו טעם וمتיקות בלימוד, ואמר לו אותו הדבר כי דבש הוא מותוק, אבל אם יש פצעים בפה אי אפשר לאכול את הדבש, גדול כי דבש והוא מותוק, אבל אם יש בלב או בראש דברים אסורים אי כך גם התורה יש בה מתיקות, אבל אם יש בלב או בראש דברים אסורים אי אפשר להרגיש את מתיקות התורה.

האם המתיקות היא מלחמת ההנאה שבבנת דברי התורה, או שיש גם מתיקות מצד קדושת התורה?

בברכות התורה אנו מזכירים והערב נא את דברי תורה בפינו. יש ערכות להוציא דברי תורה "בפה", כמו שכתוב (יחזקאל ג, ג) "וთהי בפי כדבר למותך", הינו שמתיקות שייך בפה, ולבד מה שיש תעונג שכלי בסברות התורה, יש גם תעונג ומתיקות בעצם הדיבור בדברי תורה, וכما אמרם (עירובין נד, א) חיים הם לモ齊יהם בפה.

ונזדמן לי לאחרונה לעבור ליד בית הכנסת, ושמעתינו קול של ילד צער שלמד לעצמו גمرا עם ניגון וمتיקות נפלאה, והסביר לעצמו את פשטות הגمرا עם מתיקות מיוחדת, וכן רואים גם אנשים מבוגרים שאף על פי שאין בעלי הבנה כל כך, לומדים כפי דרגתם גمرا עם רשי", ויש להם בזה מתיקות גדולה עד שקשה להפסיק באמצעות.

ובענני ראיתי אדם שלמד בצעירותו בוואלו'ין, ולאחר נישואיו התגורר בביאלייסטוק ועסק במסחר לפראנסטו, ולעת זקנתו עזב את כל המסחר, ועלה לארץ הקודש, והיה ישב ולומד כל היום גمرا עם רשי"י כפי דרגתו, וננהה מזה מאד, אף על פי שלמד בלי חברותא. זה כוח קדושת התורה שיש בה ערכות ומתקות גדולה.

בביתו של ראש ישיבת מיר במודיעין עילית מרן הגאון הగadol רבי אריה פינקל זצוק"ל, זכינו לדלות דעת ותבונה מבאר חפרוה שרים בדרך המסורת במתיקות ובבהירות כדרך בקדשו:

מדוע לא כל אחד זוכה לדוגה זו של מתייקות בתודה? אולי זה מהנתן שמיםomi שלא זוכה אין לו בה?

אני חשב שמתיקות בתורה יכול לknoot רק אחד שאין להם דברים מותקים אחרים, מי שיש לו מתייקות בעולם הזה, הוא שקווע בעולם הזה, כל המחשבות שלו זה מוחשבות רחוביות, אז הוא לא יכול לראות מתייקות בתורה, כי כל הזמן הוא קשור למתייקות של העולם הזה, אז הלימוד פשוט מפיע לו ומזיק לו.

או' קודם כל לדעת שכל העולם הזה הבל הבלים, זה כמו שקר שאין לו רגלים, הכל הולך לאבדון. אם אחד מחדיר לעצמו, ג"כ ע"י התודעה ועמל התורה, הוא מחדיר לעצמו שהעולם הזה הוא חולף כמו הגה... מי שנוטינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמנים שנה, ורhubם עמל ואון, כי גז חיש ונעופה, מה אדם חושב שהוא יהיה לעולם? היה בן עשרים, היה לך משחו? לא, זה אבד. אבל יש לי עוד שנים לחיות... אחר כך עוד עשרים, ומה קרה? לא היה לי כלום.... אין אדם מת וחצי תאוותו בידיו. אם הוא יודע שהרי סופו, אז הוא לא מרגיש מתייקות בעולם הזה, לא מרגיש כאן שמחה, לא מרגיש כאן אוושר. מה זה מתייקות? סתם ללקק קצת גלידה זה מתייקות??? אם הוא חדור במחשבות האלו, אז כשהוא לומד תורה הוא יודע שהוא נתן לנו תורה אמת וחוי עולם נטע בתוכנו, נטועה בתוכנו הנצחית. זה הדבר היחיד שנותן לאדם את התקווה של החיים, כי עמר מקור חיים באורך נראה אוור, האור זה החיים, החושך זה לא חיים, כל העולם הזה זה לילה וחושך, לא רואים כלום, לא יודעים כלום.

המיטילת ישראל אומר בשורה הראשונה, אתה צריך לעבוד את ה', אבל המבט והמגמה צריך להיות העולם הנצחי, העולם הבא, שבו יהנה האדם, יתענג על ה' וייהנה מזיו שכינתו לעד ולנצח נצחים. אם הוא יודע שכן הכל חולף ואין כאן שום תקווה להיות, החיים עוביים כמו הגה, וחולפים מהר מאד. הולכים ונעשים בשנות העמידה, ואח"כ בימי הירידה, ולאט לאט עוד ירידה ועוד ירידה,

. אז העניין הזה שחי עולם נתוע בתוכנו, נותן לו את העוז, את האושר, את התקווה לחיים האמיתיים הקיימים לעד. זה נקרא מתייקות שאין כמוה. ההרגשה שאני חי וכל העולם הם מותים. והם מותים כל יום וכל שבוע וכל חודש את החיים שלהם. אני מנציח כל רגע של החיים שלי לknות את העולם הנצחי. אני כבר חי חיים אחרים, אחרים לגמר.

אין לי שום הסבר אחר להגיד. מתי תורה מותיקה בפיו של האדם, כשהוא מרגיש בזה את האושר הפנימי, זה העיקרי. אני לא יודע מיישחו שיכול להרגיש מתייקות בתורה עם כל החrifות שלו, כשלל התשוקה שלו ללכנת אחורי התענוגות של העולם הזה, זה מפּריע לו, זה عمل בשביילו. צרייך להיותعمالים בתורה, אבלعمالים במתיקות עם המחשבות הנעלמות האלו, מי שעמל עם מרירות לב, שחבל על כל יום שני לומד, אני מפסיד את הכל, את כל ההבל המתהבל בעולם, הרי תלמידו מיר ולא מותוק. זה היוצר הרע אומר לו, תחטוף, תחטוף, תאכל תשתה, תהנה. היוצר הטוב גם אומר תחטוף. הזמן מועט והפועלים עצלים, תחטוף, תקנה נצחות בכל טוב שאתה לומד, בכל תפילה, בכל חסד. תורה היא מותיקה מדבר ונופת צופים, ויקרה מזhab ומפז רב, כל המיליארדרים לא יכולים לעמודת הנצחות, זה הכל.

יש איזה דوك להקנות להם איזה מתייקות עד שייגיע להכרה העמוקה הזאת שהחדש ישיבה אומלה?

צרייך להתחילה ללמידה, וצריך ג'כ' לדעת חכמה ומוסר, צרייך להחדיר להם שהتورה היא מותיקה והעולם הזה הוא לא טוב, הוא מיר המות והרע. צרייך אחד שידריך אותם, שיגיד להם מה זה לימוד, מה זה תורה אמת וחוי עולם, מה זה התורה הקדושה, מה זה נעשה ונשמע, מה זה יציאת מצרים, מה זה ארץ ישראל. לחזות בנועם ה', זה המתייקות, המתייקות היא האושר שבידיעה זו, אם הוא לא ילק בחוץ, הוא באממת יזכה לזה מהר.

בביתו של ראש ישיבת קמניץ מרכז הגאון הגדול רבי יצחק שינד
שליט"א, זכינו לטעם טעם זקנים מבאר הרועים ולשםוע דברים
תמציתיים בהירים ומאיירים:

מה הם הדברים המסייעים את הטעם והעבות בלימוד התורה?

כמובן הפסיקות בלימוד וחוסר הרציפות, אבל יש עוד סיבות כמו תאות עולם זהה יותר מיידי [וכמו שאמרו במדרש (מובא בתוס' כתובות כד ע"א ד"ה לא): "עד שאדם מתפלל שכנס תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדרנים לתוך גופו"]. וכמובן גם מדות רעות שהורסות את הנפש כגון גאויה וכעס.

אם יש אופנים לקנות מתייקות בתורה, או זה עניין שבא עם הלימוד? ללימודআ, להבין, לא לזרז, לחזור יסודי, ללמידה כמו שאוכלים משחו טעים. לא בולעים אותו מהר ולא לוקחים חתיכות שלימות, אלא אוכלים אותו לאט לאט כדי לחת לטעם ליכנס, הכא נמי צריך ללמידה לאט לאט ובמתינות כדי לחת לטעם ליכנס לנפש, וכשעושים זאת מגיעה המתייקות בתורה.

בביתו של ראש ישיבת חברון הכנסת ישראל הגדול רבי דוד כהן שליט"א, זכינו לחופן אבני יסוד מיסדים על דברי אדוננו הגר"א ודברי עצה וחשכל נסוכים בניחוחות רוממות הנפש הסלבודקאיות:

אם ערות ומתייקות התולה זה דבר שבא עם הלימוד, או ש策יך אופנים ומעשים כדי להגיע לך? וא"כ מה הדברים שמביאים לידי זה?
策יךים לדעת שמתיקות התורה זה דבר שקיים בעצם הנפש היהודי, הרצון והתשואה ללימוד התורה קיים ומובהה בנפש של כל יהודי, כמו שmbיא
בשיח יצחק בשם אדוננו הגר"א זיע"א, וכך לצתט את דבריו: "כי הנפש היהודי יש לה בעצם רצון ותשואה ללימוד התורה, רק החסרון הוא מה שמרגיל בעצמו לדברים הפלויים וכו', כי כאשר מרגיל אדם את עצמו בדברים בטלים

וליצנות, בא לו תשוכה עזה לזה, אשר לא יוכל לモוש ממנה, ולהיפך הוא מי שרגיל בלימוד התורה, משיג לזה תשוכה עצומה וחשך נפלא, וע"כ אנו מבקשים ותרגילנו בתורתך".

מבואר בדברי הגרא"א זיע"א שהתשוכה והחשך ללימוד התורה, זהה הערבות ומתיקות התורה, קיימת בעצם בנפש כל איש ישראלי, אלא שהוסיף הגרא"א ש כדי להגיע לזה צריך שירגיל האדם את עצמו בלימוד התורה, וכשהוא מרגיל את עצמו לדברים בטלים, הוא מאבד את אותה תשוכה ואת מתיקות התורה.

מתיקות התורה קיימת בעצם בכל יהודי, וכשהוא לומד ועמל בתורה, מלאיו מגיעה תשוכה ומותיקות זו, ואין צורך מעשיים מיוחדים לעורר בעצםו מתיקות התורה.

חוסך בסיפוק בלימוד שיש לבחוורים צעדים רבים, הוא הגודם הכלמעט עיקרי היום לדפין למשברים ויוש, האם יש דרכים להביאם למתיקות התורה שתביאו להם סיפוק בלימוד? ובפרט בחודים שאין בעלי כשרון, שחווסף הסיפוק שלהם נבע מהם שלא דואים בלילה בלימודם, כיצד הם יכולים להגיע למתיקות התורה? כפי שאמרנו, ערבות ומותיקות התורה זה קיים בעצם בכל אחד, ורק צורך להתמיד בלימוד ולהיות מונה בלימוד זהה מגיע מעצמו.

אלו שיש להם חוסר סיפוק בלימוד, זה עניין אחר לגמרי שלא קשור למתיקות התורה, וצריך לבדוק את הסיבה לחוסר הסיפוק, יש-callo שזה נובע סתם מחוסר רצון או חוסר התמדה, ויש לעודדם שימושיו ויעמלו ובסוף הערבות המותיקות והסיפוק בלימוד לבא.

יש-callo שהם אינם בעלי כשרון, וגם אחר עמל לא רואים ברכה, זה נובע מכך שכיוון שהם לא מצליחים להגיע לרמה וההישגים של חברים לספסל הלימודים, ולא מצליחים גם אחרי השקעה לשלווט בסוגיא כיתר חברים, זה גורם להם חוסר מוטיבציה להמשיך להשקיע, כי הוא מרגיש שלא מערכיהם אותו מספיק, וממילא הוא מאבד את מתיקות התורה. ובאמת שם ניקח בחור צזה ונשיב אותו עם חברותא טוביה בבני הזמנים באיזה בית מדרש שאין לו את הלחץ של החברה, ואין לו את הבחינה הקבועה של ההישגים שלו לעומת חבריו, וילמדו

לעומת המתייקות שבסדר הכהנה, מתייקות התורה מושגת על ידי רוגע של לומדים טובים.

דף גמורא מצוין, הבוחר הזה יצא עם הרבה סיפוק ויהיה לו מתייקות גדולה בלמידה זהה, כי ברוגע של לומדים טובים המתייקות באה מלאה.

מה באמת אם כך, הדורך לעודד בחור שאינו בעל כשלון שנמצא במסגרת של ישיבה טובת ומוציינת, ובגלל חוסר הצלחתו כဆן חברין, יש לו חוסר סיפוק ומוטיבציה ולא מצליח להגיע לעדבות בלימוד?

הדרך היא לעודדו, ולומר לו, שאדם לא חי בשבייל מה שאחרים יאמרו, שצורך להמשיך להשكيיע מבלתי להסתכל על ההישגים שלו, כי כגדול ההשקיעה תבא לו הצלחה והסיטה דשמייא, וזה העיקר בלימוד התורה העמל וההשקיעה, ובסיום רואים סייטה דשמייא הצלחה גדולה, וגם יתפלל לה' שיצליה בלימוד, וכן ע"י שירגיל בלימוד תבא לו המתייקות והערבות שהן מנוף גדול להמשיך ולהצלחה.

נדריך לדעתשמי שימושו בכל כוחו בלימוד אף שקשה לו יותר מאחרים, תהיה לו סייטה דשמייא מיוחדת להגיע למתייקות התורה, וכיון שיש בדברים אלו לחזק רבים שלא ירפו ידיהם ממלהמתה של תורה, ראוי מכך לציין שדברים אלו כותב אדוןנו הגרא"א זיע"א במשליו על הפסוק (א, כג) "תשובו לתוכחותי הנה אביעה לכם רוחי אודיעתיכם", זהה נאמר נגד כת הכתלים אשר ישנאו את התורה מפני חסרון הבנה, להם אומר "אודיעתיכם" ותראו מתייקותה ותאהבו אותה וכו', וכך פירוש הפסוק: "תשובו לתוכחותי" – על ידי שיקח אדם לעצמו מוסר ויחזק עצמו בלימוד התורה [גם קשה לו הבנתה], "הנה אביעה לכם רוחי" – אתן לו סייטה דשמייא, בכך ש"בדרי אודיעתיכם" – שיזכה להבין את התורה ולראות מתייקותה ולאהוב אותה.

דבר זה רואים במציאות שגם בחורים בעלי כשרונם ביןוני שהשקייעו, הגיעו להצלחות גדולות, גם בישיבות טובות, וגם את זה צריך לומר לבוחר, שהרבה שהשקייעו הצלicho בסופו של דבר והגיעו לדרגות נפלאות, כמו כן שחייב להתאים לבוחר ישיבה לפי מעלהו וכשרונותו שאז נמנעים הרבה בעיות מעין אלו.

השיעור

חשיבותו ומשמעותו בחיה היישיבה

שיח קודש של גדולי ראשי היישיבות ומרבי צורבים צעירים,

על מפטן המעבר מישיבה קטנה לישיבה גדולה, אף צורבים צעירים, עומדים לעשות צעד קטן, שהוא גדול ומשמעותי מאד לעתידם, ובבלם תחושות ומחשבות על העתיד החשוב והמרכיע של חייהם – היישיבה הגדולה!

אחד המוטיבים המרכזיים שסבירו שוררים חי היישיבה הגדולה, בשונה מישיבה קטנה, הוא ה'שיעור כלל'/'השיעוריים היומיים' שהם הבריה התיכון של חי הלימוד היישובית.

במה שונה השיעור בישיבה גדולה מהשיעור בישיבה קטנה? ומה סודו הקסום ומהחמל של השיעור כלל' ביחס להישיבה? האם השיעור אכן הוא הכרחי לבנייתו הלימודית והרוחנית של בן היישיבה?

תשובות ותובנות יסודיות במהותו של השיעור בחיה היישיבה, לקטנו מרוב שיח מרומם, מענין ומרתק, שערכנו לפני כשנתים בمعונו של הגאון הגדול רבי משה הילל הירש שליט"א ראש ישיבת סלבודקה וחבר מועצת גדולי התורה, לשם באו והתכנסו הגאון רבי גאל רוזן שליט"א ראש היישיבה הגדולה "אור ישראל", הגאון רבי אביעזר שפירא שליט"א משגיח בישיבה הגדולה "קול תורה", הגאון רבי שלמה אנגלנדר שליט"א ראש היישיבה הגדולה "בית שמעיה", הגאון רבי חיים קווק שליט"א ראש היישיבה לצעירים "תורת רפאל", והגאון רבי אריה לייב שפירא שליט"א משגיח דיסציפלינרי פונייז' לצעירים. כאשר את השאלות הציג והעלה בפני גדולי התורה הרה"ג רבי אביגדור ברנסטיין שליט"א ראש ישיבת תורה חיים בבית שם ומקרבניטי הארגון העולמי דרשו.

ללא

הדברים שקהלו על שולחנו של הגאון הגדול ראש הישיבה דסלבודקה שליט"א, היו טבולים בבליל ניחוחות עתיק יומין שנrankה במסורת בהירה וברורה בהיכלhn של הישיבות מדור דור, ובגלו תוקף בהירותם וחיבותם נביים בדברם וכניגונם, כפי שנאמרו בלשונם:

הזה"ג ר"א ברנסטין שליט"א: אם נבקש להניח את האצבע על נקודת ההבדל בין הישיבה קטנה ליישיבה גדולה, נדמה שהבדל הבולט הוא המעד של השיעור. אם בישיבה קטנה, השיעור עומד במרכז הלימוד, הוא היה חיצ'ר שסביבו נע כמעט כלו היום וכל סדרי הישיבה. הכהן, חזיה, א' ב', שעוד עיין ושעוז בקיימות כל ישיבה קטנה וסדריה, הנה בישיבה גדולה הדגש מוטל יותר על הלמוד העצמי ופחות לנאהה על השיעור. הנה לגביו השיעור עיין וכמוון לגביו שעוז בקיימות שמנפה את מקומו ללימוד עצמי. השאלה היא, איך בחוד' צדיק להכין עצמו לשינוי הזה.

הגאון הגדול רמ"ה הירש שליט"א: ישנן ישיבות שימושיים מוגיד שיעור מיוחד לבני שיעור א', כדי שצורות השיעור תתאים לתקופת המעבר הזה. אבל אני חשב שנדרש להציג לבחורים את חיבות שמיית השיעור, כדי שבונה את כל הצלחת הבחוור לימודי. ישנה אצל כל אחד ובכלל זה גם בחור צעיר נתיחה להרגיש שהוא כבר מושלם ואנינו צריכים להשלמה נוספת. כמוון שזו טעות גמורה. אני רגיל לומר לבחוור צעיר, שיתבונן סביבו ויראה האם ישנו ראש ישיבה אחד, או ראש כולל, שזכה לכתרה של תורה, ולא לשמעו שיעורים בצעירותו מפני רבותיו בישיבה. בחור צריך להבין שסבירות התורה, יסודה בכללות התלמיד, וכן ככל שישומים מהתלמיד חכם סבירות כך זוכים לכון לסבירות לאמיתתה של תורה. אבל הוא לא יכול להשיג את מה שהוא זוכה לה על ידי שיערים איזנו אפרכסת לדברי הרכי"ם וראשי הישיבה.

הגר"י רוזן שליט"א: אם אפשר מעט לחזק את הדברים. ניתן להגדיר את ההבדל בין המבט של בחור בישיבה קטנה על הלימוד לבין הישיבה גדולה. בישיבה קטנה הבחוור לומד את הסוגיה מתוך השיעור, ואילו בישיבה גדולה הוא לומד את השיעור מתוך הסוגיה. בישיבה קטנה הכהנה לשיעור היא בסיסית ברמת הפשט של השקלה וטריא, אבל את 'הסוגיה' הוא שומע בשיעור. ואילו

בישיבה גדולה את הסוגיה הוא כבר לומד בכוחות עצמו ומילא את השיעור הוא שומע מtopic הסוגיה. בימי בחרותנו בישיבה שמענו שיעורים שנאמרו במשך שעתיים ויתר (הנהון של הסכמה מהנוכחים), ביום ספק אם בחור ייאוט לשמע שיעור יותר משעה. בחור צריך להבין מה הוא בעצם השיעור, האם הכוונה לתוספת ידיעות מעבר למזה שהוא השיג? ביום כשייש את כל ספרי המראה מקומות, עם כל הדריעיד' שבסוגיה, כמעט ולא שייר להגדיר כך את מטרת השיעור.

אנו צריכים להגדיר מה הוא כן התשובה היא, השיעור בא להקנות לבחור את דרך העיון וההבנה של הגمراה, את מה שמכונה בעולם התורה 'לומדעים'. הדבר שבבחור קונה את אותה דוזן של הבנה, משוללה לחכמת הנגינה, כדיוע ככל אדם שומע יותר נגינות, כך נעשים כלי השמיעה המכליות של רגושים יותר לכל סטייה קטנה או זיופ כל של ניגון. וכך גם בדרכי ההבנה של חכמת התורה, ככל שבচhor שומע את ההגדרות בהבנת הסוגיות מרובותיו בשיעור, וכך הוא זוכה בעצמו לקניין בהבנה עד כדי שהוא יוכל לאבחן ולהושח היכן יש סטייה מההבנה המזוככת. כאשר הוא ישמע הבנה שאינה ישירה זה יזכיר לו, והבנה זו היא החכמה העילאית של תורה ד'. להקניה זו של השיעור אין תחליף, ומכאן שבচhor לא יכול לוותר עלין, כי קנית היבנה היא עיקר עמלו בימי בחרותנו, כפי שאמר הגאון הגדול ראש ישיבת סלבודקה שליט"א, כמעט ולא מצאנו תלמיד חכם שלא קנה את סודותיו בשמיעה והקשבה מלאה לשיעורי רבותיו בישיבה.

הרוה"ג ר"א ברנסטיין שליט"א: **תודשה לנו הערת ביניים** – נאמר כאן שבבעבר בחורדים בישיבות גדולות שמעו שיעורים במשך שעתיים וכיום בקושי נוכנים לשמעו שעה, מה הוא מקוּן השינוי כאן, בסגנון השיעור, או בתכונת השומעים? הגאון הגדול רמ"ה הירש שליט"א: ישנו הבדל מובהק, שיש בו אולי גם צד חיובי על דורנו. בעבר בחורדים נכנסו לשיעורים מותוק מעט מaad ידע על ה'רייד' שבסוגיה. היה צימאון גדול לדעת ולשמע את דברי הרבה, מטבחם של דברים הצימאון הביא ליתר התעניינות בדברי הרב, ומילא לא הרגשו בזמן המתמשך, התוצאה הייתה שדמות הרב ודרך למודו התעצבה

לעגנאלד

בבנייה התלמידי. המושג 'תלמיד' היה יותר מוחשי וחזק. אבל כיום את עיקרי הדברים כבר מכירים בלבד מתוך הספרים, ולכן כל עניין השיעור ה证实 מצטמצם מאוד, וחסר בחלק של היצימאון לדברי הרבה, וגם דמותו ה'תלמיד' התעמעמה.

הרה"ג ר"א ברנסטיין שליט"א: העות המשך: - אם כן אולי צריך לשבת על המדוכאה, ולראות כיצד משיבים את עדות ה'שיעור' לימים ואשונם. אם יודשה נסיף על דברי לאש ישיבת סלבודקה שליט"א שכיהם ישים שודאים עוד לפני השיעור את שיעורי המגיד-שיעור שהודפסו בספריו, או בכתבי תלמידים, ואז גם התוספת האישית של המגיד שיעור ידועה להם לפני השיעור, מצב זה דודש התבוננות מספקת על השבת מעמד השיעור.

הגר"ש אנגלנדר שליט"א: אני רגיל להגדיר את המושג 'לומדעים', שהוא מורכב משלשה דברים: בהירות, ישרות, עמקות. את שלשת הדברים האלו כמעט ולא ניתן להציג בלמוד מתוך ספרים. ולכן, המכחשה שניתן להמיר את שמיית השיעור בקריאת הספרים או אפילו בספריו המגיד שיעור בעצמו, היא טעות. אינה דומה קריאה לשמייה כלל. כאשר שומעים את המגיד שיעור, את מהלך שנותוה, את הצדדים שנשללים, כשהשואלים תוקדי אמירתם הדברים, אז' הבהירות מתחווות, העקמימות מותי'ורת, והרובד האמתי, הזרוף, של העמקות נחשף. מאידך זה נכון שלא כל מגיד שיעור בחורים שהחשיבה שלהם היא חשבונאית, וישם שיותר נוטים אל ההגדה, ולכן בחור צריך להכין את עצמו, למצוב שישם שיעורים שהוא פחות בין, אבל תראה כלום, ירצה יברך את החברים, ואם עדיין לא בין ימשיך בתלמידו. לא קרה כלום, תמיד, לא ימולט שהיא לו איזה תועלת מהשיעור, באותו חלק שכן שיק לתהום הבנתו. וגם אם אין חש חיבור אל הדרך של מגיד שיעור זה, אז' בוודאי יפיק תבונה מmagid שעור שיבוא אחריו.

הגר"א שפירא שליט"א: מספרים שתלמיד אחד שאל את מרון הגאון רב ברכז בער זצוק"ל לשם מה נדרשים לשמעו שיעורים, האם בחור לא יכול בלבד לחזור אל ההבנה? השיב לו מרון הגאון רב ברכז בער זצוק"ל: בשביל לסלק את העקומות. אבל כמובן, שיש כאן בשמיית שיעור

צד נוסף, שאיננו קיים כלל בלימוד מותוך ספרים. חז"ל אומרים שרבי אמר "האי דמחדדנא מחבראי, משום דחזיתה לרבי מאיר מאחוריה, ואילו חזיתה מקמיה, זהה מחדדנא טפי". רואים כאן שבמסירות התורה מרוב לתלמיד יש כוח מיוחד שעובר בעצם ה"ויהיו ענייך רואות את מוריך", זה כוח של קדושת התורה שנוסף טעם מיוחד כשרואים בחוש את בעל השמוועה לעמוד לנגדו, ולזה אין שום השוואה דמיון בלמוד מותוך ספר. ממן המשגיח דבר יחזקאל לינשטיין זצוק"ל אמר פעם, שאינה דומה שמייעת שיחת מוסר מפי האומר, לשמייעת השיחה ממכשיר ט"י פרקורדר' (=הקלטה), להיות שהדברים היוצאים מן הט"י פרקורדר אינם דברים היוצאים מן הלב...

הנחת רמ"ה הריש שליט"א: נאמר כאן על כך שהבהירות היא יסוד ב'לומדעס'. צריין לחడד זאת, שבahirot של תשעים ושמונה אחוז היא לא בהירות. והנכון הוא שהשני אחוז האלו החסרים שנדרשים להשלמת הבahirot הם הקשיים ביוטר ורק מי שימושם זוכה להבנה הנכונה של התורה. מגיד שיעור צריין שהוא לו את הדיקנות הנכונה בסברה, ואם אין לו את זה, הוא לא מגיד שיעור. אבל מה שאמרו לגבי החשיבות של שמייעת השיעור בכך שהוא רואה את המגיד שיעור עצמו, ראוי להוסיף על כך, שאמרית השיעור היא גם העברת האהבת התורה' של המגיד שיעור, כשהדברים שמחים ומאירים כנתינתן. שמייעתי מתלמיד של הגאון רבי משה שמואל שפירא זצוק"ל, אין הוא תיאר את המראה המלהיב כשןכנס לאמירת השיעור, וכשהתחיל לומר את השיעור, נהרו פניו ממותיקות התורה ואהבתה. ניכר היה שהתלמיד קיבל מהשיעור מעבר לחידושים שנאמרו שם, את האהבת התורה, ופעמים הרושים יותר לאורך זמן הרבה יותר מאשר זיכרונו הדברים. אני זכיתי לשמעו את מורי ורבי ממן הגאון רבי אהרן קופלר זצוק"ל שככל כלו היה חטיבה אחת של אהבת התורה בעת שאמר את השיעור. הדברים נאמרו כנתינתן - 'רואים את הקולות ואת הברקים'. היו כאלה שלא הבינו את השיעור, אבל עצם זה שראו את ה'ברען' ואת הריתחה דאוריתא, זה פעל אצלם והשפיע על לימודם ויגיעת התורה שלהם.

הגר"א שפירא שליט"א: בבחורותי, בעת שלמדנו בישיבת "קול תורה", עז לנו הכושגיה הגאון הצדיק רבי גדליה איזמן זצוק"ל לlecture לשיעورو של ממן הגאון רבי אהרן קופלר זצוק"ל שהשמייע בישיבת "עז חיים"

בעת שביקר בארץ ישראל. כוונת המשגיח זצוק"ל לא הייתה לעניין החידושים שנאמרו שם, אלא כדי לראות בחוש את להבת אהבת התורה שהקיפה את מרכז הגאון רבי אהרן זצוק"ל בעת אמרית השיעור.

הגרא"ל שפירא שליט"א: לרazon של בחור ללימוד בכוחות עצמו, יש גם גורם נוסף מאד פשוט, הרוי לומדים באותו אולם עם בני הקיבוץ שהם לא שומעים שיעורים יומיים, ומטבעם של בני הנערים שהם חפצים להשלים מידתם עוד קודם זמנם, ולכן נראה להם שהם כבר זכאים להיות בדרגה של בני הקיבוץ ובכחם ללימוד בלבד. אין לי ספק שגם בני השיעורים היו לומדים במקום נפרד, היה מעמד השיעורים בענייני הבחורים כפי המעמד של הישיבה קטנה. אני אומד שהוא הפטرون, אבל חשוב שבחור יהיה את נקודת החולשה שלו כדי להתגבר עליו. היה יהודי בשם רבי נחום שרמריה ששונקין זצ"ל שלמד אצל מרכז הגאון רבי אלחנן ווסרמן זצוק"ל. הוא תיאר בירугה את הבתיות העצומה של שיעורי מרכז הגר"א ווסרמן זצוק"ל, ובין דבריו סיפר שככל יום בסיום השיעור היה מרכז רבי אלחנן זצוק"ל בוחן את הבחורים על השיעור, וכי שלוש פעמים לא ידע את תוכן השיעור, היה נדרש לעזוב את הישיבה. אמונם הגילאים בישיבה היו אולי צעירים, אבל מוספיק כדי להרגיש בכך קבלת מרות, אלא שכן היה היחס או בישיבות לשמיות השיעורים, זה היה מובן ומתאפשר מאליו שידיעת השיעור הוא המدد להצלחת הבחוור בישיבה.

הגר"י רוזן שליט"א: מעוניין לציין שמרן הרבה מפוניבז' זצוק"ל ניסה תקופה מסוימת להפריד בין השיעורים לקיבוץ, הם למדו בבניין של בית שצ'רנסקי, אבל הניסיון הזה לא צלח מכמה היבטים.

הגר"א שפירא שליט"א: בישיבת "קול תורה" היו כל השנים שיעורים בלבד ללא קיבוץ כלל, והבחורים התעללו מאד מאד. כשעברו להימנות על קיבוץ בכל הישיבות הטובות, נמנעו מיד על הטוביים ביותר. יתרן מאד שחלק מהמיוחדות הייתה שבהעד קיבוץ, אז השיעורים עמדו יותר במרכז ההשפעה של הבחוור והוא עלה מדרגה אחר מדרגה. רבינו יונה אומר על הכתוב במשל "להקשיב לחכמה אזניך" - "שתקשיב אזניך דברי המלמדים המוראים על אמונותם ועל בוריהם ותכוון שמוועתק بلا תוספת ומגרעת"... דהיינו שצריך לדקדק ולכוון

את השכועה של דברי הרבה כאשר הוא מלמד תורה, ורק אחר כך לנסות להבין בכוונות עצמו.

הגר"י רוזן שליט"א: אין כל סתירה בין הלימוד העצמאי של הבוחר לבין היותו תלמיד מקשיב, בחור צרייך ללמידה כפי שהוא מבין, לשמע את השיעור, ואחר כך, לאחר הדברים שהוא שומע בשיעור, לנסות לראות אולי אפשר לומר אחרת...

הרה"ג ד"א בדנשטיין שליט"א: תופעה דווחת **בישיבות הגדיות היא חוסר הספק**, הנולם גם **לפין מסויים ביחס לסద א'**, בעוד **שבישיבה קטנה זה היה הסדר העיקרי**. **כיצד ניתן לגנים לניצול טוב יותר של הסדר הזה?**

הגרא"ל שפירא שליט"א: זה פועל יוצא של הפגיעה במעמד השיעור. כאשר לא מתקדמים בקצב של השיעור, אז מתעכבים ללא סוף.

ובשלב מסוים הרבה בחרים מרגישים שאין להם מה לעשות בסדר, להמשיך הם לא רוצחים כי 'הישיבה לא אוחזת שם', וסדרים שלמים לא עושים דבר. הגאון רבי משה טיקוצ'ינסקי זצוק"ל אמר פעם למה בחור מאחר לסדר, בגל שהוא לא מרגיש שהוא הפסיד משהו, גם אם הוא יגיע לסדר בסופו, או אפילו ידלג על סדר אחד, עדין יפגוש את הציבור באותו "אי נמי" או באותו רב"א מוקשה.

בהבונתו של מרכז הגאון רבי גרשון אידלשטיין שליט"א, ישנה בישיבת פונייז' קבוצה גדולה של בחרים שלומדים בקצב של השיעור והם הספיקו את רוב מסכת נדרים. בבחירה ננטשי עם מורי אבי זצוק"ל אל ראש ישיבת מיר הגאון הגדול רבי בינייש פינקל זצוק"ל, לאחר שנכנסנו פנה אליו הגאון רבי בינייש זצוק"ל ואמר שבdurationו לייסד קבוצה בישיבתו שלמדו דף לשבע, והוא מציע לי שאצטרף אליהם. אני, אמרתי, רגיל בישיבת חברון להספיק בקושי דף לשבע, אין אוכל להספיק דף ליום. אמר לי הגאון רבי בינייש זצוק"ל "בעוד עשר שנים כולם יסכימו שכרייך ללמידה, חבל על העשר שנים האלה..."

הגר"י רוזן שליט"א: בדור הזה ישנה חולשה מיוחדת לחידושים, על חשבון ההנהה של ההבנה בפשט. נוטים אל החידושים המופשטים כ舍למעשה אין כאן

לא ישנות לא העמיקה ולא בהירות. אבד ונשכח העמל בהבנת הראשונים. ניתן לראות יותר בחורים שעסוקים בספר של רבי שמעון שkopf, ופחות רואים בחורים שעמלים להבין את הראשונים. אולי הדבר נועץ באוירה הרוחשת כיום בעולם חדש ולגלוות דברים חדשים, רבי יעקב ליפשיץ בספרו "זיכרון יעקב" כותב שעד בערך שנה ת"ר כל העולם היה באותו מצב, מי שתיאר את העולם בשנת תק"כ תיאר את אותו עולם של שנה ת"כ, כי לא היו שינויים בעולם, אנשים ידעו להעיר עקביות ועמל. מאו ישנה השפעה בעולם של חידוש תמידי, המצב הזה משפייע על כל אחד, המושג של "קשה עתיקתא מחדתא" העצים מוד, וכן המעליה של העקביות נדחית מול הרצון לחידוש. אבל בתורה הדבר הזה לא נכון כלל, ההנהה האמיתית היא בבירור דעת הקדמוניים, התענווג האמתי הוא הזכות להבין ולדעת על בוריה את החכמה האמיתית של חז"ל והראשונים, ואדרבה, אם היינו זוכים לא היה עניין של קושיה ואי הבנה כלל, אין פירושו של דבר שאין כאן את העניין של חידוש, להיפך, "בכל יום יהיה בעניין חדשים" היה שעצם החתירה אל האמת אין לך חידוש גדול מזה. וכיודע "שכל גדול הראשונים והאחרונים ז"ל לא נשתחוו אלא בסברא ישרה", רק מי שזוכה לשירות נעשה מעין המתגבר להבין ולהשכיל בכל התורה כולה.

חג"ח קויק שליט"א: נקודת החידוש נמצאת בכל המציאות של החיים. בחור יכול להרגיש התאחדות ביראת השם, כאשר מתעלמים כל יום ויום בעבודת השם של תפילה ותורה, אין תחשות חסר של חידוש.

חג"י רוזן שליט"א: מוח"ז ממן המשגיח מפוניבז' זצוק"ל היה מדובר שלוש פעמים בשבוע, וכל השיחות עסקו בתביעה אחת: "אמונה" ו"אמונה", אבל היה וראו את דמותו שהוא חי את הדברים מחדש, בהחדשנות בלתי פוסקת זה השפייע על הבחורים.

הגאון הגדול רמ"ח הירש שליט"א: שורש הבעה של ניצול הזמן והצורך בשמיית השיעורים נועז בדבר אחד, בחור צריך לדעת שהלמוד העצמי הוא عمل על דברי הראשונים, להבין אותם בלבד. לא לזרץ מיד אל ה"מראוי מקומות", אלא לעמול להבין את דברי הראשונים עצם מתוך מאץ ויגעה, רק זו היא הצורה לגודל בתורה. את הראשונים צריך ללמד כמו את הגמרא, אבל אם את הגמרא עצמה לא לומדים כפי שצrik, אלא רצים מיד אל

ה"MRI מוקומות" איך נרצה שילמדו את הראשונים?... לא לחפש מחדש, לבנות מהלך של שיעור פרט... אלא דבר ראשון להתייעג על דברי הראשונים, להבין אותם ולזרות לסוף כוונתם, ולאחר שדברי הראשונים מסוכנים ומוחוריים, ממשיכים את הגمراה, ומחייבים לשמעו את השיעור, התוצאה היא שהשיעור מעניק יותר, והסדר לא נראה "ארוך מדי" ואין זמן לשאלות ותහיות "מה לעשות בסדר..."

הגר"י רוזן שליט"א: הנהירה אל החידוש גורמת גם רצון לשמעו רק סברות מופשטות לא בירור והבנה אמיתית של הסוגיה.

הנאון הגדיל רמ"ח חירש שליט"א: פעם שמעתי בחור שהتابטה בכנות "הר"מ הזה הוא מגיד שיעור נפלא, הוא אומר סברות שאף

אחד לא מבין..."

הגר"ל שפירא שליט"א: הנאון רבי שמעון משה דיסקין זצוק"ל אמר פעם בצחות:
"כאשר אני מבין היבט את התירוץ שניי אומר, הם, הבחורים אומרים שאיני אומר כלום... וכאשஆ אני אומר דבר שניי בעצמי, לא מבין את מה שאני אומר, הם, אומרים שאני אומר דברים עמוקים..."

הגר"ש אנגלנדר שליט"א: אומרים בשם מון ה"חzon איש" שיש מי שחוшиб חמיש דקות ומדבר במשך שעה בדברים "שלא שמעתם אוזן מעולם", אבל למדן חשוב שעה, ומדבר חמיש דקות, מועט המוכיח את המרובה, והשומעים אומרים: "מה הוא חידש? אלו הרי דברים פשוטים"....

לסימן: איך עצה ישדה יבוד לו הבהיר כדי להצליח בישיבה גدولה?

הנאון הגדיל רמ"ח חירש שליט"א (לאחר שתיקה קלה): "עשה לך רב וקנה לך חבר". וההקדמה לכך, בחור ציריך לומר לעצמו

שכל העבר של הישיבה קטנה לא שייך לעתיד, גם אם היו לו הרגלים שונים שהפריעו לעלייתו, הוא מפנה את הכל ומחילה התחללה חדשה, של שאיפות חדשות, לא לפחות מושאיות חדשות והצלחות חדשות. אבל זה בתנאי שיעשה לו רב, שיתיעץ על דרכיו עם רב ומורה דורך, ויראה לקנות לו חבר טוב ולהתרחק מחבר רע, ואז יעשה אז ישכיל לעלות מעלה.

הישיבה בית חיינו

צייטוטים נבחרים במחות בנין היישיבה ומטרתה, מספר בתהבותות תעשה לך מלחמה' מאמר 'היישבה בית חיינו' מאת הגה"ץ רב שלמה פלאי שליט"א

הישיבה הוא המקום שבו הבוחר מוגן מפני מי המבול של חטא, כפירה, וקיימות בהבלי העוה"ז הנמצאים בעולם. והוא גם הבית מקדש מעט של מקום השראת השכינה לעלות ולהתעלות, כדי שיקויים בו את דרשת חז"ל "ושכنتי בתוכו לא נאמר אלא בתוכם" בתוך לבו של כל אחד ואחד.

הגר"א קוטלר זצ"ל אמר כי בדורינו חסר מاد ההשכמה והדעות של אמונה נכונה, ורק בישיבה ע"י לימוד התורה אפשר להשיגה, אז כל ההורורים והספיקות מתנפצים. והחزو"א באמונה ובתחון כתב כי החובה לייסד ישיבות לג达尔 בנים לתורה וליצירה של תלמידי חכמים מוכרת כחויה רבת ערך לדבר העומד ברומו של עולם, לדבר שכל חי הדור תלויים בו. ובאגרות כתוב, כי הם מבצרי עדת יeshouon, כי הישיבה הקנתה לתלמיד אט הדרכ והמסילה לפנות את כל המוקשים אשר נזרעו לפניים בשדה החיים הסואנים שמחוץ לישיבה. וקומיין צעירים הצאן שזכו להקדיש זמן ללימוד התורה הם המსמלים את עם ישראל האמייתי עם התורה.

זה מחות של ישיבה הוא הקביעות בעולמה של תורה, ועוצם קדושתו של הבית מדרש נמדד כפי גודל הקביעות בו וההתנטקות מכל הבל העולם הזה. הישיבה מחדירה בתלמידים השקפות חיים טהורות, מקדשת את מחשבותיהם, ומורוממת את השגותיהם, והבוחר קונה שם את קניינו היו להשקפת אמת ושאיות נכונות, יראת שמים, תפלה, קיום המצוות, ושלימות בב"א לחבירו.

אחד שנות הישיבה הם היסוד לבניין האדם לכל חייו, וכי גודל וחוזק היסוד כך יוכל האדם לבנות את קומו הרוחנית.

בבקדמה לספר נחלת צבי כתוב, כל תלמיד הלומד בישיבה יוכלתו לצמוח ולגדול בתורה, ולהעפיל לגובהו שיא בשקייה, בלימוד העיון, וברכישת מסכתות,

יחד עם קניית אוצר של יראת שמים. הישיבה היא המקום שגדלין בו לתורה, לתפלה, ולגמ"ח. אין קץ למשזה החסד שביכולתו של בחור לעשות בתוך הישיבה, ללמידה עם בחור חלש, לדרש בשלום וטובתם של חברי, וכל תלמיד צריך לדעת את גודל אחוריותו כלפי עצמו וככלפי הישיבה.

• עוד מובא שם מה שהתרbeta מורה הגאון ר' חיים עוזר זצ"ל כי הישיבות הן המנווע של היהדות כולה, והעתיד של כל ישראל תלוי בבחורים הלומדים בישיבות, אבל אין אפשרות להגשים את העתיד שתולים בבני הישיבות אם הבחורים לא ימסרו את נפשם ומאודם וכל חפצם לתורה ויראת שמים.

• בספר חי עולם ח"א פל"א כתוב, בדורות הללו שהכופרים ופורקי על הרימו ראש ומתרגמים כגויים גמורים בראש כל חוות, והבניהם והבנות רואים בחוץ רק רע כל היום, ומתנכלים אליהם לצודם ולהדיחם רח"ל, אם לא ישקו האבות לחנכם על ברבי התורה קרוב לוודאי שנתקו ח"ז מותה"ק, ולזאת בדעתנו השפל והעזוב כל היהדות וכל האמונה תלוים בלימוד התורה בעיון וסקידה רבה.

• בספר גידולי מוסר כתוב, בכל תקופה זמן בחיה האדם יש לאדם תפקיד מיוחד לו כפי כוחותיו הרגשתיים ותכונותיו. על האדם מוטל בכח הבחירה שיש לו להשלים את העבודה הרוחנית המותאמת לגילו, ולהרגשים של אותה תקופה. וזה כולל בדברי התנה "ואם לא עכשו אימתי", כי העבודה של מחר היא אחרת מהעבודה של היום.

• הגר"י אברמסקי זצ"ל אמר שבBOR שmagu לישיבה צריך לומר בכניסתו "מה טובו אוהליך יעקב משכנתיך ישראל, ואני ברוב חסך אבואה ביתך", להודות ולהלל על הזכיה שהוא זכה להיות משפט לוי של דורינו, וככלשון הרמב"ם בסוף הל' שמיטה ויובל, כל איש ואיש וכו' אשר נדבה רוחה וכו' הרי זה נתקדש קודש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו וכו'.

הבדלי הדורות - אורחות משכילים לבן ישיבה בימינו*

בחיות אתה בחור חושב ומעמיק, שמבנה כי הבוגרים כנראה אינם מבינים דיים את הדור של הצעירים, מצאנו לך תנא דמסיע בשורות הבאות, אני תקדים שני דקות מזמן לעצמן, קרא זו במחשבה מעט מעמיקה, ונשמעה אם תוכל לענות על השאלה שתיווצר לאחר מכן.

אנשי דורנו אינם יכולים עוד לעמוד בתוכחה נמרצת, כפי ששמעו אותה דורות קודמים מרבותיהם בעלי המוסר. גם ניתוח מעשים ומידות עד לחשיפת השחיתות הטמונה בהם - יותר ממה שהוא יচים הוא ידכא ויגרום יוש לבני דורנו הצעירים. רק אחרי תקופה ממושכת של הרמות רוחם והרשת ידיעת רוממות האדם, יוכל לעמוד בהכרת צד הפחתות של האדם.

מכל זה יוצאה מסקנה לגבי לימוד מוסר בדורנו: ראשית דרכו של הלומד מוסר היום צריך להיות: לימוד רוממות האדם! כבר עמדנו על סולמות העליה הנמצאים בח'ל ורבו תינו בכל הדורות. והנה הסולם הראשון נמצא בתורה עצמה, והוא: "ומדבר מתנה, וממתנה נחalias, ומנהalias במות" (חוקת). لأن הסולם מוביל? לרוממות!

המתהיל ללימוד מוסר צריך לעסוק תקופה ממושכת לימודי המעלות.

מי לדעתך כתוב מילים אלו?

א. רבי אברהם ابن עזרא בשיר התוכחה. **ב.** רבי מאיר חדש במחנה בני תורה. **ג.** רבי יצחק בלאור בכוכבי אור. **ד.** רבי שלמה וולבה בעלי שור.

אם טרם ענית, נצטט קטע נוסף שלบทה יקל לך לאתר את כתבו.

לא הרי הדור האחרון כהרי הדורות הקודמים לימודי מוסר. עד לחורבן יהדות אירופה היו האנשים יותר תקיפים בדעתו ויוטר עצמאיים להתמודד עם בעיות החיים. מצבם הכלכלי והחברתי של לומדי התורה היה בשפל המדראגות, אבל מבחינות רוחם היו דורות איתנים. אלא שהרווחות שהיו מושבות אז בעולם העמידו אותם בפני נסיבות נוראיות.

כאשר מן הגאנץ"פ מסלובודקה נ"ע התכוון ליסד ישיבתו, הוא שאל את רבי ישראל על איזה יסוד צריך להעמיד את הישיבה, והוא ענה לו: "להחיות רוח שפלים

*מאמר זה נכתב ע"י החה"ג רבי הילן מל' שטי"א, מרבני ישיבת "נתיבות חכמה" בירושלים.

וליהיות לב נדכאים" (ישעה גז, טו). בה עסק הגרנץ'פ' כל ימיו, לרים לומדי תורה ברוחם ולהגביהם משפל מצבם, ואכן העמיד גдол עולם.

היום, מצבם הכללי והחברתי של בני היישוב השתרף לאין ערוך, אבל הדורות ירדו פלאים בהשגת רומיות האדם וגדלות בתורה. דבריהם על "להיות גדול בתורה", הם היום אמרה בעלה: המדבר על זה עוד, ציוו במחות הגדלות מעורפל מאד, ויתכן שהכוונה היא לשרה תורנית מכובדת. גדלות של אמות כמעט נעלמה מתוך שטח הרניה שלנו. כשדברים הום על רומיות האדם, מתקשים בני תורה מאד להבין משמעות הדברים: הדוגמאות של גדלות אמיתית מעטות, ורוב לומדי התורה אינם מכיר מקרוב הגודלים המעטים שנשארו לנו לפוליטה.

בלמדנו את סולמו של רפבי שעליו מושתת המסילת ישרים, עליינו ראשית כל לשנן לעצמנו שיישן מעילות של זירות. זירות, נקיות, טהרה וכו', וכי מידות אלו הן בתחום השגתנו באשר אנחנו יהודים, וכל אדם מישראל יש לו הכנה נפשית'.

לאחר שהבנת כי מאחורי דברים אלו עומד אחד מאבות אושיות המוסר בדורות האחרונים. נשא לנתח ולהמשיך מה אויל היה כותב אילו היה חי עמו היום, נטלנו יוזמה וביקשנו מאחד מתלמידיו החשובים שיעשה זאת בעבורינו, וככה הם דבריו: **לא** ראי הדורות הקודמים כהדור שלנו, בדורות שעברו היה לאנשים יותר הערכה עצמית, ולא היו צריכים לטרוח קשה לנו מידת ההתקבדות, עתה מחלת השפלות נהפכה למחללה מדקפת, ויש לכל אדם להשתדל לחסן את עצמו לשמר ולהישמר ממנה על ידי קניין מידת ההתקבדות.

שינוי הדורות בעניין זה מתבטא בהרבה תחומים, נציג דוגמא אחת, הביקורת! בדור הקודם לא היו רגשים כל כך לביקורת אחרים, עתה כל מילת ביקורת המשמעת גורמת לו לאדם להיות כבר כל. מסיבה זו שינו מוחנכי דורנו את צורת החינוך, אם בעבר חינכו באופן של הדגשת השילילי, עתה החינוך הוא בהדגשת החובי, הביקורת שבנתה את האנשים הגדולים שבדור הקודם, עתה היא הורסת את מה שנשאר באדם מצלם האלוקים שבו. **היום** בדורינו - אמר המשגיח הגר"ש ולבה - בחורים עשויים מניר פאפר', אי אפשר להעיר להם כלום, ביום לא שיכת הנהגה של תקיפות ו ביקורת. סיפר המשגיח שאמר למן החזון איש שפעם הייתה הנהגה תקיפה של ביקורת עם תלמידים, אבל היום צריך לכל בחור שני משגיחים, אחד מימינו ואחד משמאלו, כדי שלא יمعد. החזון איש נעה לו בראשו כאות הסכמה.

על דרך זו סיפר הגאון רבי יעקב יצחק רודרמן ראש ישיבת בולטימור, שמן הגאון רבי ירוחם המשגיח דישיבת מיר הגיע פעם למשך מספר ימים לישיבת סלבודקה, לביקור אצל רבים הסבא מסלבודקה, והנה כבר בשיחה הראשונה דבר עמו הסבא בזניפה ובקצת.

הדברים נאמרו בחריפות כזו עד שהם נשמעו באולם הישיבה, וכך נמשכו דברי המוסר והתווכחה של הסבא יום אחר יום במשך קרוב לשבוע. התבטא רביעי יעקב יצחק רוזרמן בלשונו - אילו אני הייתי פונה היום אל בחור אותה צורה שדיבר הסבא לרבינו יוחנן, לא היה נותר בחור אחד בישיבת...'.

מה באמת קרה לדור האחרון, שלא היה בדורות קודמים?!

אortho תלמיד ששאל בעצת גדולים, מביא לנו את התשובה הבהירה:

דוגמא שתמוך שزاد לכל בן ישיבה באשר הוא: יהודי יקר בא לפני אחד מגדולי מרבי צי הורה בימינו, ותינה לפניו את כאבו כי רב, וככה אמר לו - ברצוני לספר לבזבוז הרב את סיפור חי, בעצירויות היהתי מהותובים בכיתה, קצרתי את הצינונים הגבוהים ביותר, עלייתי והתעלתי, נשאתי אשה טובה והקמתי משפחה לתפארה, נהיתי מהחן והצליחתי מאד בזה, עתה נחשב אני למוחנן חשוב, אבל כבוד הרב יש לי בעיה קטנה, אני רוצה להיעלם מהעולם! כל הפסיכולוגים והרופאים וכל הטיפולים הרופאים לא סיעו לי, אני עדיין רוצה להיעלם מתחת לפני האדמה, פשוטו ממשמעו.

שאלו הרב - מדוע עולה בדיון לモות כאשר אתה נמצא בפסגת הצלחה, והרי אף בעבר הצלחת תמיד... ענה לו היהודי - תמיד הרגשתי שאין שווה אפס! כלום!
אבל הציגי אני משחו, הציגי בכיתה שלי, הציגי לאשתי לידי, ולכלום, עתה נגמר
לי הכוח, אני יודע אני אפס, כלום לא שווה, אני רוצה להיעלם.

הגה לפניו דוגמא קיצונית לאדם הולקה במידת השפלות, הוא מוקף בסיבות טובות המסוגלות לגרום לו תחושה טובה והכרה בערכו ובעמלותיו, אבל הוא כביכול מנוטק לגורמי מכל זה. במקום להיות בשמה והוא יודע לקב"ה על הכלים הטובים שהוא בהם, ועל הצלחה שבאה בעקבותיהם, הרי הוא מוקון על אפסיותו, לא צריך רצונות להתאבד חיללה כדי לקבוע שמידת השפלות קיימת בנו. מספיק לגלות שהוא חסרי שמחה, חסרי סיפוק ודימוי עצמי ראו, כדי להיעיד על קיומה של מידת רעה.

על פרופסור בעל שם עולמי מסוופר שפעם נקלע לחברת אנשים שדיברו בעניינים פשוטים וחסרי ערך, כמו ספורט וענייני דעתמא, ולא הבין את שיחם ואת שיגם, הנושאים היו זרים לו להלוטין, בושה כייטה את פניו, וחש הרגשה נוראה על שאיןו יכול להשתתף עמים בשיחה, להביע דעתה וכדומה.

זו דוגמא נוספת למידת השפלות, גאון שכמותו שראשו היה שקווע בנושאים בעלי ערך לאין ערוך ושיעור, חש רע עם עצמו מלחמת חוסר יכולת מסוימת. גם לגאון יכולה להיות לו נטייה לשפלות, בזמנים בהם הבליט את הגאננות והכשרונות שלו לא היה אפשר לעמוד על קיומו של מידה זו אצלו, אבל כאשר רוק נקלע למצב בו הוא עומד מן הצד, ולא במרכז, זההו אצלו בעיליל חולשת מידת השפלות, הדימוי העצמי תיכף התערער אצלו, והוא נא עד להיכן הדברים מגיעים!

למעשה אין אנו צרכים ללכת וחוק ולהביא ממורח לחמנו, מעשים שבכל יום הם שאנו פוגשים באנשים המוצלחים ביותר, ובכל זאת אינם מאמינים בעצם, וצריכים הם להוכיח לעצם ולסובבים את ערכם. פעמים קשה להבחין בה, כי כתוצאה ממידת השפלות האוכלת אותם מבפנים, הרוי הם נוטים להפגין גאה חיצונית, לכטוט על שפלותם, כל שכן שהדבר מצוי אצל אנשים מוצלחים פחות, אנשים עם קשיי למידה, מוגבלות משפחתייה, או גופנית, נוטים מaad לפתח דימוי עצמי נמרך וירוד, והם חשימים תחושת שפלות ודיכאון.

הגורם לזה הוא מה שהם 'מנפחים' את החיסרון שלהם ומתעלמים מהמעלות והכשרונות הקיימות בהם.

מדוע זה קורה, איך גם בני ישיבות שנמצאים בשנים הטובות ביותר בחיהם, החממה הישיבתית סוככת על עתדים, ומספקת להם את כל צרכיהם - הם אינם צריכים לחפש 'טעגערס' [אכילת ימים] כפי שעשו סבותיהם, הם אינם צריכים לשכב על ספסל רועוע בבית המדרש העתיק במוהילוב שבروسיה בדור עז, כדי לזכות למעט תונמה לאחר יום מפרק, ואפילו הם אינם בישיבה מעוטת חברים שאין בה הווי חברתי ואפשרות לדבר בכל דבר וענין העולה על דעתם, בלימוד, במחשבה ובסתם במילוי דעלמא, אז מודע דוקא בד'וריינו אנו, במקום שאחוזי השפלות יילכו ויירדו הם עלולים במידה גבוהה וחדי?!

מי לנו גדול מהפלא יועץ בעצותיו הפלאיות, שכבר שם עינו על הבדלי הדורות והיטיב לבאר זאת [ערך כופה] בלשונו המחדדת:

בכל מצות כפיה היא להיות כופה בדברים ובכל מיני כפיות ככל הבא מיידו לכל אדם, למען יlk בדרך טובים ואורחות צדיקים ישמור, וימשוך ידו מעשות כל רע, ע"ד שאמרו כופין על הצדקה וזהו מצות תוכחה ומצות מהאה למי שביבדו למחות, והנה משה רבינו ע"ה צוה ליהושע ואמר לו תול מקל והכה על קדקדם, ואמרו זוק מרה בתלמידים, וכן יש כמה דברים שמודינא דגמרא חיובא ומייא להכות ולגערו בנזיפה, להישיר את העם.

אבל אני אומר שכמו שלענין רפואת הגוף נשתנו הדורות והטבחים והרפאות, שהרפאות שהיו מועילים לימים קדמונים, אין בהם מועיל עכשו, כן לעניין רפואת הנפש נשתנו הדורות, ובדורות הללו דחוצפה יסガ, אין מקבלים מרות, והקשות יותר ויותר מעיקשות. הנה כי כן הרוצה להישיר את העם ובפרט למחסורו מדע, לא יכפה אותם אלא בדברים טובים רכים ומתוקים قولיה האי, ואולי השומע ישמע ויקבל דבריו כי לשון רכה תשבר

గרם, ובזה פורק ממנהו איבת וניצול שלא יצא חבירו לתרבות רעה ע"י, והוא מוסיף על החטאנו פשע, ונמצא הוא עובר על ולפני עור לא תנתן מכשול, וגם ניצול ממחולקת ומריבה וכנה רעות רבות שמעותדות לבא מן הקשות, אבל המותנהג בלשון רכה הוא אהוב למעלה ונחמד למטה רוח הבירות נוחה הימנו ורוח המקומן נוחה הימנו.

ויביאור הדבר המשיח זאת אחד מהכמי זמינו - ניתן למצוא מקור לתופעת הדור בדברי חז"ל בסוטה [מט] העוסקים בתיאור הדור הסמור לביאת המשיח בעקבות משיחא 'חוצפא יסכא', גדר החוצפה הוא התרבויות הקטן על הגadol ממן, הצורך לנוכח בחוצפה הוא הריגשת השפלות, המרגיש שפל בעיני עצמו אם אין מטפל בזה בדרך נכונה ובריאה, הרי הוא בא לידי התנהגות חזופה, התהצפות כנגד הגדל ממן, מידת השפלות המקנית בקרבו לא מאפשרת לו להודות שערכו פחות מן הגדל, הודהה בזה תעורר בקרבו רגשות שהוא אין שווה כלל, לא כן אצל מי שזכה למידת ההתקבצות, הוא מכיר בערכו ובמקומו, וטוב לו בזה תוך שהוא שואף לעלות מעלה.

הישיב לבטא זאת אחד מגדולי המשפיעים בדורינו הגר"י אהרוןסון שליט"א מנהל רוחני דישיבת חזון נחום - שהדבר הינו נחלת הכלל בכל צורת החיים בזמנינו. שכן כח ההתמודדות עם קשיים ולבטים, מנוחת הנפש, שאפיינו את הדורות בעברו, נעלמו ברובם בדורנו דור ההתהפוות. הבלבול הדעתות, הטרדות והעומס המוטלים על כתפי האנשים מחד, התפנוקים, השפע, הריגשות המוגברת מאידך, גורמים לבבים להיות נבוכים בקשישים ונסיונות החיים, הגורמים להתייאש ולפעול ללא חשיבה וכיון, או להקצעין ולהשרבר, וישראל האדם עם שמחת החיים מותמעטה.

ובשנדרים על דורינו אנו, נתבונן קמעא במכתבו המפורט של אחד מגדולי ראשי הישיבות בגולה, הגאון ובי אהרן פלדמן ראש ישיבת נר ישראל בולטימור, שהגידיר איך מהתבטה ההבדל בין הדורות לדורינו אנו:

לכל דור של נער יהודי יש אתגרים מיוחדים לו, ביום עברו האתגרים היו אידיאולוגיים, במאה הקודמת בלטו תנועות שונות בעם היהודי, ההשכלה, הקומוניזם והציונות, בין כל השאר וכל אחת מהן הביטה הצלחה בפרטן כל הביעות הלאומיות, כל התנועות הללו הציתו את הנטייה הטבעית של הנער לאידיאולוגיה, ומשכו אותו לשורותיהם, למרות שהתוכזאה הייתה לעתים קרובות ניתוק הקשרים עם היהדות.

האתגר של גולי התורה של אותם זמנים היה אידיאולוגי, להציג את השקר שבתנוועות הללו, ואת אמיתיתה של התורה, גם לנער שלנו יש את הפיטויים המיוחדים לו, אולם ביום הפיטויים אינם אידיאולוגיים, אידיאולוגיות חדרו להציג את רוח הנערים, כפי שעשו בשנים עברו, ولو רק מושם העבודה שההמטריה הראתה בברור שאידיאולוגיות אלו שהתיימרו לפטור את בעיות היהדות, כמו גם את אלו של האנושות נכשלו כלן.

אמיתותה של התורה לעומת זאת מקובלת על דורנו, הפתוי של הנער בימינו הוא אחר, להשיג סיפוק מיידי של החושים, מכיוון שהחברה החילונית שמה דגש על פולחן התאותות, מהסומי הבושה ורגשי האשמה שעיצרו בעבר את הצעירים מלהתמכר לתאותיהם, נפלו. כתוצאה לכך ניצב הנער שלנו בפני משיכה בלתי פסקת כלפיו של גירויים גופניים, משיכה המחרישה את הקול הפנימי, הקורא לרווחיות.

הפתרון המוצע בימינו לכל בן ישיבה החופץ להתרום ולעלות על אדני סולם העלייה:

במקום להתעסק ובות עם המחשבות הנוגעות בחלק הרע שופיעם בקרבו, עליו לעסוק בעיקר בחלק הטוב שבו, לעסוק ובות בלמידה המעלות של האדם, כל אחד במעלותיו שלו.

מידת ההתקבדות היא מידת העומדת כנגד מידת השפלות. מידת השפלות גורמת לדמיוי עצמי ירוד, לעומת ההתקבדות גורמת לדמיוי עצמי ראוי, ההתקבדות אינה גאה, אלא תפיסה בריאה, לפיה האדם מכיר ו מבחין בערכו ובכחותיו. אדם שזכה להסתכל על עצמו בצורה חיובית, יעשה את עבדותו בשמחה. השמחה והספיק יביאו בכנפיים יותר הצלחה, וההצלחה תגרום לדמיוי מעורך יותר, וחוזר הדבר חלילה בס"ד.

ואם ישאל השאלה בשפלותנו, הרי אנו כה במצב ירוד שאין לנו באמת מעלות, כי הוא מכיר עצמו יותר מכלום...

התשובה לכך היא - אל יאמר האדם יש לי נתיה לשפלות ואיini יכול 'לשנותה', אין הדבר כן, כי מיסודות דתינו שככל אדם יכול לשנות את דרכי חיתו על ידי לימוד והרגל, וכן כותב רבי ישראל מסלנט, [אור ישראל, ל] אל יאמר האדם את אשר עשה האלקים אין לשנות והוא יתברך הטבע כי כוח הרע, ואין אקווה לעקרו משושש, לא כן הדבר, כוחות האדם בני כבישה גם חלוף המה, כאשר עינינו רואות בטבע בעלי חיים אשר האדם רב חילו לכובשם במאסר רצונו, לבב ירעו ובל ישחיתו, גם לעשותם בני תרבות, להפוך טbum ולעקור משורש רוע תכוונתם, כן האדם בעצמו יש לאל ידו לכבות טbau הרע, לבב יצא לפעולות אדם, וגם לשנות טbau לטוב על ידי הלמוד והרגל.

וביתר, גילה לנו המשגיח הגה"צ רבינו יצחק לויינשטיין [אור יצחק ל, שפ"ד] יסוד עצום בעבודת ד', וככה הם דבריו: אמונה המרוצה ושמחה בחלקו יכול להגיע לשלים, מצוה גורת מצוה, וכן הלאה, עד זכותו הסופית בעולם הבא, נמצא ראשית העבודה המוטלת עליינו להיות שבע רצון במצבנו ובmundנו הרוחניים, כאשר האדם שבע רצון אין לו מקום למדות רעות. כל בעלי המדות יסודם ומוקדם בחוסר שביעות רצון, הקנאה, התאהה והכבד מוציאין את האדם מן העולם, מפני שסביר כי אין לו כלום, מותגברות המדות בו, נמצא שמדותי הרעות מוציאות אותו מב' העולמות...

והומית לתאר לאלו המצוים באמצע או בתחילת הדרכו, ומוגלים סימני ריפוי או יושם מורה עליה הקשה והמתישה לדבריהם בסולם העליה עד למראותיו - וביתר יש להסיפה, שעליינו להיות שמחים ומרוצים ממצבנו הרוחני, אכן אדם חייב ללבוע ולדרוש מעצמו הרבה, ולא להסתפק במה שהשיג, אבל אין זה סותר לכך שחייב להיות שבע רצון ממה שהשיג'.

יבל חשוב הקורא, כי אנו נשענים רק על דברי חכמי הדור ומבני הנפש של בני ימינו, כי תורה זו נתלית היא באילנות גבויהים, אלא שבמעבר הדברים היו כה פשוטים לכל בן תורה באשר הוא, שלא היה צריך לפורתם, והכרה במעלותיו הייתה את אישיותנו. אלא כיוון שנשנתנו הדורות ושיפולות ירדה לעולם, גם בקרוב מוחנינו הדבר מעט גולש ומכה במוחותיהם של צערינו.

אלא שגם מדברי הראשונים ממש יש לנו מקור לכך, כפי שהיטיב לומר זאת גدول בעלי היראה בתקופת הראשונים, וכיה כתוב רבינו יונה בתחילת ספר שערי העבודה - 'הפתח הראשון הוא שידע האיש העובד ערך עצמו וכייר מעלו וכו'.

ובוונתו שהפתח הראשון במלול העליה הוא להכיר בערך עצמו ומעלותיו, ועל זה בונה הוא כל קומת העליה - لكن חוב קדוש מוטל על האדם להחליף את המשקפים שלו, להחליף את המשקפים לא כדי לראות את העולם טוב יותר, אלא כדי Shiraea את עצמו טוב יותר נכון יותר לעליו לנוכח את עצמו ממידת 'השלשות' העומדת כנגד מידת 'התכבדות', ולעטר את עצמו במידה זו שהיא תכלית צמיחתו.

!ומה היא התכבדות?

בחוגים הכלליים מורים לדבר על חשיבות היה לאדם 'ביטחון עצמו', העומד כנגד רגשי 'נחיתות', לדעת החוקרים בריאות הנפש תלולה בהרגשת ביטחון עצמו, ביטחון בכוחותיו תחושת חשיבות עצמית וכו'.

חכמי התורה מדברים על מידת ההתכבדות, שההתכבדות אינה טיפוח ה'אגו' וה'אני' של האדם, על ידי הערכה דמיונית בודאי שאין במידת ההתכבדות משום סרף עניין של גאות. הגדרת ההתכבדות לפי מבט התורה היא - שהאדם יכיר במעלו, גודלו וחשיבותו בעיני ה', אף יכיר בכוחות שה' נתן לו, ויבוא מותך כל זה להוציאם מן הכח אל הפעול במצבים השונים של החיים.

המתקנא העולה איפוא כי חוב קדוש בימינו להשקיע זמן ומאזן לקנות את מידת ההתכבדות כי היא יסוד בנין האדם, ואז יראה כי נפתחים לפני שערי העליה בכל מכוני גדלות האדם.

כלי עלייה בדורינו*

דורנו דור שמתאפיין בסוג מסוים של נסיון שלא היה פעם. לא שיערוו אבותינו ולא היכירוו מושגיהם.

לא, אל תטעו. זה לא הולך להיות עוד מאמר על פגעי האינטרנט והאייפון וה"זומבי". על חומרת הדבר הזה כולם כבר שמעו,ומי שעדיין לא השתקנע אין טעם לשכנע אותו, והאמת היא שגם אין צורך לשכנע. "מה רע בזה", נו, באמות, מה רע בג' עברות.

לא זה הנושא של המאמר הנוכחי. הנושא הוא קצת יותר עמוק. השאלה שאותה צריכים לברר אחת ולהתמיד היא, מה עומד מאחורי הנסיון הזה. מה המהות של המלחמה בו ומה הקב"ה בעצם רוצה מאיתנו זהה. הוא רוצה עוד חסימה? עוד פרנסה ל"נתיב"? עוד חותמת כשרות על סוג נוסף של אביזר? או אולי משהו קצת יותר.

מאתורי הנסיון של האינטרנט והזומבי לו עומד נסיון עמוק הרבה יותר. יש כאן מלחמה על המהות.

מה שמאפיין את האדם יותר מכל זה מוקד התעניינות שלו. במה שהוא מתעניין – שם הוא נמצא. זה האדם האמיתי.

קרأتي פעמי אמר נפלא של סופר חרדי ידוע. המאמר היה במקורו מכתב לאיש רוח מהציבור הדתי לאומי, וה麥כתב התפרסם בתקשורת הדתית לסוגיה. נושא המכתב היה האם אפשר לעשות הכלאה מהסוג החביב כל כך על אותו ציבור. האם אפשר ליזור דמות של בחור שמעירץ את רמטכ"ל ישראל לדורותיהם ובד בבד יודע, להבדיל, לפתחו ורמבה". האם ניתן מציאות של נער שמתעניין אף בקי בקבוצות הצדוגל לשםთיהן ולמידת הצלחותיהן ב"שדה הקרב", ובמקביל בקי – להבדיל – גם בכמה עשרות דפים בנשים נזקון. משפט המבחן שסימן את המאמר היה, שכן יש נערים כאלו, אך משום מה עיניהם ברוקות הרבה יותר כאשר מדובר אותם על רמטכ"ל מאשר כshedברים איתם על אדם גדול בתורה.

לא נטף לעצמנו על השכם כדרכם של כתובי מאמריים מסווג זה בעיתונות החרדית – "ב"ה אנחנו כל כך נפלאים ומוציאים". לא, למורת שברוך ה' לא חסר לנו במה לשמה. אבל כמדומני שהאבחן הכל כך נבען זהה צריך לבוא לשימוש עצמו, בעולם היישובות בעידן 2016.

מאמר זה הינו פרי עטו של הרה"ג יעקב בזקובסקי שליט"א, שנודע בסידרת ספריו המיוחדת בערך תנחני" ב"כ, ו'חשבתי דרכי', המיעדים לרכוש כלי העליה בימיון לאברכים ובני עלה. במסגרת זו מתרפסם מאמר מיוחד השיך לבנייתם של בני היישוב בשנות התעולות בישיבה. הדברים מתפרסמים באדיבותו,

עולם הישיבות בדורנו מטאפיין בנגישות זמינות לכל מה שיש לעולם הזה להציג. הלכו
לבל שוב התיאורים על הדלות בוואלו'ין והעניות בברונובי', ואפילו הסיפורים
הלא ורוקים מפוניבז' וחברוון של לפני ארבעים שנה – גם הם הפכו לאגדה. אין היום
בנמצא בחור שלא נושא הביתה כל זמן חורף. בחור ממוצע מתקשר הביתה כל יומיים,
ולחברים פעמים ביום. כולם מחוברים, כולם מעודכנים, כולם מתלבשים טוב וכולם
יודעים מה קורה בעולם הישיבות ובעולם בכלל.

אנחנו חיים בתוך העולם, ולכארה לא מצופה מאייתנו – על כל פנים מרובנו הגדול – לחיות כמו בollowazz'ין של פעם. אין לזה סיכוי והעולם שמסביבנו לא בניו זה ולא נתן את זה. כנובן תמיד יש אפשרות גדול יותר מהסתנדרט ולפירוש ממש שמסביב יותר ויתר, אבל הכוונה כאן על החתר הכללי.

אבל גם לנו יש מבחן.

המבחן הוא מה מוקד התעניינות שלנו. על מה אנחנו ממקדים את תשומת הלב, את ה"פוקוס". כמו הראש נמצא בתוך הכלוב וכמה הכלוב נמצא מעל הראש. כמו צבע העניבה ומידת התאמנה להילפה השובבה, וכמה השיר החדש שלו... או מי שלא יהיה תופס את תשומת הלב.

והמבחן הזה יקבע האם נהייה גדולים בתורה, האם נגיע لأن' שנחנו שואפים באמות להגעה או חדש כל החיים באותו נקודה, פחות או יותר.

והנקודת שבה בא המבחן הזה לידי הביטוי הクリטי ביתר, מה שנקרא "להיות או לחודל" – הוא נושא העריות, שהtagבר בדורנו ובתקופה האחורה בפרט והperf למבול מטורף.

הרמב"ם אומר שאין מוחשבת עריות מוגברת אלא בלב פניו מן החכמה. זה אחד הרמבמיים הכי מוכרים. אבל יש בו עומק.

אם הרוגש, המשיכה, התהעניןיות, הם בסבירה למدنית, בעומק נוסף בשטיקל ר' חיים, אז יש תקוה. אז התוודה בittel מוהה פתרון למלחמה היצור. אבל אם ורק המוח נמצא בסדר א' אבל הלב נמצא היכן שהוא נמצא, זה לא פתרון.

אם מוקד ההתעניינות הוא בהנאות וחוויות **למייניהן**, הדרכן קצרה להתעניינות במסך המחשב ובעולם הדמיון הפרוע שהוא מלבה.

ידוע מהספרים הקדושים שהתורה היא התחלת הרוחני ליצר לב האדם ותאותיו. זה לעומת זה עשה אלוקים. כמובן, הנהה מלימוד אמוריה לספק לאדם תחיליף (כמוון תחיליף גבוהה ומורומם) לאוותם יצרים. אין מבנים דבר כזה? דבר אחד ברור, שלימוד יבש ומשעמם לא אמרו ולא יכול להיות רפואי לכך. מדובר כאן על לימוד מושך,

שנגרה את ההתעניינות וטופס את הראש. ואז הוא יכול להיות תחליף. ולא רק תחליף, אלא משחו אחר לגמרי, שכובש את האדם ועשה אותו לאדם אחר.

ובמודומני שזה מה שעומד מאחוריו הנושא "איןטרנט". זה לא משחו נקודתי. זה משחו כולני, מבחן אישיות, בו הקב"ה בוחן האם אתה בכלל מותעניין במחשב ובנלווה אליו, או שאתה מותעניין בסטנדרט ובמה שעליו.

הנושא הוא לא רק איןטרנט. הנושא הוא מוקד התעניינות. הקב"ה לא מבקש מבחוור שיקבר את להט הנערורים ואת הסקרנות הטבעית ויכבוש את עצמו במכבש. הוא מבקש רק שיכוין את הסקרנות והלהט למוקומות הנכונות, שייעזרו לעצמו לגודל ולצאת מה שבאמת כל אחד רוצה לצאת: תלמיד חכם.

במה קל לדבר, כמה קשה לבצע.

גנבה לראות מה זה תלמיד חכם, למה בעצם זה דוחף לנו לרכוש את זה דווקא בשנות הבחרות, ומה עושים כדי להגיע לזה.

אולי שאלות שעלו כל אחת מהן אפשר למלא ספר, אבל אף על פי כן גנבה לגעת בהן על קצה המזלג.

א. מה זה "תלמיד חכם"

כולם מכירים את הסיפורים על הרב אלישיב. על ההתמדה הנוראה ועל חוסר העניין הקיצוני בכל מה שאינו קשור לגמרה.

לדעתי, כל הסיפורים הללו, ללא יוצא מן הכלל, מדגימים על הנקודה המרכזית ואולי אפילו גורמים לעיוות שללה. הם מתארים מה אין לתלמיד חכם, לא מה יש לו. אין לו זמן לדבר עם אשתו וילדיו, אין לו זמן לנשום, אין לו אף פעם נקודת גמר שהוא יכול לציין "הנה הצלחת לי כבוש אותה", אין לו הנאה מהחיים הנורמליים.

מה כן יש לו? את זה לא מספרים, חוות מלדווח על כך שהוא היה האדם הכי שמח עלי אדמות. אבל איך בדיקך קרה הנס הזה? תהיה הרב אלישיב (ואף פעם לא תהיה, כמובן), אז תבין.

או כל עוד אנחנו לא הרב אלישיב, לכוארה אנחנו לא מבנים מה בעצם כל כך טוב בלהיות תלמיד חכם. (חוון מלהניג את הדור, כמובן...)

במה שזה מוזר, זו המציאות, שבBOR יסiba סטנדרטי לא יודע להסביר במילים פשוטות מה בעצם טוב בלהיות תלמיד חכם (מבחינת עולם זהה, כמובן. מבחינת עולם הבא כולם יודעים, אבל זה לא מספיק). זכורני שלפני כעשר שנים מצאתי ספר כלשהו שניסה קצת להסביר את הנקודה, ועודין לא היו שם מספיק דברים ברורים.

גנבה להגדיר קצת מה כו יש לתלמיד חכם, לפי המושגים שלנו.
כל האנושות מוחפשת את הנוסחה לחיים מתוקנים. איני מדבר על אותם אחזois ניכרים שכבר עברו מזמן את הקו המבדיל בין אדם לבהמה וכל מה שמעניין אותם הוא הצלחת והمستעף לה. אני מדבר על אנשים ערכיים שיש להם רצון להיות טובים. מה זה טוב, מהו הטוב האמתי, מה זה אדם טוב? אלו שאלות המציאות לכל מי שצלם אלוקים עדיין נמצא בו.

קיימות בעולם חכמה עליונה, שהיא האמת האמיתית והיחידה של החיים. היא זאת שאמורה להדריך את העולם לחיות על פי ולעצב את חייהם כפי הנאמר בה. מי שמכיר את החכמה הזאת ומנסה לישם אותה הוא האדם היחיד שאפשר לקרוא לו טוב. האדם הזה נמצא בפסגה של כל האנושות (התיקנית, כאמור) שואפת להגיע אליה. יוצר החכמה הזאת הוא הקב"ה, והחכמה הזאת נקראת חכמת התורה, ומיל שמכיר אותה ומישם אותה נקרא בפיינו בכינוי הקדוש "תלמיד חכם".

תלמיד חכם הוא אדם שעיצב את השכל שלו לפי הדרכה של הקב"ה, המדריך שהוריד לעולם את הספר המלא בחכמה אלוקית, חכמה הנמצאת מעל הכל והוא האמת היחידה הקיימת בעולם.

כל מי שהשתלם בחכמה זאת כראוי הפך לאדם אחר. ייעדו על כך גдол ישראל החיים עימנו ושאים איתנו. ככל לא יצא מן הכלל היו אנשים ברמה אחרת לגמרי מכל מה שאנו חנו מכיריהם.

gamb אלו שלא הגיעו לפסגה, אבל הגיעו לדרגות גבירות של ידיעת התורה, של שקיעות בה ושל חיים על פיה, הינם אנשים מורים מרים שהאמת זעקה מהם. שהגדלות שלהם מקרינה על כל סובביהם.

אם אנחנו רוצים להגיע למשהו אמתי, להישג בר קיימת בחיים, לא להיות סתום ולמאות בסוף, אלא לנצל את החיים האלה למשהו גדול באמת – הדרך היחידה היא רק שם: להיות תלמיד חכם.

ילא עם הארץ חסיד" זה עובדה שרואים בשטח. מי שאין לו את הכל' הזה שעיצב את דמותו – לימוד התורה כראוי, מי שرك מנסה להיות צדיק וירא שמיים ומדרג על השלב הזה של המעבר בכור ההיתוך של התורה, לא יוצא ממנו כלל. זאת צדקות עקומה. החיים של ידיעת התורה והבנתה, של שקיעות בלימודה ושל אהבתה – הינם חיים מאושרים, חיים מלאי תוכן ושמחה חיים, ובעיקר – חיים אמתיים. "חמים שיש בהם".

כל האמור הוא במבט של עולם הזה, כמובן. בעולם הבא הכל מכפיל את עצמו בעשרות מיליוןים.

ב. למה כה חשובות שנות הבחירה

כל המוכחים בשער טוענים: "שנות הבחירה הין השנים היכי יפות, בלי טירודות, בלי עול, בלי הפרעות. זה הזמן לרכוש ידיעת התורה והבנהה".

במדומני שלא מעתים הם הבוחרים שהקביעה זאת מופרכת למגורי בעיניהם, ובצדק רב. כי ח"י הבחירה הין חים לא קלים.

לרבם מציק המעד החברתי. חברי החדר בפנימיה, עכירות ביחסים עם ההורים, מעמד לימודי נמור, לחץ לימודי גבוה, חוסר תקשורת גלויה עם הסביבה, חוסר במידות

אמות, קשיים וഗשיים שונים ומושנים, יצר הרע שאינו מרפה, ועוד שלל בעיות.

לפניהם כמה שנים התבטהati פעם באזני ר"מ חשוב בישיבה השובה ומפוארת: "לפעמים ישנה הרגשה שח"י הבחירה הין שדה מוקשים". אותו ר"מ הסכים לזה בכל לב.

מה בכל זאת הסיבה שח"י הבחירה הין הזדמנות בלתי חוזרת? נא לא להיפגע מהגדירה הבוטה: בחור הוא אדם לא יציב.

ההגדרה זאת לא אמורה להעליב ולא להמעיט בערכם הגבוה של בחורי החמד שלנו, העידית של עם ישראל שהקב"ה משתמש בהם. ההגדירה זאת בסך הכל

מעמידה את תמונה המצב של שורש המועלות שבמצב הבחירה – ומайдן החסרונות. **אדם** נשוי הוא אדם שריחיים בצווארו. על אישת הוא על כבד שמצמיד את האדם

למקומו וגורם לו להתחליל לנoston למקם את עצמו בעולם. להחליט מה הוא ולאן פניו מועדות. הוא אב משפחה, ולמשפחה יש צורה ותוכן. אי אפשר לזרום זהו.

לעומת, בחור הוא איש שאחראי רק לעצמו, ואת חייו הפוניים הוא חי בלבד. זה גורם לו להיות חסר יציבות ופתוח לשינויים.

ניתן להמשל זאת לבזק לעומת דבר אפי. חי' הבחירה הין מצב בזקי. הכל רן, פתוח לעיצוב, ניתן לשינוי. לעומת זאת מהኒושאין והלאה האדם מתקבע, קובע את מצבו ואת צורתו, וזהו. זה מה שהוא וכעת לא ניתן להזיז ממשחו משמעות, כמו שלא ניתן לעצב מחדש עוגיה לאחר שיצאה מהתנור.

באיזשהו מקום הבחירה דומה לילדות, מהבחינה הזאת. הילד הרך הוא חומר בידי היוצר: מה שתגיד לו הוא יאמין, ומה שתשכנע אותו יכנס לו לעצמותו כאמת מוחלטת. הוא

חומר רך, והיוצר הוא – המהנכים, ההורים, הגננות, המלמדים וכו'.

గדל הילד ונעשה בחור. מעתה הוא אמן עדין פתוח לשינויים, אבל לא פתוח למשינויים. ככלומר, הוא חומר, אבל כבר אינו בידי היוצר. הוא חכם, יש לו חוש ביקורת ושלל, והוא

כבר יודע ללמידה ב"ה, ולא כל מה שמכניסים לו מתקבל בברכה. יש לו חוש ביקורת מפותחת. מי כן היוצר שלו? הרבה – החברים, ובעיר – הוא עצמו. الرجالים שהוא יחליט

לאמן, תפיסות חיים שהוא ישתכנע בהם – יכנסו לד.ג.א. שלו. זה מה שגולמי כל כך בשנים הללו. מי שמנצל אותם לאמץ תפיסת חיים של קשר עם הגمراה, של רצון

עż להיות תלמיד חכם, של הבנה שתורה מעל הכל – ישאר מחובר לזה כל החיים!!!